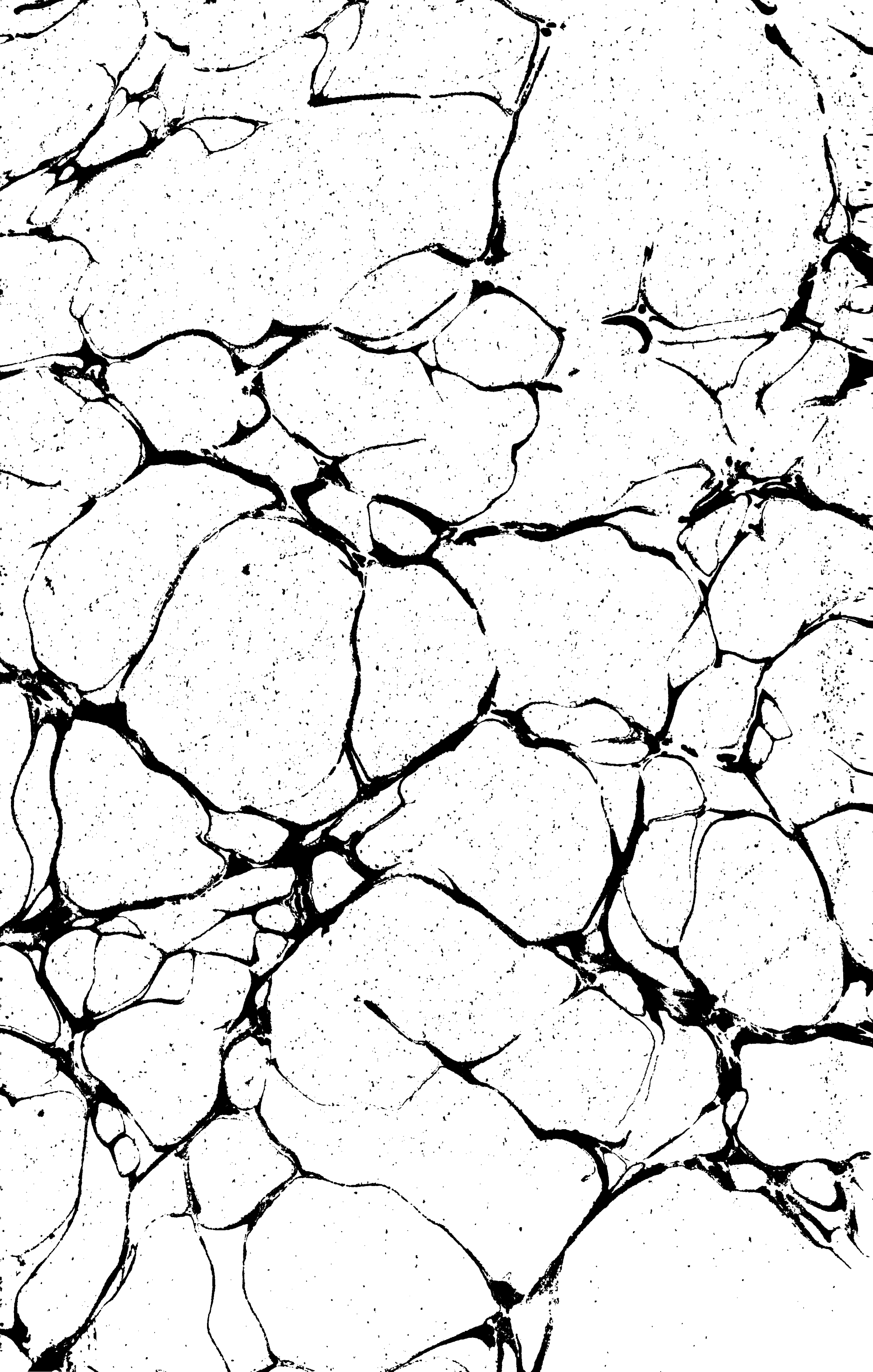

LE REGISTRE

DE

FRANCISCUS LIXALDIUS

TRÉSORIER GÉNÉRAL DE L'ARMÉE ESPAGNOLE

AUX PAYS-BAS, DE 1567 A 1576

COMMISSION ROYALE D'HISTOIRE

LE REGISTRE

DE

FRANCISCUS LIXALDIUS

TRÉSORIER GÉNÉRAL DE L'ARMÉE ESPAGNOLE AUX PAYS-BAS, DE 1567 A 1576

PUBLIÉ PAR

M. F. RACHFAHL

PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE HALLE

BRUXELLES

Librairie KIESSLING et Cie

P. IMBREGHTS, SUCCESSEUR

54, MONTAGNE DE LA COUR, 54

1902

Bruxelles, Hayez, imprimeur de l'Académie.

PRÉFACE

Le manuscrit que j'entreprends de publier est conservé aux archives du royaume de Saxe à Dresde (Locat 9309). Le manuscrit lui-même nous renseigne sur sa provenance.

L'auteur en est Franciscus Lixaldius, que Philippe II nomma trésorier général de l'armée espagnole aux Pays-Bas, le 12 mars 1567. Il vint dans nos provinces par Gênes avec l'armée du duc d'Albe et il resta sous les ordres du duc ainsi que de son successeur Requesens, le grand commandeur de Castille. A la mort de Requesens, il passa au service du Conseil d'État. Il n'avait pas encore alors obtenu décharge de l'emploi de l'argent qui lui avait été confié ; d'un autre côté, il avait fait plusieurs paiements considérables pour le roi, qui lui devait finalement près de 113,000 ducats, que Lixaldius eut à rembourser à ses propres créanciers. Nous savons que la mort de Requesens fut suivie d'une anarchie générale dans les Pays-Bas. Lixaldius, dont la santé était ébranlée, craignait de mou-

rir avant d'avoir obtenu quittance et décharge; et comme il redoutait de voir se perdre les documents dont il avait besoin pour sa justification, il les enferma tous en deux caisses qu'il déposa aux archives de la ville d'Anvers. En outre, il fit un relevé de toutes les recettes et de toutes les dépenses faites dans le cours de sa gestion de trésorier. Ce relevé, il le fit imprimer à un petit nombre d'exemplaires qui n'étaient pas, semble-t-il, destinés au public, mais devaient simplement servir à Franciscus Lixaldius lors de la reddition finale de ses comptes.

A ces précautions, pour prouver en cas de besoin sa probité de trésorier, ajoutons qu'il prit toutes ses mesures pour la sécurité des sommes dont le roi lui était redevable.

C'est donc le registre du trésorier général de l'armée espagnole aux Pays-Bas que nous tirons de l'oubli. Les comptes dont il se compose s'étendent du moment de la formation de l'armée par le duc d'Albe jusqu'à l'automne de l'année 1576. Il a été imprimé, mais il ne nous est conservé que par écrit. Un exemplaire de ce livre semble être venu entre les mains du landgrave Guillaume de Hesse. Nous savons que pendant l'automne de l'année 1576, l'insurrection du nord des Pays-Bas gagna les provinces du sud. Les États généraux s'emparèrent du pouvoir. Après leur rupture avec Don Juan d'Autriche, ils appelèrent Guillaume le Taciturne à Bruxelles. Celui-ci a trouvé, peut-on croire, des exemplaires du registre de Lixaldius à Bruxelles ou à Anvers, et il en a communiqué quelques-uns à ses parents et adhérents en Allemagne. Par l'intermédiaire de ceux-ci (probablement par la voie de Nassau), le landgrave de Hesse reçut un de ces exem-

plaires. Dans une entrevue qu'il eut avec l'électeur Auguste de Saxe, il lui en fit part, et l'électeur lui demanda communication de ce document intéressant.

Pour lui faire plaisir, le landgrave fit traduire le livre de Lixaldius de l'espagnol en latin et lui envoya une copie de cette traduction, le 22 mai 1578. C'est cette copie qui est conservée aux archives de Dresde.

Nos recherches de l'original espagnol dans les archives de l'Allemagne du nord et des Pays-Bas n'ont pas abouti. Nous publions donc ici une copie d'une traduction latine de l'original espagnol. Dans sa lettre à l'électeur (fol. 1), le landgrave fait observer que la traduction a demandé beaucoup de temps et beaucoup de soin, et il assure qu'il a fait collationner la copie; nous verrons que cette assertion peut être révoquée en doute. Le traducteur a mutilé çà et là le texte du registre et commis des erreurs dans la copie des chiffres et des noms propres. Quant aux chiffres, il est clair qu'une petite faute du copiste peut avoir pour conséquence des différences considérables (cf., par exemple, les notes 1 de la page 168, 1 de la page 174, 1 de la page 184). L'original de Lixaldius d'ailleurs ne manquait déjà pas d'erreurs de calcul. A la fin du registre (fol. 75), Lixaldius déclare que tous ses comptes sont exacts : *salvis semper calculi erroribus sive adversus rem Regiae Maiestatis sive ejusdem solutoris, qui juxta morem usitatum rationum valere nunquam debent.* Dans le compte de l'année 1573, nous remarquons un poste de 2,586 ducats, qui provient des *errores calculi* faits précédemment par les trésoriers subalternes. Nous avons examiné tout le manuscrit et les comptes dont il se compose; les erreurs que nous avons

pu constater nous les avons mentionnées dans les notes de notre publication. Quant aux noms propres, beaucoup de lectures sont douteuses. Parfois il y a plusieurs variantes d'un même nom (cf., par exemple, la note 1 de la page 37 et la note 1 de la page 38). Il conviendrait, dira-t-on, de chercher la bonne leçon. Mais, d'une part, tant de personnes peu importantes (des employés subalternes espagnols, des officiers et de simples soldats) sont mentionnées; d'autre part, les instruments scientifiques auxiliaires nous font défaut dans le pays que nous habitons, de sorte que nous ne pouvons songer à examiner et à comparer les variantes. C'est pourquoi nous nous sommes résolu à faire imprimer les noms d'après le texte du manuscrit. On y reconnaîtra facilement les personnages quelque peu connus de l'histoire de cette époque; quant aux inconnus, nous remettons leur identification à ceux que la chose peut intéresser.

Nous aurions bien voulu ajouter un mémoire détaillé concernant l'histoire des finances des Pays-Bas pendant les années 1567 à 1576; nous nous y serions servi des renseignements du registre de Lixaldius et des résultats d'autres études. Dans nos recherches sur l'histoire des troubles des Pays-Bas au XVIe siècle, nous avons porté notre attention spécialement sur l'histoire des finances. Car nous nous sommes aperçu que l'exposé de la situation financière sert plus qu'on ne le croit généralement à éclaircir l'histoire de cette époque et nous donne souvent la clef des événements. Dans notre ouvrage sur la régence de Marguerite de Parme, nous avons pu constater l'influence de la situation financière sur l'époque qui précède les

troubles dans les Pays-Bas; nous avons aussi rassemblé beaucoup de matériaux pour servir à l'histoire des finances dans les années suivantes, mais nous n'avons pas encore fini nos études à cet égard. C'est pourquoi nous renonçons à faire précéder notre publication d'un exposé détaillé des affaires financières pendant le temps où Lixaldius exerça ses fonctions; nous nous réservons de faire paraître cet exposé plus tard en langue allemande.

L'importance de la publication de notre manuscrit est donc manifeste. Il constitue une source très considérable de l'histoire des finances des Pays-Bas sous la domination espagnole et surtout pendant la guerre entre Philippe II et Guillaume d'Orange. C'est un relevé contemporain et le seul qui soit authentique de toutes les recettes et dépenses faites par la couronne d'Espagne aux Pays-Bas pendant les gouvernements des ducs d'Albe et de Requesens. Malgré ses défauts, le manuscrit suffit parfaitement pour nous donner une idée assez juste des sommes confiées à Lixaldius; pendant cette époque, nous y voyons les sommes énormes que la guerre contre les rebelles a coûté au gouvernement espagnol; ce sont elles qui sont la cause principale de la ruine des finances et de la richesse de l'Espagne. Quant à l'histoire militaire, le registre nous donne des renseignements sur la force des divers corps de l'armée espagnole, sur leur formation et leur composition, sur le temps de service des divers régiments, sur les gages des officiers et des soldats, enfin sur tous les détails de l'administration militaire. Il nous instruit également des détails de l'administration des finances, par exemple de l'organisation du contrôle des finances et de la

vérification des comptes. Nous apprenons à connaître les pratiques de l'administration espagnole, ses relations avec les grands banquiers de ce temps, le montant des sommes que le gouvernement espagnol a tirées de 1567 à 1576 des Pays-Bas, le produit des charges imposées par le duc d'Albe aux Néerlandais, des confiscations, etc. Nous nous étonnons que le gouvernement espagnol n'ait pas tiré plus d'argent des Pays-Bas; par exemple, nous trouvons étrange que le total des confiscations ordonnées par le duc d'Albe du 5 mars 1569 jusqu'au 14 novembre 1571 n'ait pas dépassé la somme d'environ 297,600 ducats (voy. fol. 11). La guerre s'est faite, le registre le prouve incontestablement, presque exclusivement à crédit.

Le manuscrit (fol. 76) fixe le total de toutes les dépenses du gouvernement espagnol aux Pays-Bas depuis 1567 à 1576 à environ 22 $^1/_2$ millions de ducats brabançons. Mais ce relevé ne nous dit pas tout ce que la guerre dans les Pays-Bas a coûté aux Espagnols. Il n'y est question que des dépenses au comptant, en tant qu'elles ont été faites par l'intermédiaire de Lixaldius. La créance de Lixaldius lui-même, qui s'élevait à presque 113,000 ducats, n'y est pas comprise; non plus les dettes que le roi avait faites auprès d'autres créanciers et dont il ne s'était pas encore acquitté; non plus les grands arriérés de la paye de l'armée qui devaient, comme on sait, amener la révolte des soldats, leur faire commettre des excès horribles et déchaîner ainsi une anarchie générale.

Enfin, nous attirons l'attention de nos lecteurs sur l'importance du registre pour l'histoire monétaire de l'époque. Le manuscrit nous renseigne sur la valeur de nombre de monnaies. Voici quelques détails.

Le ducat que l'on trouve mentionné dans les sommes marginales du registre est toujours le *coronatus* brabançon de 39 *stuferi*. On rencontre aussi d'autres ducats dont la valeur est parfois indiquée expressément :

1 *cor.* (*brab.*) = 39 *stuf.*

1 *stuf.* (*brab.*) = 12 *oboli* (*brab.*).

1 *cor.* (milanais) = 110 *solidi* (milan.) = 36 $^2/_3$ *stuf. brab.* = 440 *ob. brab.* (voyez fol. 9).

1 *solid.* (milan.) = 4 *oboli* (brab.).

1 *cor.* (espagnol) = 40 *stuf.* (brab.). C'est la valeur usitée; mais voyez folio 9, où l'on trouve d'autres cours.

1 *cor.* (espagn.) = 81 $^3/_4$ *grossi* (fol. 10) ou 81 $^7/_8$ *grossi* (fol. 10). Le gros ci-mentionné vaut moins que le gros brabançon, car, d'après une indication du fol. 9, 1 *cor.* (de 36 *stuf. brab.*) = 62 *grossi brab.*; ainsi :

1 *stuf. brab.* = 1 $^{13}/_{18}$ *grossi brab.*

1 *cor. brab.* = 67 $^1/_6$ *gr. brab.*

1 *cor. hisp.* (de 40 *stuf.*) = 68 $^8/_9$ *gr. brab.*

Nous trouvons (fol. 10) un ducat de 39 $^1/_8$ *stuferi* (voyez la note 1 de la page 21), qui vaut 68 $^1/_4$ gros. Or ce gros est le gros brabançon. Il y a encore une troisième espèce de gros (voyez fol. 71 et la note 1 de la page 175); elle vaut le moins : 1 *cor. brab.* (de 39 *stuferi*) = 88 $^5/_{19}$ *grossi* ou 1 *stuf. brab.* = 2 $^5/_{19}$ *grossi* (voyez la même note).

1 *argenteus* (*hispan.*) = 34 *dipondia* ou *marav.* (fol. 8).

1 *arg. hisp.* = 3 $^1/_2$ *stuf. brab.* (fol. 8).

1 *arg. hisp.* = 7 *grossi* (fol. 9).

1 *cor. hisp.* (de 40 *stuf. brab.*) = 400 *marav.* (fol. 9).

1 *stuf. brab.* = 10 *marav.*

Le manuscrit parle (fol. 24) d'un ducat de 375 *dipondia*. D'après le contexte (il s'agit du salaire du confesseur du duc d'Albe pendant quatre années et demie), on peut voir que ce ducat vaut environ 37 $^1/_2$ *stuf.* Nouvelle preuve que le ducat espagnol de 40 *stuf. brab.* vaut 400 *marav.*

1 *floren.* = 20 *stuf.* (fol. 18).

1 *talerus* = 30 ou 31 *stuf.* (fol. 31).

Nous trouvons aussi (fol. 44 et fol. 45) un ducat de 36 *stuf. brab.* ou de 6 *solid.* Or le *solidus* vaut 6 *stuf. brab.*

1 *francus burgundi.* = 15 *stuf. brab.* (fol. 49).

Was dem König in Hispanien uf den Niderländischen krieg von anno 1567 bis 1576 gegangen (1).

Lettre de Guillaume, landgrave de Hesse, à Auguste, électeur de Saxe. 1578, 22 mai, Cassel (2).

Unsern freundlichen dienst, und was wir liebs und guts fol. 1. vermögen, zuvor. Hochgeborner fürst, freundlicher lieber vetter, schwager, bruder und gevatter. Als wir E. L. jungst in unserm anwesen bei E. L. zu Langen Salza freundliche vertrostung und zusag gethon, das wir E. L. das hispanische buch, was dem konig zu Hispanien bis dahero ufn Niederlandischen Krieg gelaufen, sobald es ausm spanischen ins lateinisch transferirt, uberschicken wolten, ob sich dan wol solchs von deswegen, das das buch gross und mit vieler muhe zu transferiren gewesen, bis dahero verweilet, jedoch wir solche von uns verordente translation kurz verschiener tagen bekommen, so haben wir darvon unser E. L. gethoner freundlichen zusag zuvolg gleichlautende auch collationirte copien verfertigen lassen, die wir E. L. hiebei uberschicken, und sie daraus clarlichen von posten zu posten zu vernehmen, was solch intestinum bellum allein dem konige zu Hispanien vor eine merkliche und unsegliche summa gelts bis ufs 76. jar gekostet, ohne was darsieder noch uf continuirung solches krieges ausgewendet und dem andern theil ebenmessig ufgangen ist, zu geschweigen, was das ganze heilige Romische reich und andere auswertige nationen dessen vor beschwer-

(1) Tel est le titre du manuscrit. Il se trouve sur l'enveloppe en parchemin.

(2) Les folios 1 et 2 sont des feuilles séparées, non reliées.

lichen nachteil und schaden bishero erlitten und entpfunden haben, und noch. Darumb Gott der herr wol zu bitten, das seine Gottliche almacht dero orter einmals wiederumb einen bestendigen unzeruttlichen frieden verleihen und die gemuter zu bewilligung und beliebung der darzu notwendigen mittel lenken und fuhren wolle.

Und haben E. L. solchs freundlich nicht verhalten sollen, und do wir E. L. in mehreren freundlichen angenehmen willen erzeigen konten, seind wir dazu wolgeneigt.

Datum Cassel, am 22. Mai, anno 1578. Wilhelm von Gottes Gnaden, Landgrave zu Hessen, Grave zu Catzenelnpoge.

Postscriptum autographe du landgrave :

E. L. sehen daraus das uberschwenklich gross vermogen des konigs von Hispanien, und wo dasselbe wider den erbfeind angelegt were, was es der ganzen christenhait von nutzen, und do es dem bapst zu gefallen wider uns Deutsche angewendet, was es vor ainen lermen und schaden het dorfen anrichten. Aber Gott der her regirt die Ding aller und hat dem meer saine terminos geben, das es nit zu gross werde; der behute uns und unser geliptes vaterland furter vor ungluck, und bit freundlich, E. L. wollen diss buch bai ir in vertrauen lassen plaiben, sonderlich dass ichs E. L. zugeschickt, niemands melden.

Wilhelm zu Hessen (1).

---

(1) Le folio 2 est un document qui contient des nouvelles provenant d'un prédicant luthérien. Il est intitulé : *Nova ex Colonia* (d. 10 juin 1578). Le landgrave l'envoie à l'électeur en même temps que le manuscrit. Il est plein de vives invectives contre les calvinistes et les adhérents de Matthias Flacius Illyricus. Le document ne se rapporte pas au sujet du livre de Lixaldius; c'est pourquoi nous avons renoncé à sa publication.

S. C. R. M. fol. 3.

Franciscus Lixaldius dicit se inservisse Vestrae Majestati in officio quaestoris exercitus Flandrici a xii martii anni M. D. LXVII in hunc usque diem (sunt anni novem cum dimidio) juxta titulum et instructionem, quam Vestra Majestas illi jussit dari, et in hujus temporis maiore parte oravit saepe Vestram Majestatem, ut rationes finales totius pecuniae a se susceptae et distributae in sumptibus dicti exercitus tam gubernante duce Albano quam Commendatore Maiori Castilliae usque in illius obitum a se reciperentur. Neque tamen hactenus Vestra Majestas quemquam ad id nominavit; sed ut nosset, quo in statu illas haberet, dux Albanus constituit illi provisorem Joannem Issuntium, qui perfunctorio tantum modo eas inspiceret. Is auctoritate literarum originalium, quas habebat ad id muneris quasque ei representavit, exegit et diffinuit praedictas rationes usque ad annum M.D.LXXI. In harum rationum subductione invenit Vestram Majestatem debitorem quadraginta quinque millium et triginta duorum coronatorum, idque omissis nonnullis earundem rationum summis, quas non admisit, eo quod diffinitae nondum erant, quemadmodum per praedictas rationes et perfunctoriam earum subductionem constat, quam praedictus Issuntius misit ad Vestram Majestatem subscriptione nominis sui confirmatam. 45032 cor.

Item praedictus Commendator Maior Castilliae constituit eidem Lixaldio dictum Joannem Issuntium post discessum ducis Albani ab his provinciis in Hispaniam, qui easdem rationes inspiceret et prosequeretur, quamdiu ipse in gubernatione fuit, id est, usque in finem anni M.D.LXXIII. Qui Issuntius maiorem earundem rationum partem subduxit, et ex summa hujus subductionis apparet Vestram Majestatem esse debitorem viginti sex millium quadringentorum et triginta sex coronatorum. 26436 cor.

Item praedictus commendator constituit illi rursus quaestorem Joannem Navarretium, qui ab eo reciperet rationes acceptae et distributae pecuniae, quamdiu ipse commendator in officio fuerat, Qui accepit easdem rationes usque ad finem mensis februarii M.D.LXXV. Inventus est debitor Vestra Majestas sexaginta millium centum et quinque coronatorum. 60105 cor.

Exhibuit praeterea rationes postea accepti et expensi in gubernatione praedicti Commendatoris Maioris Castilliae usque ad v martii M.D.LXXVI, quo die obiit ipse Commendator, quaestoribus exercitus Alphonso Alamedio et praedicto Joanni Navarretio, qui propter alias occupationes eas hactenus non retulerunt neque diffinierunt, quemadmodum a Vestra Majestate illis erat iniunctum. Deprehendit tamen ex suis rationibus Majestatem Vestram adhuc sibi debitorem quadraginta unius millium quadringentorum sexaginta unius coronatorum inclusis nonnullis foenoribus pecuniae, quam coactus est ad foenus accipere ad rem et usum Vestrae Majestatis ex jussu praedicti Commendatoris Maioris. 41461 cor.

Summa est :

Duce Albano gubernatore ex rationibus usque in finem anni MDLXXI ab Issuntio acce‖ptis quadraginta quinque mille et triginta duo coronati. ‖ fol. 4.	45032 cor.
Eodem gubernatore usque ad illius discessum in Hispaniam usque ad finem anni MDLXXIII viginti sex mille quadringenti triginta sex.	26436 cor.
Commendatore Maiore Castilliae gubernatore usque ad v martii MDLXXVI, quo obiit, coronati quadraginta unum mille quadringenti sexaginta unus.	41461 cor.
Summa tota Coronatorum :	112929 cor.

Quibus in rebus omnibus inservivit hactenus Vestrae Majestati cum summa labore et diligentia occasionibus et necessitatibus sui servitii semper intentus obligando saepenumero semetipsum bona omnia et fidem suam et amicorum, quemadmodum constitit praedictis duci et commendatori in suis temporibus.

Et quoniam in ea instructione, quam Vestra Majestas mitti jussit ad eum et praedictos quaestores exercitus, in uno ex illius capitulis jubetur, si praedictus quaestor deprehenderit in aliquo Vestram Majestatem debitorem, jussurum se, ut illi satisfiat, cum rationes finaliter fuerint acceptae (quae tamen hactenus non sunt acceptae), et fieri posset, ut ea rationum finitio in longum tempus adhuc differretur, quo fieret, ut usurae excrescerent in magnam summam, quas tamen Vestra Majestas tenetur solvere, cum pecunia in diversis temporibus et terminis accepta sit jussu ex verbo et scripto suorum gubernatorum et ad res imprimis regio suo servitio necessarias, quemadmodum est notum, et ipse Lixaldius petierit a

praedicto Commendatore Maiore solutionem fieri tam sortis quam usurarum, et hoc ipsum postea petierit a consiliariis status Vestrae Majestatis, qui illum ad Vestram Majestatem remittunt, quare, si praedictarum rationum finitio differatur, praedictae usurae praecedentes, et quae in posterum excrescent et apparuerit iuste deberi, Vestrae Majestatis jussu debent exolvi (salvo calculi errore, qui incidere etiam posset quique nullo tempore valere debet neque pro ipso Lixaldio neque contra rem Regiae Vestrae Majestatis), qui Lixaldius nisi in tempore satisfecerit iis, quibus ad solvendum est obligatus, haud dubie erunt illi modesti, quemadmodum hactenus saepe fuerunt, et quia saepius aegrotat et posset mori suis rationibus nondum finitis, possunt etiam illi excidere casu aliquo fortuito literae originales, quas habet ad easdem rationes, necessariae rebus praesertim horum statuum ita perturbatis : his de causis imprimi curavit praedictas rationes et perfunctorias earum inspectiones, ut omni tempore possit esse notum, in quo statu sint, neque a suis haeredibus aut successoribus alias rationes quisquam possit petere, neque alia scripta ad eas pertinentia, si aliqua forte fortuna amitterentur, quae ipse redegit in registrum et auctoritate auditoris Paregu asservata in duabus cistis deposuit in archivo urbis Antwerpianae, ut ibi tutius adserventur, neque ullo tempore culpa ulla possit ipsi imputari, quando pro sua parte adhibuerit omnem diligentiam necessariam. Itaque orat Vestram Majestatem humiliter, jubeat sibi satisfieri de praedictis debitis, ut ipse quoque possit suis creditoribus satisfacere et praedictae usurae cessent progressurae alioqui ad rationes Vestrae Majestatis, quousque debitoribus ex integro sit solutum, qua in re accipiet a Vestra Majestate summum beneficium.

Exemplum bona fide transcriptum ex provisione et titulo regio, quo Maiestas Regis Philippi Domini nostri constituit questorem (solutorem ipsi dicunt) sui exercitus Franciscum Lixaldium, qui titulus obsignatus erat regio nomine et recognitus a Joanne Vasquio Salazario suo secretario, habebat, ut sequitur :

Exemplum tituli Quaestoris Francisci Lixaldii. fol. 5.

Philippus Dei gratia Rex Castellae, Legionis, Arragoniae, duarum Siciliarum, Jerosolymorum, Navarrae, Granatae, Tholeti, Valenciae, Galliciae, Balearum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corugae, Nurtiae, Jaemii, Algarbiorum, Algesirae, Gibraltarii, insularum Canariae, Indiarum insularum et continentis maris Oceanii, Comes Barcinomiae, Dominus Biscaiae et Molinae, Dux Athenarum et Neopatriae, Comes Roscellanii et Sardiniae, Marchio Oristanii et Gossianii, Archidux Austriae, Dux Burgundiae et Brabantiae et Mediolani, Comes Flandriae et Tyrolis.

Quoniam jussum est a nobis exercitum colligi peditum tum Hispanorum tum Germanorum et cataphractorum et levioris armaturae equitum ex omnibus gentibus ad nonnulla cultui Dei et servitio nostro consentanea nominavimusque in nostrum praecipuum ducem eius exercitus Ferdinandum Alvarum a Toleto ducem Albanum primarium domus nostrae praefectum consiliariumque nostri status et Antonium Gallindium Carvaialium Magdalenae commendatorem in primarium exercitus inspectorem quaestores vero Alphonsum Cantium et Christophorum de Castellanis et in provisorem et Comissarium primarium Franciscum de Ibara cum aliis personis et officialibus et commissariis censoriis, interest praeterea tum servitii nostri tum rei statuere et nominare virum aliquem magnae fidei in munus quaestoris aut solutoris eiusdem exer-

citus, et cum nobis perspecta esset promptitudo sufficientia et fides tua, Francisce Lixaldi, tum etiam, quam valde et probe nobis hactenus in his, quae commissa tibi fuere, inservieris, meum placitum et voluntas est te nominare et eligere, prout hoc praesenti te eligimus et nominamus ad praedictum munus nostri solutoris seu quaestoris dicti exercitus; et nostra voluntas est, ut, quandiu ille exercitus durabit et nostrae voluntatis fuerit, sis noster illius persolutor praedictum munus exercendo, quemadmodum fieri est moris. Et tibi praecipimus, ut ex pecunia, quam acceperis et tibi ex iussu nostro fuerit commissa, abhinc in posterum persolvas, quicquid praedictus dux Albanus dux noster primarius persolvi imperaverit tum in stipendium tam peditum quam equitum tum etiam in omnes alios quoscumque sumptus ordinarios aut extraordinarios, qui in predictum exercitum suscipiendi erunt, per chirographa et jussorias solutionis literas manu illius obsignatas interveniente etiam nostro praedicto inspectore primario, quae et relatae sint in nostris libris rationalibus per praedictos Alphonsum Cantium et Christophorum de Castellanis nostros quaestores in praedicto exercitu praecipimusque, ut, quidquid ex ordinatione praedicti ducis Albani, ita ut dictum est, expensum a te fuerit, virtute suorum chirographorum et literarum solutionis jussoriarum absque alia quacunque ratione recipiatur atque referatur ad rationes pecuniae tui muneris, injungimusque praedicto duci Albano atque imperamus quibuscunque colonellis castrorum magistris ducibus et aliis quibuscunque officialibus praedicti nostri exercitus, ut te admittant atque habeant pro nostro illius persolutore tibique exhibeant atque servent omnem honorem praerogativam praeeminentiam et immunitatem, quam observari est moris erga nostros exercitus quaestores aut solutores, bene et ex integro, neque adversus ea contendant neque transgrediantur ipsi neque a quoque contendi aut transgredi patiantur ullo modo. Statuimus vero in tuum stipendium pro praedicto munere singulis mensibus

quinquaginta coronatos; et viginti quinque alios pro duobus aliis officialibus, qui tibi sint auxilio, viris bonae fidei; quo stipendio fruamini a die datarum harum literarum in posterum, quamdiu praedictus exercitus duraturus sit. Summa vero horum stipendiorum admittatur vobis et referatur in rationes virtute huius tituli aut exempli illius authentici absque ulla alia ratione. Observabitis vero in usu et exercitio muneris vestri eum ordinem‖, qui vobis instructionis nomine exhibebitur cum his literis datis. ‖ fol. 6.

Madridii XII martii M.DLXVII.

Ego Rex.

Ego Joannes Vasquius Salazarius,

secretarius Catholicae Majestatis
ipsius iussu scribi feci.

Ego Petrus Velasquius scriba regius Suae Majestatis in omnibus regnis et dominiis ipsius transcripsi aliena manu praesens exemplum ex titulo originali, cum quo fuit correctum et collationatum praesentibus Martino de Eguigurem, Martino de Vinceta et Gundizalvo de Redondo Antwerpiae habitantibus, ubi transscriptum est XVIII junii MDLXXI, et petente eodem quaestore feci et obsignavi meo signo et confirmavi meo nomine praesentem.

Petrus Velasquius.

Sequitur exemplum bona fide transcriptum ex instructione, quam Majestas Regia dedit quaestori Francisco Lixaldio, de modo, quo esset administraturus praedictum quaestoris munus exercitus Belgici, quae instructio confirmata erat regio suo nomine et recognita per Joannem Vasquium Salazarium secretarium regium.

Exemplum instructionis.

Rex : Ordo, quem ex nostra voluntate et jussu sequeris, Francisce Lixaldi quaestor a nobis constitute nostri exercitus, quem colligi jussimus, est is, qui sequitur :

Primum habebis librum peculiarem rationum in folio perforatum, in quo constituaris debitor omnis pecuniae a te acceptae et tuae potestati traditae in solutionem praedicti exercitus aut in alium quemvis usum, expresso monetarum valore, in quibus tibi fuerit numerata, sumens exemplum chirographorum, quae dederis, obsignatorum eorum nomine, qui eam tibi pecuniam numerarunt, ut per eadem possis postea testari tuum debitum. referes quaque in ea debita, quicquid emolumenti aut utilitatis ex maiori aestimatione monetarum venerit. Illud semper observabis, ut universam eiusmodi pecuniam non aliter quam praesentibus et intervenientibus inspectore nostro primario et quaestoribus praedicti exercitus accipias; si aliter acceperis, multa erit quadruplum.

Item referes in rationem omnem pecuniam abs te datam solutam et distributam, quae non aliter abs te erit numeranda quam ad chirographa aut jussorias solutionis literas ducis Albani primarii nostri ducis praedicti exercitus facta et descripta per praedictos quaestores et ratione accepta per praedictum nostrum inspectorem primarium, qui etiam testabitur solutionem se praesente esse factam. Quod autem praeter hunc ordinem abs te fuerit distributum, non admittetur, neque recipietur in rationes.

fol. 7. Quotiescunque praedicti inspector et quaestores a te postulaverint rationem acceptae et distributae pecuniae, teneberis reddere tam distincte et peculiariter, quam ipsi voluerint.

Nihil solves ulli militum aut alii cuicumque ex exercitu vel stipendii vel auxilii nomine vel ulla alia ratione nisi per literas solutionis jussorias praedicti nostri ducis primarii in

eam formam, quae superius est posita; si secus feceris, non admittetur in rationes neque dabitur tibi cautio ulla eius pecuniae.

Si necesse aliquando fuerit emere aliquid ad provisionem exercitus vel victuum vel etiam munitionum ex pecunia tuo muneri commissa, designabis aliquem ex tuis officialibus, qui illud persolvat juxta ordinem ipsi dandum, et ejus pecunie dabuntur tibi cautiones a nostris inspectore et quaestoribus.

Manere semper debes in exercitu neque unquam aberis, ut negotia ad munus tuum pertinentia commodius expediantur.

Conveniet tibi bene in usu et exercitio tui muneris cum praedictis inspectore primario et quaestoribus et commissariis censoriis, ut in omnibus fiat, quod nostro servitio sit commodius.

Et quoniam praedictis inspectori primario et quaestoribus speciatim datus est ordo et instructio ad ea, quae pertinent ad ipsorum munera, exequeris, quod in eis ordinatum et jussum a nobis est ad munus quoque tuum pertinens, quod hic non est explicitum.

Datum Madridii xn martii M.D.LXVII. Et imperamus tibi, Francisce Lixaldi, ut omnimodo bene tibi conveniat cum praedicto nostro inspectore quaestoribus et commissariis, quod ad stipendia attinet, ut commodius fiat, quod nostri est servitii, et ut haec nostra instructio referatur et transscribatur in libris stipendiorum nostri exercitus, quos inspector noster et quaestores praedicti sunt habituri.

Ego Rex.

Jussu Suae Majestatis Ioannes Vasquius Salazarius.

Ego Petrus Velasquius scriba publicus Suae Majestatis in omnibus suis regnis et dominiis feci transcribere praesens exemplum ex originali, quemadmodum in eo erat, quod cum eodem fuit correctum et collationatum praesentibus testibus

Martino de Unceta, Martino de Eguiguren et Gondizalvo de Redondo habitantibus Antwerpiae, ubi fuit transcriptum XVIII junii M.D.LXXI. Quare et apposui hic meum sigillum et firmam usitatam.

Petrus Velasquius.

Ferdinandus Alvarus a Tholeto Dux Albanus Marchio Coriae Comes Salvatierrae primarius praefectus domus Majestatis Regiae et eius gubernator locum tenens et dux primarius in his Flandriae statibus.

Quoniam Franciscus Lixaldius quaestor exercitus Regiae Majestatis inservivit et inservit adhuc in eodem officio a nostro discessu ex regia curia, ut una veniremus, quemadmodum ventum est, cum eodem exercitu in praedictos status et ad praedicti exercitus solutionem tum etiam aliorum militum ex aliis gentibus tam peditum quam equitum, quos ad stipendium Regiae Maiestatis colligere jussimus quique illi inservierunt sub nostro ductu in his occasionibus, quae post nostrum adventum oblatae sunt, et ad alia negotia ad regium servitium pertinentia, accepit tam in Hispania et Italia quam in istis statibus magnas pecuniarum summas, de quibus, quia Regia Majestas nondum constituit, qui ex eo rationes peterent, necdum ipse reddidit. Interest praeterea regii servitii et utilitatis aerarii regii atque adeo nostri quoque officii, ut noscamus, quo in statu praedictae rationes sint, ut, si ex eis constiterit eum esse alicujus summae debitorem Regiae Majestati, solvi jubeamus, ut necessitatibus, quae per dies singulos ingruunt, || fol. 8. occuri possit ad regias rationes. confi||si praeterea, quod tu, Joannes de Issunca primarius provisor regius triremium Hispanicarum, in hoc negotio sic te sis gesturus, quemadmodum in omnibus aliis negotiis ad Regiae Majestatis servitium pertinentibus te hactenus semper gesseris atque nunc geris, statu-

imus tibi committere, quemadmodum praesentibus literis committimus, praedictarum rationum receptionem atque aestimationem a praedicto quaestore, et tibi regio nomine imperamus, ut accito coram te praedicto quaestore incumbatis praedictae aestimationi per omnes summas illius debiti et distributi ex eo tempore, quo, quemadmodum dictum est, incepit inservire in praedicto officio usque in diem, quo finietis, eas examinantes et verificantes per scripta originalia, quae de ipsis habuerit, usque ad plenam omnium earum satisfactionem, et ut liquide appareat, quid altera pars alteri debeat. Quae omnia fient perfunctorio tantum modo ad aestimationem rationum non discissis aut cancellatis praedictis scriptis, quae alioquin ad nostram earum rerum instructionem et satisfactionem usui nobis esse debent. Praesenti itaque scripto imperamus praedicto quaestori, ut se sistat coram te cum praedictis rationibus et scriptis et intersit praedictae aestimationi et liquidationi eis temporibus et horis, quas ad id illi constitueris, absque nullo defectu. Quod vobis injungimus, ut fiat cum omni brevitate, ut expediatis, quam brevi fieri posset. Imperamus praeterea Christophoro de Castellanis et Alphonso Alamedio quaestoribus stipendii praedicti exercitus, ut has ipsi rationes referant in libros stipendii praedicti exercitus, quos apud se habent, et tibi reddant omnem rationem aut rationes earum summarum ad praedictas rationes pertinentium, quas ab ipsis petieris habuerintque in suis libris, absque ullo impedimento aut dilatione, et ut neutri vestrum aliter faciatis. Datum Brussellis III aprilis MDLXXI.

Dux Albanus.

Relatio summarii generalis aestimationis rationum quaestoris Francisci Lixaldii facti a provisore Joanne Issuntio iussu ducis Albani per scripta originalia, quae praedictus quaestor coram ipso protulit, tam per summas accepti quam distributi reductis utrisque ad coronatos Triginta novem stuferorum monetae horum statuum, quae scripta insignita manent rubrica praedicti provisoris, totum quemadmodum sequitur :

Acceptum.

Debet quaestor Franciscus Lixaldius centum viginti octo mille quadringentos et tredecim coronatos triginta novem stuferorum monetae horum statuum et viginti quinque stuferos et duos obolos pro una summa in partibus, quae sequuntur, accepta : quadringentos sexaginta et tres mille et ducentos octuaginta quatuor argenteos Hispanicos et octo dipondios (hispanice maravedis) in una summa et triginta duo mille et trecentos sexaginta quinque argenteos Hispanicos et triginta dipondios, quos accepit Carthagine ab Alphonso de Castanenda et Francisco Nepote nomine Melchioris aerarii praepositi primarii Regiae Majestatis (singuli argentei aestimantur triginta quatuor dipondiis, hoc est, maravedis) xxvii aprilis MDLXVII. Trecentos vero et triginta mille octingentos et octuaginta argenteos et duodecim dipondios, qui supersunt, accepit Martinus Ruisius de Lariz nomine Joannis Martinii Recaldii, Majestatis Regiae famuli in oppido Santandreano, quo praedictus aerarii praefectus eam pecuniam miserat Regiae Majestatis jussu, ut praedicto Larizio traderetur, qui nomine praedicti quaestoris agebat quaestoris aut persolutoris classis partes, in qua domina nostra regina transvecta est ex istis statibus in Hispaniam, ad ipsius sumptus mense novembri anni MDLXX. Aestimantur hi singuli argentei tribus stuferis cum dimidio, quo valore fuerunt distributi, primi vero,

ut dictum est, triginta quat||uor dipondiis. Nam ita fuerunt distributi et in rationes relati et juxta dictam monetae reductionem praedictae summae conficiunt coronatos, ut in initio dictum est (1). || fol. 9.

128, 413 cor. 25 st. 2 ob.

Ducentos quadraginta tres mille et quingentos octoginta novem coronatos et viginti novem stuferos pro ducentis et triginta septem mille et quingentis coronatis aureis quadraginta stuferorum in singulos, qui efficiunt quadringentos dipondios singuli. Hos accepit in numerata pecunia, videlicet centum octuaginta septem mille et quingentos Barcimoniae ex Ioanne Thurio Guernica nomine praedicti praepositi aerarii I maii praedicti anni MDLXVII. Quinquaginta vero mille, qui supersunt, Genuae ex Balthasare Lomelino per chirographum Nicolai Grimaldi et Laurentii Spinulae III et IIII eiusdem mensis maii.

243, 589 cor. 29 st.

Quatuor mille trecentos et novem coronatos et triginta duos stuferos, quos habuit ex monetae utilitate in centum viginti mille argenteis

---

(1) La somme marginale est plus grande que celle que l'on obtiendrait par l'addition des postes qui sont nommés au texte du registre. Celle-ci est plus petite d'un tiers que celle-là. Le copiste a probablement mutilé le texte.

Hispanicis et centum sedecim mille coronatis aureis in auro, quam pecuniam apud se habebat in numerato praedictus quaestor, quo tempore dux Albanus ingressus est in hos status, cuius etiam jussu eam deportavit Antwerpiam commutandam ad utilitatem in alias monetas, quae in usu essent, id quod factum est cum Thomaso Fiesco mercatore; argentei septem grossis singuli et novem quadrante minus utilitatis in centenis; coronati autem viginti mille quadraginta uno stuferis et semisse singuli, nonaginta sex mille, qui supererant, quadraginta uno stuferis. ita enim praedicta habent. 4309 cor. 52 st.

Decem et novem mille septingentos quadraginta sex coronatos et sex stuferos pro viginti unum mille et duobus coronatis centum et decem solidorum in singulos monetae Mediolanensis et adhuc octoginta septem solidos, quam pecuniam accepit IIII et XIIII junii praedicti anni M.D.LXVII, tredecim mille et sexaginta sex coronatos et octuaginta tres solidos in Feliciano ex aerarii praeposito Nicolao Cid, quatuor mille octingentas octuaginta octo coronatos et quadraginta solidos in Leone Sonio ex Stephano Ibario alimentorum commissario, tres mille quadraginta septem coro-

natos et sexaginta octo solidos, qui supersunt ad complementum praedictorum viginti unum millium et duorum coronatorum (1) et octuaginta septem solidorum, in praedicto Leone Sonio ex Dominico de Herao item commissario alimentorum, qui aestimati triginta sex stuferis et duobus tertiis singuli ad monetam horum statuum efficiunt viginti mille septingentos triginta sex coronatos sex stuferos. 20736 cor. 6 st.

Quingentos quinquaginta tres mille octingentos quadraginta sex coronatos et sex stuferos per chirographa Regiae Maiestatis et literas commutationum (cambium vocant) diversorum mercatorum ex sexcentis mille coronatis sexaginta duorum grossorum monetae horum statuum in singulos, qui ex regiis rationibus remissi sunt ex Hispania. Horum trecentos mille coronatos accepit sub finem julii et augusti eiusdem anni M.D.LXVII, videlicet centum quinquagin||ta mille coronatos per literas Constantini Gentilis || fol. 10.

---

(1) Par l'addition des postes qui sont communiqués au texte, on obtient la somme de *21,002 coronati 81 solidi. 21,002 cor.* (de *36 2/3 stuf.*) + *81 solidi* valent autant que *19,747 cor.* (de *39 stuf.*) + *34 stuf.* Voilà de nouveau une différence entre la somme marginale et celle des postes du texte.

ad Thomasium Fiescum, quinquaginta mille per literas Hieronymi de Salamanca ad Franciscum Aquilarium Porras, centum mille per literas Johannis Curielis Thurii ad Hieronymum Pardum; trecentos mille, qui supersunt, per literas Luciani Centurionis et Augustini Spinulae ad Hieronymum Grillum et Lazarum Spinulam mense aprili M.D.LX (1). 553846 cor. 6 st.

Centum duo mille octuaginta tres coronatos et tredecim stuferos pro nonaginta et octo mille coronatis, qui remissi sunt ex Hispania in Bisanzonem aut Augustam, ex quibus quadraginta octo mille accepit per literas Nicolai Grimaldi et Laurentii Spinulae, viginti quinque mille per literas Johannis Curielis Thurii, viginti quinque mille per literas Benedicti Gentilis et Barnabae Centurionis et per chirographa Regiae Maiestatis. Et quoniam praedicta pecunia exportari non poterat in castra sine periculo, cum neque opus esset et per literas id fieri posset cum utilitate pecuniae regiae, praedictus dux Albanus jussit, ut per literas cambii remitteretur Besanzone Antwerpiam, id quod factum

(1) Le copiste a mis *1560* au lieu de *1567*; voyez ci-dessous : *eiusdem anni 1567.*

est per Cosmum Marinium, qui de ea pecunia dedit literas ad Joannem Flamencum Thomasium Fiescum et Petrum Spinulam, qui illam numerarunt mense augusto et septembri eiusdem anni M.D.LXVII octuaginta uno grossis et tribus quadrantibus in singulos coronatos (1). 102083 cor. 13 st

Decem et sex mille centum et decem coronatos tredecim stuferos sex obolos pro quindecim mille trecentis sexaginta octo coronatis cum tertio, qui remissi sunt Mediolano Antwerpiam a praedicto Nicolao Cid mense septembri praedicti anni MDLXVII octuaginta et uno grossis et septem octavis in singulos mille et quingentos in Pascuali Spinula per literas cambii Pauli Caesaris et Joannis Baptistae Fridi, mille et viginti unum et quatuor solidos in Joanne Baptista Flamenco per literas Joannis Baptistae Datte et sociorum et sex mille trecentos decem in Petro Christophoro et Petro Francisco Spinula per literas Pauli Pelegri (2) qui coronati cum quatuor-

---

(1) *102,083 cor.* (de *39 stuf.*) + *13 stuf.* valent autant que *99,531 cor.* (de *40 stuf.*) + *10 stuf.* Ou le copiste s'est trompé, ou il ne s'agit pas dans le texte de ducati de *40 stuferi,* mais de ducats qui valent plus.

(2) Des postes nommés ne résulte que la somme de *8,831 cor. 4 solid.*

decim mille et centum viginti aliis triginta tribus solidis contentis in illa summa viginti millium sexcentorum triginta sex coronatorum et viginti sex stuferorum cum quatuor obolis superius dicta (1) procurati sunt ex ordine ducis de Alcala proregis Neapolitani ad stipendium mensium aprilis et maii eiusdem anni pro turmis equitum Neapolitanorum (vulgo el tertio de Napoles) in eodem exercitu militantium (2). 16110 cor. 13 st.

Centum mille trecentos et viginti coronatos et viginti stuferos, quos accepit a praedictis Thoma Fiesco et Petro Spinula sub finem decembris anni MDLVIII pro centum mille coronatis ab eisdem mutuo acceptis in Genuam sexaginta octo grossis cum quadrante in singulos iussu ducis Albani, qui eis potestatem fecit eam pecuniam ibi recipiendi ab iis, qui solutori erant virtute creditorum ex Hispania missorum, quorum unum erat quinquaginta millium coronatorum per

---

(1) Cette somme n'est pas du tout mentionnée dans cette partie du registre, qui semble être mutilée par la maladresse du copiste.

(2) Il ne se peut agir dans le texte de ducats de *40 stuf.* *16,110 cor.* (de *39 stuf.*) + *13 stuf.* valent autant que *15,707 cor.* (de *40 stuf.*) + *23 stuf.*

Laurentium Spinulam et alterum item quinquaginta millium per Constantinum Gentilem (1). 100320 cor. 20 st.

Unum millionem (hoc est, decies centena millia) et nongentos tredecim mille sexcentos quinquaginta octo coronatos et triginta octo stuferos, quos per literas ducis Albani accepit ex Hieronymo Curiele in diversis summis a xxii februarii anni M.D.LXVIII usque ad finem junii insequentis anni LXIX. 1913658 cor. 38 st.

Quatuor mille octingentos nonaginta coronatos||et decem stuferos et octo obolos, quos deduxit ex stipendio equitum levioris armaturae jussu quaestorum et commissariorum eiusdem exercitus pro eo quod jam acceperant Mediolani a praedicto aerarii praeposito Nicolao Cid ad colligendas suas equitum turmas et armis instruendas inclusis quoque sexcentis et duobus coronatis et viginti septem stuferis, quos item deduxit Germanis equitibus pro || fol. 11.

---

(1) *100,320 cor.* (de *39 stuf.*) + *20 stuf.* valent autant que *97,812* $\frac{1}{2}$ *cor.* (à *40 stuf.*). Supposé que la somme marginale vaille autant que les 100,000 ducats du texte, il faudrait qu'un *coronatus* du texte vaille autant que *39* $\frac{1}{8}$ *stuf.* Cependant, les différences mentionnées dans les notes précédentes ne s'expliquent pas en y comptant le *coronatus* du texte à *39* $\frac{1}{8}$ *stuf.*

avena ipsis exhibita per Joannem Corpelium praepositum alimentorum. 4890 cor. 10 st. 8 ob.

Ducentos nonaginta septem mille quingentos et nonaginta tres coronatos et sedecim stuferos et quatuor obolos, quos accepit iussibus ducis Albani a commissario Martino Bergio quaestore generali confiscationum Regiae Maiestatis in his statibus in diversis summis a v martii anni M.D.LXIX usque ad XIIII novembris LXXI. 297593 cor. 16 st. 4 ob.

Ducentos viginti octo mille et ducentos octoginta tres coronatos et duodecim stuferos sex obolos, quos Livinus Wauters quaestor generalis regiarum financiarum numeravit diversis mercatoribus pro eodem persolutore ad literas solutionis jussorias ducis Albani ex eo, quod receptum erat ex prima solutione centesimi denarii Regiae Maiestati concessi ab statibus v februarii M.D.LXX ad rationes ejus, quod ipsis debebatur ex negociis cambiis financiis cum ipsis actis nomine Regiae Maiestatis, cujus etiam pecuniae idem persolutor nominatus est creditor in receptione harum rationum in solutionibus factis praedictis mercatoribus, inclusis quoque viginti novem millibus ducentis et tri-

ginta coronatis et triginta stuferis, quos idem persolutor accepit ex quibusdam quaestoribus nomine praedicti Livini et eiusdem ducis Albani jussu ix novembris anni LXX.

228283 cor. 12 st. 6 ob.

Unum millionem (hoc est decies centum mille) octuaginta duo mille quingentos sexaginta novem coronatos viginti novem stuferos et quatuor obolos, quos Nicolaus Wart generalis quaestor financiarum Regiae Maiestatis numeravit ex collecta pecunia eiusdem centesimi denarii ex iussu et literis ducis Albani et collegarum earundem financiarum, hoc ordine : quadringenti quindecim mille nongenti et quatuordecim coronati triginta octo stuferi et sex oboli per praedictum solutorem diversis mercatoribus numerati xvi decembris eiusdem anni LXX ad rationes eius, quod ipsis debebatur ex negociis cambiis et financiis ab ipsis factis nomine Regiae Maiestatis. Ejus pecuniae praedictus solutor est nominatus creditor in harum rationum receptione in solutionibus eisdem mercatoribus factis. quingentos vero sexaginta sex mille sexcentos quinquaginta quatuor coronatos et viginti novem stufe-

ros et decem obolos, qui supersunt, accepit idem solutor in numerato in diversis summis tum ab eodem quaestore generali tum ab aliis personis ipsius nomine a xii julii eiusdem anni LXX usque ad ultimam octobris insequentis anni LXXI (1). 1082569 cor. 29 st. 4 ob.

Tres milliones centum et octuaginta sex mille et centum sexaginta duos coronatos et triginta unum stuferos, quos accepit a diversis mercatoribus ex negociis cambiis et financiis cum ipsis factis pro eodem duce Albano ad rationes Regiae Maiestatis in triginta duabus summis sequentibus (2) :

[1] A Thomaso Fiesco Petro Spinula et Jacobo Chavarry in solutionibus nundinarum septembrium anni LXVII. 76923 cor. 3 st.

[2] Ex eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinula xxiii junii anni LXVIII septuaginta duo mille octingenti quadraginta octo coronati viginti stuferi. 72848 cor. 20 st.

---

(1) Par l'addition des deux postes du texte, on n'obtient que *982,569 cor. 29 stuf. 4 ob.* Une somme de *100,000 coron.* a été probablement supprimée dans le texte par la négligence du copiste.

(2) On ne trouve que vingt huit postes dans l'addition suivante, au lieu de trente deux postes que l'on devrait trouver. C'est sans doute une faute du copiste.

[3] Ab eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinula a xxvi septembris ejusdem anni LXVIII usque ad x novembris insequentis ducenti quinque mille cen||tum viginti octo coronati octo stuferi. 205128 cor. 8 st. || fol. 12.

[4] A Petro Assuntio et Francisco Ruisio de Vergara 11. januarii anni LXIX quinquaginta unum mille ducenti octoginta duo coronati duo stuferi. 51282 cor. 2 st.

[5] Ab eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinula x ejusdem mensis centum duo mille quingenti sexaginta quatuor coronati quatuor stuferi. 102564 cor. 4 st.

[6] Ab eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinula et Jacobo de Chavarry xxiiii aprilis insequentis centum mille coronati. 100000 cor.

[7] Ab eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinula xxviii maii insequentis centum duo mille quingenti sexaginta quatuor coronati quatuor stuferi. 102564 cor. 4 st.

[8] Ab eisdem Francisco Ruisio de Vergara a xxix ejusdem maii usque ad xxvii junii insequentis centum quinquaginta tres mille octingenti quadraginta sex coronati sex stuferi. 153846 cor. 6 st

[9] A Joanne Baptista Spinula in eisdem mensibus maio et junio centum duodecim mille octin-

genti viginti coronati viginti stuferi. 112820 cor. 20 st.

[10] Ab eodem Thomaso Fiesco I ejusdem junii quinquaginta unum mille ducenti octoginta duo coronati duo stuferi. 51282 cor. 2 st.

[11] A Ferdinando de Frias Gevallos x ejusdem junii triginta mille septingenti sexaginta novem coronati novem stuferi. 30769 cor. 9 st.

[12] Ex Thoma Balbanio xxiii ejusdem decem mille ducenti quinquaginta sex coronati sedecim stuferi. 10256 cor. 16 st.

[13] Ab eodem Thomasio Fiesco i octobris ejusdem anni LXIX ducenti quinquaginta sex mille quadringenti decem coronati. 256410 cor.

[14] Ab eodem Petro Spinula a vi januarii anni LXX usque ad xxii junii insequentis trecenti octoginta novem mille septingenti quadraginta tres coronati viginti tres stuferi. 389743 cor. 23 st.

[15] Ab eodem Thomaso Fiesco a i februarii anni LXX usque ad xxv martii insequentis trecenti octoginta novem mille septingenti quadraginta tres coronati viginti tres stuferi. 389743 cor. 23 st.

[16] Ab eodem Thomasio Fiesco eodem tempore viginti octo mille ducenti quinque coronati quinque stuferi. 28205 cor. 5 st.

[17] Ab eodem Ferdinando de Frias Gevallos per totum mensem Februarium centum septuaginta quatuor mille trecenti octuaginta octo coronati viginti octo stuferi. 174588 cor. 28 st.

[18] Ab eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinula xi martii eiusdem anni LXX quinque mille sexcenti sexaginta quinque coronati quindecim stuferi. 5665 cor. 15 st.

[19] Ab eodem Thomaso Fiesco xxi ejusdem martii duodecim mille trecenti septem coronati viginti septem stuferi. 12307 cor. 27 st.

[20] Ab eodem Joanne Baptista Spinula xxvii ejusdem martii octingenti octoginta sex coronati viginti sex stuferi. 886 cor. 26 st.

[21] Ab eodem Petro Spinula xii aprilis triginta novem mille septingenti quadraginta tres coronati viginti tres stuferi. 39743 cor. 23 st.

[22] Ab eodem Thomaso Fiesco per idem tempus septuaginta novem mille quingenti septuaginta octo coronati quindecim stuferi. 79578 cor. 15 st.

[23] Ab eodem Ferdinando de Frias xx ejusdem centum viginti tres mille septuaginta sex coronati triginta sex stuferi. 123076 cor. 36 st.

[24] Ab eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinula xiii ejusdem

julii centum duo mille quingenti sexaginta quatuor coronati quatuor stuferi. 102564 cor. 4 st.

[25] Ab eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinula vii julii septuaginta unum mille septingenti nonaginta quatuor coronati triginta quatuor stuferi. 71794 cor. 34 st.

[26] A praedicto Jacobo de ‖ fol. 13. Chavarry xvi septembris‖ejusdem anni LXX decem mille ducenti quinquaginta sex coronati sedecim stuferi. 10256 cor. 16 st.

[27] A Ferdinando de Sevilla vi januarii anni LXXI viginti quinque mille sexcenti quadraginta unus coronati unus stuferus. 25641 cor. 1 st.

[28] Ab eisdem Thomaso Fiesco et Petro Christophoro Petro Francisco Spinula Benedicto Pascuali et Jacomo Spinula, qui procurarunt pecuniam ad stipendium militum, qui missi sunt in Galliam in auxilium regis Christianissimi, centum sexaginta quinque mille quadringenti nonaginta unus coronati decem et octo stuferi. 165491 cor. 18 st.

In summa : 3166142 cor. 31 st. (1)

---

(1) Par l'addition des vingt huit postes précédents, on obtient *2,945,782 cor. 19 stuf.* Or les quatre postes supprimés par le copiste valent *220,360 cor. 12 stuf.*

Summa Summarum

aestimationis acceptae pecuniae a praedicto quaestore per Ioannem Issuntium factae usque in finem anni MDLXXI :

7,882,568 cor. 9 st. 6 ob.

Septem milliones octingenti octuaginta duo mille et quingenti sexaginta octo coronati novem stuferi sex oboli (1).

---

(1) Par l'addition des sommes marginales (du fol. 9 jusqu'au fol. 15), on obtient le total de *7,862,548 cor. 9 stuf.* Par conséquent, le copiste a supprimé une ou plusieurs sommes valant *20,020 cor. 0 stuf. 6 ob.* dans le compte spécial des revenus.

EXPENSUM SIVE DISTRIBUTUM EX PRAEDICTA RECEPTA PECUNIA

Stipendium ducis exercitus ducum primariorum equitum et peditum Hispanorum et aliorum officialium maiorum et minorum.

Duci Albano supremo exercitus duci pro stipendio suae personae et status a I aprilis anni LXVIII (1) usque in finem augusti LXXI, quod stipendium erat mille ducentorum et sexaginta coronatorum singulis mensibus triginta novem stuferis et sex obolis in singulos coronatos deductis tredecim coronatis et tredecim stuferis, qui amittuntur in ducentis triginta uno coronatis centum et decem solidorum Mediolaniensium, qui numerati sunt duci et satellitibus custodiae corporis pro stipendio unius mensis, superest sexaginta sex coronati septem stuferi sex oboli (2). 66766 cor. 7 st. 6 ob

Friderico de Tholeto primario duci peditum Hispanicorum et vices agenti ejusdem ducis Albani in exercitu pro stipendio suae personae et status a I Augusti anni LXVIII us-

---

(1) Le copiste a mis *1568* au lieu de *1567*.

(2) Au texte, le copiste n'a pas indiqué justement la somme. Selon un calcul minutieux, la somme devrait monter à *66,766 cor. 26 stuf.*

que in finem julii lxxi sexcenti coronati singulis mensibus et duci custodiae corporis ipsius a xviii januarii anni LXIX usque in finem augusti anni LXXI (quo die nominatus fuit castellanus Groningensis) viginti quinque coronati et quadraginta satellitibus ejusdem custodiae a praedicto xviii januarii usque in finem septembris anni LXX centum et sexaginta sex coronati pro omnibus (1). Efficiunt viginti quinque mille sexcentos octoginta tres coronatos triginta septem stuferos et sex obolos. 25683 cor. 37 st. 6 ob. fol. 14.

Ferdinando de Tholeto Priori Sancti Joannis in provincia Castellanae primario duci equitum eiusdem exercitus pro stipendio suae personae et status a xv aprilis anni LXVII usque in finem julii anni LXX ex stipendio quingentorum quadraginta duorum coronatorum in menses singulos viginti unum mille quadringenti et novem coronati. 21409 cor.

Chapino Vitellio Marchioni Chitonensi primario praefecto castrorum eiusdem exercitus (vulgo magistro castrorum) pro suo stipendio a i maii anni LXVII usque in finem no-

---

(1) Ajoutez : *in singulos menses.*

vembris anni LXXI quingentorum coronatorum in menses singulos duobus primis mensibus coronatorum centum et decem solidorum Mediolanensium, reliquo tempore coronatorum triginta novem stuferorum, duci praeterea cuidam, qui cum viginti equitibus illum est comitatus tribus mensibus et viginti septem diebus stipendio centum et triginta octo coronatorum in singulos menses viginti septem mille quadringenti quinquaginta quatuor coronati triginta octo stuferi et sex oboli (1). 27454 cor. 38 st. 6 ob.

Antonio Gallindio Carvaialio Commendatori Magdalenae inspectori generali ejusdem exercitus pro stipendio suae personae et quodam officiali librorum (praepositum rationum puto esse) a XII martii anni LXVII usque ad XXVIII julii anni LXIX, quo eo officio fuit abdicatus, stipendio centum et duodecim coronatorum singulis mensibus, videlicet centum pro sua persona et duodecim pro illo officiali, et pro duodecim satellitibus suae custodiae a XII decembris anni LXVII usque ad XXVIII junii anni LXIX stipendio

(1) Il semble que cette somme soit trop petite en la comparant aux faits communiqués dans le texte.

quatuor coronatorum in singulos mensibus singulis, quatuor mille octuaginta quatuor coronati quatuor stuferi et sex oboli. 4084 cor. 4 st. 6 ob.

Joanni Albornosso secretario ejusdem ducis Albani in rebus bellicis in eodem exercitu pro stipendio suae personae et pro duobus officialibus a xv aprilis anni LXVII usque in finem novembris anni LXXI stipendio quinquaginta coronatorum singulis mensibus, videlicet triginta pro sua persona et viginti pro officialibus, duobus mensibus primis cum dimidio coronatis centum et decem solidorum reliquo tempore triginta novem stuferorum, duo mille septingenti sexaginta septem coronati decem stuferi quatuor oboli. 2767 cor. 10 st. 4 ob.

Christophoro de Castellanis quaestori stipendii ejusdem exercitus pro stipendio suae personae et duorum officialium a xii martii anni LXVII usque ad xii decembris anni LXXI septuaginta quinque coronatis in menses singulos, videlicet quinquaginta pro sua persona et viginti quinque pro officialibus, quatuor mille ducenti septuaginta quinque coronati. 4275 cor.

Alphonso Alamedae quaestori ejusdem stipendii pro stipendio suae personae et officialium a xxv mar-

tii anni LXVII usque ad xxii septembris anni LXX, quo cum licentia profectus est in Hispaniam, septuaginta quinque coronatis singulis mensibus et Petro Velasquio ejus locumtenenti in suo officio eo absente a i octobris ejusdem anni usque in finem decembris anni LXXI viginta quinque coronatis in mensem tres mille quingenti et viginti quinque coronati. — 3525 cor.

Eidem quaestori seu solutori Francisco Lixaldio pro stipendio suae personae et suorum officialium a xii martii anni LXVII, quo merere incepit, usque ad ultimam decembris anni LXXI septuaginta quinque coronatis in mensem quatuor mille trecenti viginti quatuor coronati duodecim stuferi. — 4324 cor. 12 st.

‖ fol. 15. Septem comissariis ordinariis (commissarios de muestras) pro suo stipendio, videlicet sex ex eis ab eodem die xii martii anni LXVII, quo merere inceperunt, usque ad finem augusti anni LXXI alteri autem a i junii ejusdem LXVII usque ad finem augusti (1) triginta coronatis in mensem singulis, decem mille octingenti quinquaginta coronati triginta sex stuferi; non inclusis trecentis triginta septem coronatis et tribus

(1) Le copiste a supprimé l'année.

stuferis, quos Antonius de Lara postremus eorundem commissariorum accepit a diversis personis, et duobus coronatis minus Paulo de la Abacia (1), efficiunt praedictam summam. 10850 cor. 36 st.

Eis, qui praestiterunt officium auditoris generalis in praedicto exercitu, tres mille sexcenti et quadraginta duo coronati triginta unus stuferus, videlicet Licentiato Harribrano de Lacumis pro stipendio et auxilio sumptuum suae personae a x aprilis anni LXVII, quo merere incepit, usque ad x octobris sequentis, quo habita licentia reversus est in Hispaniam relicto officio, septuaginta quinque coronatis in mensem et suis officialibus ab eodem x aprilis usque ad xxiiii septembris eiusdem anni sexaginta sex coronatis; duo mille autem octingenti quinquaginta duo coronati qui supersunt, Doctori Ambrosio Riverio, qui ei successit, pro stipendio suae personae a i septembris anni LXVIII, quo merere incepit, usque ad finem septembris anni LXX quinquaginta coronatis in mensem, et suis officialibus a i octobris ejusdem anni LXVIII usque ad finem septembris anni LXX sexaginta sex coronatis,

(1) Cette partie est mutilée.

qui efficiunt praedictam summam, inclusis decem et octo coronatis ei numeratis pro stipendio trium officialium, qui servierunt per unum mensem in equitatu, in quo ipse erat auditor. — 3642 cor. 31 st

Joanni de Bolca capitaneo campanae et praeposito generali ejusdem exercitus pro stipendio suae personae et officialium et duodecim equitum, quos alit ad executionem justiciae, a 1 maii anni LXVII, quo merere incepit, usque ad finem septembris LXX centum quinquaginta octo coronatis in menses singulos primis duobus mensibus in coronatis centum et decem solidorum reliquo tempore triginta novem stuferorum inclusis quadringentis quadraginta tribus coronatis pro stipendio decem et octo equitum et duorum alguasilium, qui praeter ordinarios additi illis sunt ipsis necessarii ad executionem justitiae in diversis temporibus, deductis octoginta coronatis ex aliquibus officialibus, qui servire desierunt, sex mille quadringenti viginti novem coronati decem stuferi et quatuor oboli. — 6429 cor 10 st. 4 ob. (1)

---

(1) Il paraît que cette somme ne s'accorde pas aux faits communiqués dans le texte.

Ludovico Clero marescalco hospitii castrorum ejusdem exercitus pro suo stipendio a IIII junii anni LXVII, quo merere incepit, usque ad ultimam martii anni LXXI triginta coronatis in mensem mille trecenti septuaginta septem coronati 1377 cor.

Francisco Ortizio tympanistae generali ejusdem exercitus pro suo stipendio a I junii anni LXVII, quo merere incepit, usque ad finem septembris anni LXX viginti coronatis in mensem primo mense coronatis centum et decem solidorum reliquo tempore triginta novem stuferorum septingenti nonaginta octo coronati triginta unus stuferi. 798 cor. 31 st.

Joanni Munzio Benneviclio Doctori medico familiae domus Regiae Maiestatis pro suis salariis cibis vestitibus et vectoriis a XVII aprilis anni LXVII usque ad XXII decembris anni LXVIII, quo mortuus est, juxta rationes mercedis, qua frui solent medici camerae Regiae Maiestatis, et Doctori Garziae de Onante(1), qui ei successit in medicum ducis Albani, a || I julii anni LXVIII usque ad finem junii LXXI triginta coronatis in mensem mille nongenti sexa- || fol. 16.

(1) Cette personne est nommée ailleurs (fol. 36) « *Ounatae* » (fol. 51) « *Qualae* ».

ginta duo coronati et septem stuferi. 1962 cor. 7 st.

Licenciato Spinosae chirurgo Regiae Maiestatis et hospitalis exercitus pro suo stipendio a I aprilis anni LXVII, quo merere incepit, usque ad XV octobris LXXI, quo cum licentia abiit in Hispaniam stipendio et officio abdicatus, viginti quinque coronatis in mensem. Et Doctori Cotolo (1) medico ejusdem hospitalis a XXVIII julii anni LXVIII, quo merere incepit, usque ad IX julii LXIX, quo se officio abdicavit, quindecim coronatis : mille quadringenti quinquaginta octo coronati decem et novem stuferi et sex oboli. 1458 cor. 19 st. 6 ob. (2)

Stipendium peditum Hispanorum ejusdem exercitus.

Tertio Neapolitano decem et novem turmis continenti, cujus magister castrorum fuit Alphonsus de Ulloa et nunc est Rodericus a Tholeto pro suo stipendio et suorum officialium majorum et minorum a I aprilis anni LXVII, quo incepit accipere solutionem ab eodem quaes-

---

(1) Cette personne est nommée ailleurs (fol. 37) « *Otelus* ».

(2) Il semble que cette somme soit trop petite en la comparant aux faits communiqués dans le texte.

tore, usque ad finem septembris anni LXX inclusis solutionibus nonnullorum militum, qui amandati fuerunt, usque in id tempus, quo amendati et ipse fuere, sexcenti viginti quatuor mille quingenti septuaginta unus coronati quindecim stuferi et decem oboli. 624571 cor. 15 st. 10 ob.

Tertio Siciliano undecim turmis constanti, cujus magister castrorum est Julianus Romerus pro suo stipendio et suorum officialium majorum et minorum, videlicet decem turmis a I maii anni LXVII, quo solvi inceperunt per dictum quaestorem, et undecimae postea additae I julii anni LXVIII omnibus vero simul usque ad dictam ultinam septembris anni LXX exceptis tribus nondum solutis ad hanc rationem nisi usque ad medium augustum ejusdem anni LXX, quamvis alia ratione solutum illis est ab eodem quaestore, incluso praeterea domus servitio et lignis [?] quinque earundem turmarum et officialibus ejusdem exercitus, qui Brussellis fuerunt, quibus et solutum est ad rationes Regiae Maiestatis ratione habita indigentiae oppidi non obstante, quod a praepositis militum hoc erat solvendum, a I januarii anni LXIX usque ad VI novembris LXXI inclusis etiam stipendiis

nonnullorum militum amandatorum usque in tempus, quo fuerunt amandati, quadringenti septem mille ducenti quinquaginta sex coronati triginti quatuor stuferi. 407256 cor. 34 st.

Tertio Lombardico, quod constat decem turmis, cujus magister castrorum fuit Sancius Londonius, nunc vero Ferdinandus a Tholeto, pro suo stipendio et suorum officialium majorum et minorum a I junii anni LXVII, quo solvi coepit a praedicto quaestore, usque ad XV augusti anni LXX inclusis stipendii quorundam militum, qui amandati fuerant, usque ad illum diem, quo abiere, trecenti quadraginta novem mille et nongenti decem et septem coronati viginti sex stuferi obolus unus. 349917 cor. 26 st. 1 ob.

Tertio Sardiniae, quod constitit decem turmis, cujus magister castrorum fuit Gondizalvus Bracamontius, et ejus officialibus majoribus et minoribus a I maii anni LXVII, quo incepit solvi a praedicto quaestore, usque ad ultimam junii anni LXVIII, quo reformatum fuit et ejus milites annumerati in alios || fol. 17. duos tertios, et praedicto magistro || castrorum et ducibus usque ad XXVII julii insequentis centum quatuor mille octingenti viginti duo coronati triginta unus stuferi et septem oboli. 104822 cor. 31 st 7 ob.

Tertio Belgico constanti decem turmis, cujus magister castrorum fuit praedictus Gundizalvus Bracamontius, et officialibus ejus majoribus et minoribus tam in subsidiis pecuniariis et vestibus quam in quindecim solutionibus et dimidia integris ad rationes sui stipendii inclusis etiam solutionibus aliquorum militum amandatorum usque ad diem, quo abiere, incluso etiam stipendio duarum turmarum Isidori Pacheci et Petri de Rora a xxiiii septembris anni LXVIII, quo egressi sunt e navibus in Zelandia venientes ex Hispania, usque ad xxviii februarii anni LXIX, quo mansere Antwerpiae ad illius praesidium, centum sexaginta sex mille quadringenti sexaginta octo coronati triginta stuferi obolus unus (praeter arma et munitiones, quibus ex jam coemptis fuerunt armati). 166468 cor. 30 st. 1 ob.

Militibus Hispanis, qui fuerunt in praesidio arcis S. Gudulae Bruxellensis, quo tempore captivi quidam in ea asservabantur, qui indifferenter custodiri debuerunt, quia relati non fuerant in catalogis Hispanorum militum pro tempore, quo in eo praesidio fuerunt, mille nongenti octoginta unus coronati tredecim stuferi. 1981 cor. 13 st.

Militibus, qui fuerunt in praesidio

arcis Vilvordiensis in simili occasione, octingenti septuaginta duo coronati triginta sex stuferi. 872 cor. 36 st

Alphonso Bravo barrachelo campanae peditatus pro suo stipendio et officialium et duodecim equitum, quos habet ad executionem justitiae a XVI septembris anni LXVIII, quo merere incepit, usque ad ultimam septembris anni LXX centum et sex coronatis in mensem deductis quinque coronatis cujusdam officialis, qui per mensem non servivit, duo mille quingenti et nonaginta duo coronati. 2592 cor.

Ex sumptibus in curandis militibus Hispanis, qui aegrotarunt in itinere ex Italia in has provincias, qui sumptus deducti non fuerunt ex eorum stipendiis, duo mille quadringenti quadraginta sex coronati octo stuferi novem oboli. 2446 cor. 8 st. 9 ob.

Pro armis et munitionibus ad armandum praedictos milites Hispanos (quod tamen deducitur paulatim ex stipendio eorum) viginti tres mille centum viginti quinque coronati viginta duo stuferi novem oboli. 23125 cor. 22 st. 9 ob.

Stipendium peditum Germanorum superioris Germaniae.

Regimentum comitis Alberici Lodroniensis habuit duodecim turmas, incepit militare XIV junii

anni LXVII et fuit solutum ex prima pecunia et primi mensis stipendio usque ad xxIII julii insequentis per Hieronymum Curielem et postea per ipsum et quaestorem usque ad diem, quo fuit amandatum, addito dimidii mensis stipendio ad reditum, videlicet quatuor turmis xxII martii uni IX aprilis tribus xxII junii duobus x novembris uni et officio coronelis ejusdem comitis xvIII ejusdem novembris anni LXX; ea, quae ad duodenarium numerum deest, introducta fuit Antwerpiae, ubi adhuc agit, persoluta usque ad xxvIII januarii anni LXIX et accepit ad suas rationes tam de eo, quod hactenus meruit quam in posterum est meritura, undecim mille quadringentos nonaginta unum coronatos et unum stuferum in subsidium. Universa summa ejus, quod praedictus quaestor numeravit huic regimento, est sexcenti sexaginta tres mille duccenti quadraginta unus coronati sedecim stuferi duo oboli. 663241 cor. 16 st. 2 ob.

Regimento comitis Philippi Heversteinii et Comitis Ottonis ipsius fratris, qui in ejus locum est suffectus, quod constitit decem turmis et merere incepit xvI aprilis anni LXVII, et cui solvit Molkemannus praefectus aerarii bellici horum statuum usque ad xIII junii insequentis postea vero praedictus solu- fol. 18.

tor, quousque amandatum fuit, incluso etiam dimidii mensis stipendio ad reditum diversis rationibus, videlicet quinque turmis xxviii januarii anni LXIX duabus xxi aprilis duabus aliis iii maii statui coronelis ultima septembris anni LXX; turma vero, quae superest nondum amandata, soluta est ex parte ab eodem xiii junii anni LXVII pro decem et septem mensibus et viginti mille septingentis quadraginta septem coronatis tribus stuferis cum dimidio in subsidiis. Itaque ejus, quod praedictus solutor numeravit huic regimento juxta praedictas rationes, summa est quadringenti triginta septem mille quadringenti decem et septem coronati viginti unus stuferi duo oboli. 437417 cor. 21 st. 2 ob.

Regimento baronis Schaumburchii, quod constitit decem turmis et merere incepit x aprilis anni LXVII, cui et stipendia solvit idem Molkemannus usque ad x maii insequentis et postea praedictus solutor, quousque fuit amandatum, addito dimidio stipendio ad redditum diversis rationibus, videlicet duabus turmis xxiiii martii aliis duabus i aprilis quatuor aliis lx, uni xv statui ipsius xxix ejusdem aprilis anni LXX. Et ad ejusdem baronis status plenam solutionem defuerunt tres mille octingenti quadraginta

sex coronati sex stuferi. Superest una turma nondum amandata, cum qua finitae sunt rationes, et debentur illi usque ad iii martii ejusdem anni LXX viginti quinque mille quadringenti nonaginta quinque floreni viginti stuferorum et septem stuferi. Itaque ejus pecuniae, quam praedictus solutor numeravit huic regimento juxta praedictas rationes, summa est : quadringenti triginta mille octingenti et novem coronati et triginta tres stuferi et sex oboli. **430809 cor. 33 st. 6 ob.**

Stipendium peditum inferioris Germaniae.

Regimentum comitis Megani habuit decem turmas. Incepit merere ii februarii anni LXVII, cui stipendia solvit idem Molkemannus usque ad i julii insequentis postea praedictus solutor, quousque fuit amandatum, diversis rationibus videlicet : turmis octo et statui coronelis xiii aprilis anni LXIX duabus xiii maii insequentis. Ejus, quod praedictus solutor numeravit illi, summa est : ducenti duodecim mille octingenti triginta quatuor coronati duodecim stuferi, qua pecunia cum quadringentis et decem coronatis et decem stuferis, quibus nonnulli ex militibus et ducibus earundem turmarum obaerati erant oppidis, in

quibus fuerant, quorum etiam solutionem suscepit in se Regia Maiestas, satisfactum ex integro est huic regimento. 212834 cor. 12 st.

Regimentum comitis Arenbergi et domini Grosbeck, qui in illius locum successit, habuit quinque turmas. Incepit merere xi decembris anni LXVI, solutum illi fuit ab eodem Molkemanno usque ad xxiii junii anni LXVII et postea ab eodem solutore ex integro usque ad xxviii aprilis anni LXIX, quo fuit exauctoratum; summa est centum duo mille sexcenti triginta duo coronati viginti sex stuferi. 102632 cor. 26 st.

|| fol. 19. Trium turmarum milites ejusdem regimenti comitis Arenbergi interceperunt pecuniam, quam Joannes Albericus officialis ejusdem solutoris deferebat Daventriam ad solutionem ejusdem regimenti et aliorum militum, qui ibi erant in praesidio; summa erat mille quadringenti et quindecim coronati et quindecim stuferi, prout constitit testimonio et quaestionibus authenticis ea de re habitis, cujus summae satisfactum est Regiae Maiestati deductae nimirum in duplum ex stipendio eorundem militum addito insuper earundem trium turmarum stipendio sesquimestri, quo damnati sunt praeter corporalem poenam, quam nonnulli ex eisdem militibus

ejus insolentiae auctores subiere, quorum stipendia et aliorum quorundam delinquentium, qui sese subduxerant, mansere insoluta ad beneficium Regiae Maiestatis. 1415 cor. 15 st.

Herrmannus Munchausius jussus est a duce Albano colligere regimentum decem vexillorum, cum proficisceretur in Frisiam, cui tributum est ad militarem arrhabonem pecunia trium millium coronatorum. Quae profectio, quia postea visa est non necessaria, jussum fuit exauctorari ante lustrationem, ne stipendium illis solveretur frustra aut manendum illis frustra esset in militia per tres menses juxta pactiones cum eodem initas; addita quoque illis fuerunt alia tria millia coronatorum ad reditum domum, qua pecunia fuerunt contenti. 6,000 cor.

Stipendium peditum Vallonum.

Regimentum Gasparis de Robles domini de Villi habuit septem turmas, incepit merere cum quinque x maii anni LXVIII et accepit a solutore ad suas rationes in stipendiis et auxiliis quadraginta novem mille centum et duos coronatos et sex stuferos praeter alias duas solutiones in pannis mercatorum. Ex aliis duabus turmis una fuit Gabrielis Mondevillae ex regimento Chris-

tophori de Mondragon, quae in hoc adscita est VIII octobris anni LXVIII, fuerat autem soluta in priore usque ad eundem diem praeter mille centum et sexaginta octo florenos, quos acceperat in subsidium ad rationes futurae militiae; altera, quae fuerat domini de Opii ex regimento domini de Hierges adscita quoque in hoc fuit VIII novembris insequentis ad eum usque diem soluta; postea duae hae turmae acceperunt in hoc regimento sua integra stipendia ad summam octo millium et duodecim coronatorum, qui ad superiorem summam additi efficiunt quinquaginta septem mille centum quatuor decim coronatos decem et octo stuferos. 57114 cor. 18 st.

Regimentum domini de Hierges habuit decem turmas, cum quibus incepit merere XII mai anni LXVIII, amandatae fuerunt et coronelus exauctoratus XXV martii anni LXX; alia, quae est domini de Opii,
‖ fol. 20. ascita‖est sub ductu dicti Gasparis de Robles soluta (ut dictum est in praecedenti summa) usque ad VII nov. LXVIII.

Summa omnis ejus pecuniae, quam hoc regimentum accepit a praedicto solutore, est septuaginta unum mille centum et sexaginta novem coronati decem et sex stuferi. Nec tamen hic scribitur id, quod

praeterea ei debetur, quia nondum videntur finitae cum eo rationes. 71169 cor. 16 st.

Regimentum Christophori de Mondragon habuit sex turmas; inceperunt merere diverso tempore, videlicet Gabriel de Mondevilla VII maii anni LXVIII Franciscus Verdugus V junii insequentis idem coronelis et Christophorus de Haro XVII septembris Gilius Vilanius XXII ejusdem Joannes de Arieta XVI decembris ejusdem anni LXVIII. Et mense septembris anni LXX coegit alias tres turmas, ut navigaret in Hispaniam reginam comitaturus; inceperunt merere XXIIII ejusdem septembris. Amandatae fuerunt octo XV februarii anni LXXI, alia, quae erat praedicti Mondevillae, addita est regimento Gaspari de Robles, ut apparet in summa regimenti illius cum solutionibus et subsidiis in eo declaratis. Caeterum, quod praedictus solutor numeravit omnibus novem turmis et statui coronelis, sicut octuaginta sex mille ducenti quinquaginta quatuor coronati triginta octo stuferi novem oboli, qua pecunia additis quadraginta uno mille sexaginta septem florenis quatuor stuferis et duobus obolis, quos acceperunt pro subsidio ab oppidis et locis, in quibus manserunt, relatis ad rationes Regiae Maiestatis, item

quindecim mille nonaginta septem florenis quindecim stuferis et tribus obolis deductis pro victu in navibus ab eis insumpto, quamdiu navigarunt, item stipendio unius mensis, quod acceperunt eaedem tres turmae in oppido Santadreano, quod relatum est ad rationes ipsius solutoris in sumptibus in eadem classe factis, additis praeterea mille et octingentis florenis, quos praedictus Franciscus Verdugus accepit in subsidium a domino de Bria. Praedictae octo turmae fuerunt solutae, quousque fuerunt amandatae, et ea, quae erat Mondevillae, ejus, quod in hoc regimento meruit, quemadmodum est. 86254 cor. 38 st. 9 ob.

Regimentum comitis de Rus habuit decem turmas, incepit merere XIIII maii anni LXVIII, fuit amandatum XV decembris insequentis, accepit a praedicto solutore triginta novem mille trecentos quadraginta octo coronatos triginta sex stuferos, qua pecunia et insuper viginti novem millibus quadringentis quinquaginta quinque florenis sedecim stuferis et octo obolis eisdem in panno mercatorum consignatis persolutum illi ex integro fuit. 39348 cor. 36 st.

Regimentum domini de Blondeau habuit quinque turmas. Merere incepit VIII maii anni LXVIII, aman-

datum fuit xxv martii anni LXX. Summa stipendii illius fuit septuaginta unum mille sexcenti tredecim coronati quindecim stuferi, ad cujus solutionem acce||pit ab eodem solutore triginta septem mille ducentos octuaginta quinque coronatos quatuordecim stuferos sex obolos et a mercatoribus in panno quinque mille sexcentos quinque coronatos quindecim stuferos. Debentur illi adhuc viginti octo mille sexcenti viginti duo coronati viginti quatuor stuferi et sex oboli. || fol. 21.

37285 cor. 14 st. 6 ob.

Capitaneus dominus de Potella meruit cum turma una a xxviii septembris anni LXVIII usque ad xv decembris insequentis, quo exauctoratus est. Summa stipendii illius fuerunt duo mille octoginta sex coronati viginti sex stuferi, ad quorum solutionem accepit a praedicto solutore mille quingentos viginti quinque coronatos et triginta quinque stuferos, caetera in panno a mercatoribus, quo solutum illi ex integro est.

1525 cor. 35 st.

Gabriel Mondevillanus et Franciscus Verdugus meruerunt, antequam adsciscerentur ad praedicta regimenta, cum singulis turmis, videlicet Mondevillanus ab viii januarii anni LXVIII usque ad vii maii insequentis, qua adscitus est ad regimen-

gubernatoribus capitaneis et tribus millibus quinque militibus veteranis praeter praedictos in praesidiis relictos triginta tres mille sexcentos sexaginta quatuor coronatos unum stuferum, qua pecunia et aliis viginti millibus quingentis quadraginta duobus coronatis et duobus stuferis in panno illis concessis apud diversos mercatores soluti fuerunt pro quinque mensibus. Dedit praeterea Wilhelmo de Gulpen Castellano Lemburgensi centum sexaginta novem coronatos decem et novem stuferos ad suas rationes ex stipendio unius mensis quinquaginta militum ordinariorum, quos habet in praesidio in eadem arce. Summa ejus, quod praedictus solutor in universum numeravit praedictis praesidiis ratione superius dicta sexaginta novem mille octingenti quadraginta sex coronati triginta tres stuferi. 69846 cor. 33 st (1)

Eodem anno LXVIII collecti sunt adhuc duo mille septingenti quinquaginta sex pedites Valones, qui in praesidiis essent arcium et ingres-

---

(1) Par l'addition des sommes qui sont communiquées dans cette partie du manuscrit on n'obtient que *69,836 coron. 33 stuf.* Peut-être faut-il mettre au premier article du compte « *tredecim coronati* » au lieu de « *tres coronati* ».

suum horum statuum loco veteranorum, qui ex illis praesidiis mittebantur in castra, de quibus in praecedenti summa dictum est. Ii inceperunt merere atque amandati sunt diversis temporibus, acceperunt vero cum gubernatoribus et capitaneis ad rationes sui stipendii sexaginta sex mille quingentos sexaginta duos coronatos et quatuor stuferos, ex his decem et septem mille sexcentos quadraginta octo coronatos viginti septem stuferos in panno apud mercatores, quadraginta vero octo mille nongentos et sedecim coronatos et decem sex stuferos, qui supersunt, ab eodem solutore, et quoniam reliquis ex illis non fuit ex integro solutum et debitorum sunt diversae summae neque adhuc omnino constant, referri speciatim hic non potuit. 48917 cor. 16 st. (1)

Stipendium equitum Hispanorum Italorum et Albanensium levioris armaturae.

Decem et novem turmae equitum levioris armaturae Hispanorum Italorum et Albanensium cum ea sclo-

(1) Le copiste a commis ici deux fautes. Il a mis « *sedecim coronati* » au lieu de « *tredecim coronati* ». En outre il faut lire pour la somme marginale : *48,913 coron. 16 stuf.*

petariorum custodiae ducis Albani inceperunt merere diverso tempore, videlicet : octo veteranorum galeatorum, quae fuerant in Lombardia, acceperunt sua stipendia a Nicolao Cid praeposito aerarii status Mediolanensis usque ad ultimam martii LXVII. Postea diversis diebus aprilis et ejusdem maii collecti sunt ad earum additamenta trecenti triginta tres milites, qui una cum aliis tribus turmis per eosdem dies de novo collectis acceperunt sua stipendia a praedicto solutore ab eisdem diebus, quibus admissi fuerunt ab inspectore generali et quaestore ejusdem status Mediolanensis usque ad ultimam ejusdem maii, et ab eodem die merere simul inceperunt omnes undecim. Duas alias collegit Sancius de Avila hastatorum alteram alteram triginta sclopetariorum ad praedictam custodiam; hi merere inceperunt a I julii ejusdem anni LXVII, alia Lupi de Acuna locum tenentis in praedicto equitatu a I decembris insequentis In initio mensis maii anni LXVIII venerunt ex Gallia tres turmae Italorum, quae merere inceperunt a I ejusdem. Caeterae, quae supersunt ad praedictas decem et novem, collectae fuerunt XVI maii anni LXX, quae omnes persolutae sunt, videlicet : decem, quae jussu

Ducis Albani missae sunt in Italiam, usque ad finem novembris anni LXX, octo, quae manserunt et militant in his statibus, usque ad xv augusti ejusdem anni LXX, reliquae sclo||pctariorum praedictae custodiae usque ad finem septembris insequentis inclusis ergo duobus millibus octingentis et quinquaginta coronatis et quatuordecim stuferis cum dimidio, qui dati sunt ducibus trium illarum turmarum, quae venerunt ex Gallia, et praedictis Sancio de Avila et Lupo de Acuna ad colligendum suas turmas (quae pecunia deducenda illis non est ex suis stipendiis sumptuum, quos in ea re fecerunt, habita ratione) inclusis praeterea stipendiis ejusdem locumtenentis et aliorum officialium ejusdem equitatus et aliquorum ducum et militum, qui fuerunt amandati ex integro persoluti. Summa tota est : quingenti septuaginta quinque mille ducenti et sexaginta duo coronati trigintaquatuor stuferi et octo oboli, qui numerati sunt ab eodem solutore. 575262 cor. 34 st. 80 ob.

|| fol. 23.

Stipendium equitatus superioris Burgundiae.

Dominus de Clervaux baro de Xibraus dominus de Vergi et dominus de Ray militarunt quisque cum

turma una equitum levioris armaturae, inceperunt autem diversis diebus mensis junii anni LXVII, amandatae sunt ultima decembris anni LXIX, stipendium omnium illarum fuit octoginta mille sexcenti octoginta quatuor coronati triginta unus stuferi quinque oboli, quod illis persolutum est, videlicet quatuor mille trecenti nonaginta tres coronati triginta tres stuferi in Burgundia jussu ejusdem Vergi ipsius gubernatoris ad colligendas easdem turmas, duo mille ducenti octoginta septem coronati assignati ipsis ab eodem Vergi solvendi ex pecunia regia, reliqua pecunia, id est septuaginta quatuor mille tres coronati triginta stuferi (1) et quinque oboli, quibus ex integro solutum illis est, ab eodem solutore. 74,003 cor. 30 st. 5 ob.

Stipendium equitatus inferioris Burgundiae.

Dominus de Norkermes militavit cum uno regimento novem turmarum a xxv augusti anni LXVIII usque ad xix decembris insequentis, summa stipendii illius fuit triginta mille octingenti et sex coronati tri-

(1) Il faut lire : « *triginta et septem stuferi* ».

ginta quatuor stuferi sex oboli numerata illi ab eodem solutore. 30806 cor. 34 st. 6 ob.

Stipendium equitum Germanorum vulgo Herrerüelos.

Dux Ericus Brunsviciensis militavit cum uno regimento quinque coronetarum constantium mille sexcentis quinquaginta septem equitibus cum additamentis curribus et aliis inpedimentis ordinariis a xiv junii anni LXVIII usque ad xii decembris insequentis, quo amandati sunt, inclusa ergo arrhabonica pecunia et unius mensis stipendio ad reditum domum. Summa totius stipendii illius fuit centum quadraginta mille ducenti nonaginta coronati viginti unus stuferi octo oboli, ad quorum solutionem accepit ab eodem solutore centum quinque mille ducentos octoginta sex coronatos septem stuferos octo obolos. Reliqua pecunia, hoc est triginta quinque mille et quatuor coronati et quatuordecim stuferi, soluta illi est Bremae i aprilis anni LXIX ad alias rationes. 105286 cor. 7 st. 8 ob.

Ritmeister Joannes Bernhardus militavit cum una coroneta quadringentorum et decem et septem equitum cum suis ordinariis inpedimentis ab ultima junii anni LXVIII

‖ fol. 24. ‖ usque ad praedictum xxii decembris. Inclusa arrhabonica pecunia et pecunia ad reditum summa totius stipendii illius fuit triginta duo mille centum viginti tres coronati triginta stuferi, ad cujus solutionem accepit ab eodem solutore viginti tres mille ducentos nonaginta quatuor coronatos novem stuferos, reliqui octo mille octingenti viginti novem coronati viginti unus stuferi soluti illi sunt Bremae, ut supra. 23294 cor. 9 st.

Duci Francisco de Saxa pro stipendio septem mensium, quos militavit in eodem exercitu cum praedicto equitatu a xiv junii anni LXVIII usque ad x decembris insequentis incluso unius mensis stipendio ad reditum domum trecentis florenis in mensem mille et septuaginta sex coronati triginta sex stuferi. 1076 cor. 36 st.

Ritmaistro Paulo Vovisero, qui habuit mandatum ducis Albani ad conscribendos mille equites, qui, cum postea non essent necessarii, non fuerunt adsciti, duo mille trecenti septem coronati viginti septem stuferi, qui illis distributi fuerunt, ut eis satisfieret ex majore fortassis sumptu, quem potuissent obtendere adversus Regiam Maiestatem 2307 cor. 27 st.

Stipendium cataphractorum turmarum horum statuum.

Tredecim turmis cataphractorum ordinum horum statuum pro stipendio quatuor mensium ad magnum stipendium (quod vocant) a xxv junii anni LXVII, quo erant solutae ad rationes dictorum statuum, usque ad xxii octobris insequentis triginta diebus in mensem sexaginta tres mille trecenti septuaginta quinque coronati duo oboli. 63375 cor. 2 ob.

Diversis personis in eodem exercitu merentibus tam ex stipendiis quam subsidiis sumptuum.

Confessori ducis Albani a i aprilis anni LXVII usque ad finem septembris LXXI duobus ducatis trecentorum et septuaginta quinque dipondiorum in singulos per diem tres mille centum sexaginta unus coronati viginti unus stuferi. 3161 cor. 21 st.

Licentiato Joanni de Vargas pro suo stipendio a xxv ejusdem aprilis usque ad finem novembris anni LXXI sex coronati per diem praeter alios quatuor coronatos in diem, qui illi numerantur a receptore ex confiscationibus decem mille octuaginta sex coronati. 10086 cor.

Francisco de Ibara consiliario in rebus bellicis Regiae Maiestatis a I martii anni LXVII usque ad finem julii anni LXX, quo profectus est in Hispaniam ducentis coronatis in mensem quinque primis mensibus coronatis centum et decem solidorum reliquo tempore triginta novem stuferorum octo mille centum quadraginta coronati sex stuferi et octo oboli. 8140 cor. 6 st. 8 ob

Gabrielo Cervilloni consiliario in rebus bellicis ejusdem exercitus pro suo stipendio a I maii anni LXVII usque ad finem augusti anni LXX centum quinquaginta sex coronatis et viginti sex stuferis in mensem sex mille ducenti sexaginta septem coronati decem et novem stuferi. 6267 cor. 19 st.

Nobilibus Regiae Maiestatis, qui meruerunt et adhuc merent apud Ducem Albanum pro suis stipendiis diversis atque diverso tempore inceptis, quorum nonnullis persolutum‖est, quousque in officiis capitaneorum aut aliis fuerunt constituti, aliis autem, quousque fuerunt amandati in Hispaniam aut Italiam aut in alias regiones, iisque, qui nunc merent, quibus solutum est usque ad finem novembris anni LXX : triginta octo mille septuaginta duo coronati triginta quinque stuferi quatuor oboli. 38072 cor. 35 st. 4 ob.

‖ fol. 25.

Aliis personis, quae in eodem exercitu inservierunt, differenter absque stipendio novem mille nongenti viginti quatuor coronati undecim stuferi et sex oboli in subsidia. 9924 cor. 11 st. 6 ob.

Peditatui Ducis Sabaudiae.

Duci Sabaudiae pro stipendio duorum millium trecentorum peditum, quos ex ordine Regiae Maiestatis collocavit in praesidiis transitus et in arcibus suae provinciae, dum praeteriret exercitus, septem mille nongenti quinquaginta duo coronati decem et novem stuferi sex oboli. 7952 cor. 19 st. 6 ob.

Sumptus et stipendia diversa.

Pro sumptibus cum mulis susceptis, qui a Genua venerunt in eodem exercitu tam ad comportanda ejus arma et munitiones quam pecuniam, quae commissa erat solutori, quatuor mille nongenti septuaginta tres coronati quinque stuferi et duo oboli. 4973 cor. 5 st. 2 ob.

Septem commissariis victus, qui tam in eodem officio inservierunt quam in recensendis exercitus militibus, quorum sex inceperunt merere I octobris anni LXVII septimus I novembris anni LXVIII, diversis vero temporibus fuerunt amandati,

videlicet unus ultima maii anni LXX alter in fine septembris ejusdem anni quatuor ultima octobris insequentis septimus xv maii anni LXXI singulis quindecim coronatis in mensem inclusis octuaginta coronis numeratis Michaëli Leguio uni ex dictis commissariis semel in subsidium : tres mille septingenti septuaginta septem coronati decem et novem stuferi cum dimidio. 3777 cor. 19 st. 6 ob.

In sumptus, quos fecerunt commissarii censorii in executione suorum officiorum et in stipendia et sumptus aliarum personarum, quae missae sunt, ut censerent milites ejusdem exercitus, sex mille centum decem et septem coronati quatuor stuferi et quatuor oboli. 6117 cor. 4 st. 4 ob.

In sumptus et stipendia eorum qui nomine ejusdem solutoris sunt missi, ut solverent stipendia militibus exercitus, et in exportanda pecunia ad castra : septem mille octingenti quadraginta tres coronati triginta sex stuferi. 7843 cor. 36 st.

Diversis personis ad negocia secreta in rem Regiae Maiestatis, quae declarari non expedit, decem et octo mille centum sexaginta sex coronati triginta quinque stuferi octo oboli inclusis octo mille ducentis quinque coronatis quinque stuferis datis Georgio Setino legato reginae Scotiae. 18166 cor. 35 st. 8 ob.

Privatis item personis in sumptus diversarum profectionum in rem Regiae Maiestatis tres mille septingenti quinquaginta quatuor coronati triginta quatuor stuferi. 3754 cor. 34 st.

Praefecto cursorum horum statuum ad sumptus cursorum et recursorum et nuntiorum in rem Regiae Maiestatis ad diversa loca a I augusti anni LXVII usque ad XVII decembris anni LXXI viginti tres mille trecenti quadraginta sex coronati viginti sex stuferi septem oboli, cujus pecuniae rationem reddere praefecti ejusdem interest. 23346 cor. 26 st. 7 ob.

Quibusdam militibus pro vexillis captis ab hostibus ducenti decem et sex coronati decem et sex stuferi. 216 cor 16 st.

Praedictis inspectori generali quaestoribus et solutori ejusdem exercitus pro charta et atramento ad usum in suis officiis a XII martii anni LXVII inspectori usque ad ultimam junii anni LXIX quaestoribus et solutori usque ad finem maii anni LXXI singulis sex coronatis in mensem : mille septuaginta octo coronati. 1078 cor.

Stipendium Arcium.

Sancio de Avila castellano citadellae Antwerpiensis et officialibus et militibus ipsius pro stipendio ejus-

dem castellani et decem et octo satellitum suae custodiae cum suo locumtenenente a x augusti anni LXVIII, quo merere incepit, et aliis officialibus et militibus a i februarii anni LXIX omnibus vero usque ad ultimum octobris anni LXX quinquaginta tres mille centum quinquaginta quinque coronati tres stuferi. 53155 cor. 4 st. 3 ob.

Roderico Orejonio castellano arcis Valencianae pro suo stipendio et satellitum suae custodiae et aliorum officialium stipendio unius mensis ad suas rationes (inclusis stipendiis quatuor militum, qui fuerunt in eodem officio duobus mortuis aliis duobus amandatis centum sexaginta sex coronatorum et quatuor stuferorum) trecenti quadraginta unus coronati decem et novem stuferi. 341 cor. 19 st.

Magistris Machinarum.

Diversis machinarum magistris, qui Regiae Maiestati suam operam diversis modis locarunt in iis statibus, novem mille septingenti octuaginta octo coronati sedecim stuferi, videlicet :

Capitaneo Pacholi pro suo stipendio a i maii anni LXVII usque ad ultimum februaris anni LXVIII, quo fuit amandatus, centum coro-

natis in mensem inclusis mille coronatis centum et decem solidorum in singulos illi datis ad rationes ejus, quod Regia Maiestas illi debebat ex eo tempore, quo in statibus Mediolanensibus inservierat, de quo debito relatum fuit ad officiales stipendii eorundem statuum, ut illi adiicerentur mille nongenti quadraginta coronati sex stuferi et octo oboli. 1940 cor. 6 st. 8 ob.

Equiti Orolegio a I septembris anni LXVII usque ad ultimam octobris anni LXVIII, quo fuit amandatus, sexaginta duobus coronatis viginti sex stuferis et duobus tertiis in mensem : octingenti septuaginta septem coronati viginti duo stuferi quatuor oboli. 877 cor. 22 st. 4 ob.

Capitaneo Joanni Bartholomaeo Campi a I septembris anni LXVIII usque ad finem junii anni LXXI centum coronatis in mensem additis centum quadraginta uno coronatis et viginti sex stuferis ipsi datis in stipendium extraordinarium pro eo tempore, quo fuit in castris, et Scipioni Campi‖filio(1) ipsius ab eodem die usque ad ultimum junii anni LXXI triginta uno mensibus primis ‖ fol. 28.

(1) Fol. 27 est une répétition verbale de fol. 26. C'est une faute du copiste. Or nous faisons suivre ici immédiatement fol. 28.

viginti quinque coronatis in mensem reliquo tempore quadraginta in mensem quatuor mille quadringenti septuaginta (1) sex coronati viginti sex stuferi. — 4476 cor. 26 st.

Augustino Ramaeli a i decembris anni LXVIII usque ad xv octobris anni LXX, quo fuit amandatus, quadraginta coronatis in mensem nongenti coronati. — 900 cor.

Propicio Barrochi a i februarii anni LXIX usque ad finem junii anni LXXI quindecim coronatis in mensem Bartholomeo Galuarii a i martii ejusdem anni usque ad finem junii anni LXXI quindecim coronatis in mensem et Bardino Facciolo a xv decembris ejusdem anni LXIX usque a xv maii anni LXXI viginti quinque coronatis : omnia simul sunt mille ducenti octoginta sex coronati decem et novem stuferi sex oboli, qua pecunia his omnibus fuit ex integro solutum. — 1286 cor. 19 st. 6 ob.

Capitaneo Hieronymo Castrocaro a xv augusti anni LXVIII usque ad finem aprilis anni septuagesimi, quo fuit amandatus quindecim coronatis

---

(1) Selon les faits communiqués dans le texte, la somme devrait monter à *4.436 cor. 26 stuf.* Peut-être le copiste a-t-il commis une faute en mettant « *ad ultimam junii* » au lieu de « *ad ultimum julii* ». En effet la différence monte à 40 ducats; c'est le gage d'un mois du jeune Campi.

in mensem trecenti et septem coronati decem et novem stuferi et sex nummi. 307 cor. 19 st. 6 ob.

Itaque summa harum summarum est novem mille septingenti octuaginta octo coronati sedecim stuferi.

Pacta permutationes et financae.

Diversis mercatoribus pro pactis permutationibus et financis cum eisdem factis a Duce Albano ad rationes Regiae Maiestatis et aliis negociis ad regium commodum pertinentibus in triginta novem summis, quae sequuntur :

[1] Thomaso Fiesco Jacobo de Chavarri Petro Spinulae iii martii anni LXVIII septuaginta octo mille septingenti quinquaginta sex coronati viginti stuferi. 78756 cor. 20 st.

[2] Baptistae Lomelino xx novembris ejusdem anni nonaginta duo mille trecenti septem coronati viginti septem stuferi. 92397 cor. 27 st.

[3] Thomaso Fiesco x decembris ejusdem anni sexaginta unum mille octingenti nonaginta quatuor coronati quatuor stuferi. 61894 cor. 4 st.

[4] Eidem Baptistae Lomelino per chirographum Regiae Maiestatis sexaginta millium coronatorum septuaginta duorum grossorum, quos jubet ipsi dari ad rationes ejus,

quod accipere debuerat, pro quinquaginta millibus coronatis aureis cum usuris eorum ex centum mille coronatis, quos Constantinus Gentilis et Laurentius Spinula ex ordine Regiae Maiestatis procurarunt ex Hispania Genuam; remissi fuerunt Besanzone Antwerpiam xxv februarii anni LXIX : quinquaginta quinque mille trecenti octoginta quatuor coronati viginti quatuor stuferi. 55384 cor. 24 st.

[5] Eidem Baptistae Lomelino vii martii anni LXIX tres mille ducenti triginta coronati triginta stuferi. 3230 cor. 30 st.

[6] Lupo del Campo pro anticipatione centum mille coronatorum, quos Regia Maiestas jussit remitti ad solutiones nundinarum Friarum anni praeteriti LXIX, xii Martii ejusdem anni mille ducenti quadraginta quatuor coronati viginti quatuor stuferi. 1244 cor. 24 st.

[7] Eidem Thomaso Fiesco Petro Spinulae et Jacobo de Chavarri || fol. 29. xxiiii apri||lis usque ad finem maii anni LXIX centum mille septingenti quinquaginta coronati. 100750 cor.

[8] Eidem Thomaso Fiesco xx junii anni LXIX viginti septem mille quadringenti viginti *unus* [sic!] coronati triginta stuferi. 27422 cor. 30 st.

[9] Joanni Fiesco xxvii julii ejusdem anni quinquaginta quinque

mille trecenti octoginta quatuor coronati viginti quatuor stuferi. 55384 cor. 24 st.

[10] Eidem Joanni Fiesco eodem die mille centum triginta quinque coronati quindecim stuferi. 1135 cor. 15 st.

[11] Eidem Thomaso Fiesco Petro Spinulae et Jacobo de Chavarri et Petro de Issunsa et Hieronymo Pardo xxi septembris anni LXIX centum quadraginta quinque mille octuaginta coronati. 145080 cor.

[12] Joanni de Narria xxv novembris anni LXIX viginti sex mille quinquaginta unus coronati undecim stuferi. 26051 cor. 11 st.

[13] Angelo Gajano xx februarii anni LXX decem mille quingenti undecim coronati septem stuferi. 10511 cor. 7 st.

[14] Eidem eodem die sex mille septingenti sex coronati unus stuferus. 6706 cor. 1 st.

[15] Thomae Balbanio vi aprilis anni LXX viginti unum mille sexcenti sexaginta novem coronati quatuordecim stuferi. 21669 cor. 14 st.

[16] Francisco Ruisio de Vergara viii aprilis anni LXX centum septuaginta novem mille sexcenti triginta unus coronati triginta octo stuferi. 179631 cor. 38 st.

[17] Haeredibus Joannis Baptistae Spinulae xii ejusdem centum sexaginta mille octingenti quadraginta tres coronati tres stuferi. 160843 cor. 3 st.

[18] Eisdem eodem die triginta quinque mille nongenti viginti sex coronati quindecim stuferi. 35926 cor. 15 st.

[19] Thomaso Fiesco XII aprilis anni LXX centum triginta septem mille octingenti sexaginta unus coronati triginta sex stuferi. 137861 cor. 36 st.

[20] Ferdinando de Frias XIII aprilis anni LXX triginta quinque mille nongenti viginti sex coronati quindecim stuferi. 35926 cor. 15 st.

[21] Joanni Baptistae Spinulae XVI ejusdem aprilis quatuordecim mille trecenti quinquaginta octo coronati triginta octo stuferi. 14358 cor. 38 st.

[22] Eidem Petro Spinulae XXIX ejusdem aprilis centum unum mille quingenti quadraginta octo coronati triginta septem stuferi sex oboli. 101548 cor. 37 st. 6 ob.

[23] Thomaso Fiesco et Joanni Fiesco XXVIII aprilis anni LXX quingenti octo coronati. 508 cor.

[24] Petro Spinulae XXIX ejusdem quingenti decem et novem coronati decem et novem stuferi. 519 cor. 19 st.

[25] Eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinulae eodem mense septuaginta octo mille octingenti sexaginta sex coronati octo oboli. 78866 cor. 8 ob.

[26] Hieronymo Grillo et Lazaro Spinulae VIII junii anni LXX centum quindecim coronati quindecim stuferi. 115 cor. 15 st.

[27] Eidem Thomasio Fiesco X

ejusdem duodecim mille quingenti sexaginta coronati. 12560 cor.

[28] Eisdem Hieronymo Grillo et Lazaro Spinulae ultimo ejusdem sex mille quadringenti quinquaginta tres coronati tringinta stuferi. 6453 cor. 30 st.

[29] Johanni de Narria I junii anni LXX quadringenti quinquaginta quinque coronati triginta quinque stuferi. 455 cor. 35 st. fol. 30.

[30] Eisdem Hieronymo Grillo et Lazaro Spinulae XVI ejusdem mille sexcenti quindecim coronati quindecim stuferi. 1615 cor. 15 st.

[31] Jacobo de Chavarri et Petro Spinulae pro usura pecuniae ab iis acceptae a XXV februarii anni LXVIII usque ad XV augusti anni LXX decem et novem mille quingenti sexaginta tres coronati sex stuferi. 19563 cor. 6 st.

[32] Petro de Issunsa et Francisco Ruisio de Vergara XIIII septembris anni LXX mille septingenti quatuordecim coronati septem stuferi. 1714 cor. 7 st.

[33] Eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinulae XX ejusdem septem mille sexcenti viginti unus coronati decem et septem stuferi tres oboli. 7621 cor. 17 st. 3 ob.

[34] Eisdem Thomaso Fiesco et Petro Spinulae et sociis XXI ejusdem quatuor mille quingenti triginta tres coronati novem stuferi novem oboli. 4533 cor. 9 st. 9 ob.

[35] Eisdem a XXII novembris LXX usque ad XV februarii anni LXXI novem mille ducenti septuaginta sex coronati viginti tres stuferi. 9276 cor. 23 st.

[36] Thomaso Fiesco Petro Christophoro et Petro Francisco Spinulae Benedicto Pascuali et Jacobo Spinulae, qui procurarunt pecuniam ex ordine Ducis Albani ad subsidium in Gallias missum, I martii anni LXXI centum sexaginta quinque mille quadringenti nonaginta unus coronati decem et octo stuferi. 165491 cor. 18 st.

[37] Ferdinando de Sevilla III maii anni LXXI viginti quinque mille octingenti nonaginta septem coronati decem et septem stuferi. 25897 cor. 17 st.

[38] Joanni Fiesco Lazaro Spinulae Jacobo de Chavarri et Roderico Alvarez Chaldeira I novembris anni LXXI duo mille nonaginta novem coronati tredecim stuferi. 2099 cor. 13 st.

[39] Diversis mercatoribus pro usuris ad chirographum datum I decembris anni LXXI tres mille quingenti sex coronati viginti duo stuferi. 3506 cor. 22 st.

Omnes istae summae simul collectae efficiunt millionem sexcentos nonaginta quatuor mille sexcentos et quatuor coronatos. 1694604 cor. (1).

---

(1) Des trente-neuf postes notés à la marge du registre résulte la somme de *1,694,486 coron. 37 stuf. 5 oboli.* Le total noté au registre

Auxilium in Galliam.

Comiti Petro Ernesto de Mansfeld duci primario auxilii in Gallias missi ad rationes sui stipendii et status duobus millibus centum et nonaginta sex florenis in mensem a vii februarii anni LXIX, quo merere incepit (1), decem et sex mille octingenti quadraginta septem coronati viginti novem stuferi cum dimidio et domino de Beauvois ipsius locumtenenti a i octobris ejusdem anni usque ad finem martii anni LXX trecentis coronatis in mensem mille octingenti coronati. Omnia simul efficiunt decem et octo mille sexcentos quadraginta septem coronatos viginti novem stuferos sex nummos. 18647 cor. 29 st. 6 ob.

Quatuor coronetae equitum Germanorum ritmaistrium Joannis Bernhardi Joannis Valarti Christophori Schenck et Joannis Brembt, quae habuerunt mille septingentos et decem et octo equites cum aliis impedimentis ordinariis, inceperunt merere diverso tempore, videlicet

---

lui-même est plus grand de *118 coron.* On peut probablement attribuer cette différence à une faute que le copiste a commise en copiant les nombres marginaux.

(1) Ici on attendrait la communication du « *terminus ad quem* ».

Joannes Brembt cum ducentis septuaginta tribus equitibus xxv novembris anni LXVIII Joannes Bernhardus cum sexcentis quinquaginta sex equitibus xi januarii anni || fol. 31. LXIX Christophorus Schenck||cum quadringentis septem equitibus III ejusdem Joannes Valartius cum centum nonaginta quatuor equitibus VII martii insequentis. Postea vero auctae sunt ad praedictum numerum mille septingentorum decem et octo equorum ephippiatorum. Omnes vero fuerunt amandati x aprilis anni LXX. Stipendium illorum fuit inclusa pecunia arrhabonica et mensis stipendio ad reditum ducenti nonaginta sex mille sexcenti viginti novem coronati triginta stuferi cum dimidio, ad quorum solutionem acceperunt ab eodem solutore centum octoginta quatuor mille nongentos viginti septem coronatos triginta sex stuferos. Reliquum debitum alia ratione fuit illis persolutum. 184927 cor. 36 st.

Ex jactura propter monetae minorem aestimationem in diversis summis ad rationes Regiae Maiestatis remissis in Galliam ad mercatores Parisienses Rhotomagenses et Lugdunenses ad solutionem praedicti auxilii et ad alios sumptus Regiae Maiestati necessarios in ea profectione tam in permutatione mone-

tarum argentearum, quomodo acceptae fuere a mercatoribus ad coronatos aureatos in auro, quam pro temporis brevitate et securitate ejusdem pecuniae, ut deferretur ad castra, ubi distribuenda erat, cum eo tempore, quo amandati fuerunt, milites noluerunt accipere praedictos coronatos eo pretio, quo constiterant. Et ne tempus frustra tereretur in Regiae Maiestatis incommodum, concessi illis fuere maiori, quo potuit fieri, pretio. Haec igitur jacturae effecerunt summam quatuor millium centum octuaginta quinque coronatorum triginta sex stuferorum. 4185 cor. 36 st.

Jacobo de Gueimes, qui ex ordine Ducis Albani et loco ejusdem solutoris profectus est in Galliam, ut adesset comiti Mansveldensi in officio solutoris tam ad recipiendam pecuniam in Galliam remissam quam in ipsius distributione, juxta instructiones ipsi exhibitas ad sumptus, quos fecit tam in itineribus celeribus equis confectis ad multa et diversa loca ejusdem comitis jussu pro acceptatione et receptione ejusdem pecuniae et devectione illius in castra et in aliis officiis et necessariis rebus et in curru tribus equis tracto, quem circumduxit toto eo tempore cum pecunia, quam pro

stipendio suae personae per quadringentos nonaginta duo dies, quo fuit in ea re occupatus, tres mille octuaginta tres coronati viginti quatuor stuferi. 3083 cor. 24 st.

Wartgelt equitatus Germanici :

Dux Ericus Brunsvicensis accepit in Wartgelt ad militandum Regiae Maiestati cum duobus millibus equitum a I februarii anni LXIX usque ad XV januarii anni LXX tribus taleris triginta stuferorum in singulos ad mensem et dux Franciscus de Saxa cum mille a I januarii ejusdem anni LXIX usque ad ultimum januarii anni LXX eodem stipendio comes Palatinus Georgius Joannes comes Hoveldensius cum aliis mille ab VIII maii anni LXVIII usque ad VII julii insequentis tribus taleris triginta unum stuferorum in singulos: efficiunt simul nonaginta duo mille quadringentos sexaginta unum coronatos viginti unum stuferos, quae solvit idem solutor. 92461 cor. 21 st.

Pensionarii Regiae Maiestatis.

fol. 32. Marchioni Joanni Brandenburgensi pro pensione unius anni a die St[t]. Michaëlis mensis septembris anni LXVIII, quo incepit, usque ad

insequentem anni LXIX tres mille octingenti quadraginta sex coronati sex stuferi; duci Adolpho a Holstein pro simili pensione ab xi junii anni LXVIII, quo incepit, usque ad xii ejusdem mensis anni LXIX tres mille septuaginta sex coronati triginta sex stuferi: efficiunt simul sex mille nongentos viginti tres coronatos tres stuferos. 6923 cor. 3 st.

Pecunia diversis personis commissa, cujus ratio ab ipsis reddenda est.

Hieronymo Curieli ex ordine Ducis Albani ad distribuendum in rebus ad Regiae Maiestatis servitium pertinentibus sexaginta duo mille nongenti septuaginta quatuor coronati quatuordecim stuferi. 62974 cor. 14 st.

Livinio Wauters receptori generali financiarum Regiae Maiestatis ad distribuendum in diversis rebus ad servitium Regiae Maiestatis pertinentibus centum triginta novem mille centum septuaginta sex coronati decem et octo stuferi. 139176 cor. 18 st.

Joanni Navarretio solutori tormentario ejusdem exercitus ad expensas rei tormentariae centum sex mille et centum sexaginta coronati viginti octo stuferi et sex oboli. 106160 cor. 28 st. 6 ob.

Diversis personis ad coëmendum victum eidem exercitui viginti quinque mille ducenti quatuor coronati

viginti stuferi, videlicet viginti duo mille centum sexaginta unus coronati et viginti duo stuferi Gauthiro du Chasteau receptori pecuniae victus in his statibus mille coronati commissario Petro Mungunio duo mille quadraginta duo coronati triginta septem stuferi restantes commissario Joanni Corpelio. 25204 cor. 20 st.

Nicolao van dem Berge aerarii praeposito fabricae urbis Antwerpianae centum viginti septem mille quingenti triginta octo coronati decem et octo stuferi. 127538 cor. 18 st.

Gabrieli Olivario ad aedificium artium Veldensis et Fistelensis in Frisia tres mille coronati. 3000 cor.

Francisco Albano oratori Regiae Maiestatis in Gallia ad rationes stipendii ipsi debiti ab his statibus pro eodem officio duo mille octingenti viginti coronati viginti stuferi. 2820 cor. 20 st.

Guerao Spesio oratori Regiae Maiestatis in Angliam remissi sunt Londinum ad res in eodem officio occurentes decem et octo mille coronati quadraginta stuferorum et trecenta triginta octo pondo decem et sex solidi sex nummi monetae Anglicanae, ex qua pecunia duo mille coronati traditi sunt Cervo Belluteo ad distribuendum ex ordine praedicti oratoris cum interesse versurae totius. Efficiunt viginti duo mille

septingentos quinquaginta unum coronatos viginti septem stuferos et sex nummos, quod solutum est per eundem solutorem mercatoribus, qui in Londinum eam pecuniam procurarunt. 22751 cor. 27 st. 6 ob.

Adventus Reginae in hos status et illius navigatio in Hispaniam.

Pro expensis in adventu Reginae factis tam || in theatris ignibus artificialibus excitatis in oppido Nimegae et tribus millibus trecentis coronatis datis tribus capitaneis peditum Hispanorum ad vestitum et ornatum suorum militum, ut egrederentur obviam Reginae, et in praelio fictitio in eodem oppido inito quam in solutione curruum et equorum, quibus comportata est regia suppellex universa ab eodem oppido Bergas usque et in aliis rebus ejusmodi, item in torquibus aureis dono datis diversis personis, quae illam comitatae sunt, et octo millibus florenorum Petro Hurdunio aerarii praeposito et quaestori Regiae Maiestatis ad solutionem stipendiorum ordinariorum et extraordinariorum regiae familiae, quorum rationem tenetur reddere, decem et octo mille ducenti octoginta unus coronati duodecim stuferi. 18281 cor. 12 st.

|| fol. 33.

Pro expensis in classe factis, qua Maiestas Reginae cum Serenissimis Principibus Bohemicis ipsius fratribus navigavit ab his statibus in Hispaniam, centum quinquaginta novem mille septingenti novem coronati tringinta septem stuferi novem oboli, quae pecunia distributa fuit per chirographa comitis de Boussu ammiralii ejusdem classis et domini de Indevelde consiliarii Regiae Maiestatis et comissarii procuratoris ejusdem classis et Joannis Moleni domus praefecti Ducis Albani, qui jussu suo privato procuravit necessaria omnia camerae et servitii Regiae Maiestatis et praedictorum principum. Universa haec pecunia injuncta fuit Martino Ruisio de Lariz, qui nomine ipsius solutoris illam distribuit, rationes vero fuerunt acceptae a Joanne Navarretio et Hieronymo Arzeo tam in instruenda et adornanda classe et ejus provisione quam in deliciis ad regiam personam et principum requisitis et in universo alio victu necessario universae classi cum stipendio unius mensis tribus Valanum turmis ex his, qui comitati sunt Regiam Maiestatem, et in aliis rebus ad eandem classem pertinentibus, quemadmodum videre est in ratione speciali, quae descripta est ejus

rei ad finem libri hujus aestimationis (1). 159709 cor. 37 st. 9 ob.

Aliae expensae.

Pro rebus coemptis jussu Regiae Maiestatis et aliis expensis ad regium ejus servitium septem mille septingenti triginta sex coronati novem stuferi sex oboli videlicet :

Pro torque ex unionibus et margaritis confecto nomine Regiae Maiestatis in donum misso dominae Reneae nurui Ducis Bavariae in ejus nuptiis tres mille septuaginta sex coronati triginta sex stuferi. 3076 cor. 36 st.

Pro annulo cum uno adamante nomine Principis Caroli domini nostri, quem Deus glorificet, ad eandem dominam in donum misso mille ducenti triginta coronati triginta stuferi. 1230 cor. 30 st.

Pro conquirendis per hos status nonnullis cantoribus et organistis ad capellam Regiae Maiestatis trecenti coronati. 300 cor.

Guilelmo Weiquerslot tonsori Regiae Maiestatis ad coëmendum quaedam ad Regiae Maiestatis servitium juxta ordinem sibi injunctum mille coronati. 1000 cor.

---

(1) Le manuscrit ne contient pas la *ratio specialis* ci-mentionnée.

Pro centum duodecim stragulis mille ducentis viginti duobus ulnis || fol. 34. constantibus ad servitium || Regiae Maiestatis transmissis mille trecenti sexaginta duo coronati tres stuferi cum dimidio. 1362 cor. 3 ½ st.

Pro nonnullis membranis ad Regiam Maiestatem transmissis decem et octo coronati. 18 cor.

Magistro Michaëli Coxiae pictori Regiae Maiestatis ducenti quinque coronati quinque stuferi honorarium donum pro tabula descensus Christi ex cruce ad Regem ab eo missa. 205 cor. 5 st.

Pro puerili suppellectili argentea Regiae Maiestatis jussu transmissa Serenissimis Principissis suis filiabus centum quatuordecim coronati quatuordecim stuferi. 114 cor. 14 st.

Pro quibusdam pupis nomine Regiae Maiestatis ad Serenissimas Principissas Bohemiae transmissis centum quinquaginta coronati. 150 cor.

Christiano Sgroteno ad rationes ejus, quod accipere debet pro descriptione horum statuum, quam fecit Regiae Maiestati, ducenti quinquaginta sex coronati viginti duo stuferi. 256 cor. 16 st. (1).

---

(1) Comparé aux communications du texte, le nombre des *stuferi* ne semble pas juste.

Pro figuris Reginae dominae nostrae transmissis ad Regiam Maiestatem aurea altera argentea altera viginti duo coronati viginti duo stuferi.	22 cor. 22 st.
Efficiunt universa simul praedictos septem mille septingentos triginta sex coronatos novem stuferos sex obolos.	7736 cor. 9 st. 6 ob. (1).
Pro duabus millibus ducentis parvis bombardis ad Regiam Maiestatem in Hispaniam missis constantibus sexaginta sex stuferis singulis cum suis instrumentis et ornamentis necessariis inclusis praeterea quadringentis coronatis datis Martino de Eginguren, cui commissae sunt, ad necessarios sumptus tam earum comportationis quam pulveris tormentarii et ad stipendium suae personae quatuor mille centum viginti tres coronati tres stuferi.	4123 cor. 3 st.
Pro expensis deductionis Comitis Burensis in Hispaniam et eorum, qui fuerunt in ipsius comitatu, mille et septingenti coronati, videlicet mille commissi Antonio de Lara ad easdem expensas per chirographa Petri de Toledo, cui commissus fuit praedictus comes, et septingenti capitaneo Lupo de Luxarra pro victu	

(1) Par l'addition de tous les postes marginaux, on n'obtient que *7,735 cor. 15 stuf. 6 ob.*

et nautis suae personae et suorum famulorum et duodecim capitaneorum et duodecim vexilliferorum, qui eum sunt comitati. 1700 cor.

Pro expensis factis cum patribus commissariis, quos Sanctitas Summi Pontificis misit, ut visitarent monasteria ordinum divi Francisci et divi Dominici in his statibus, octingenti viginti duo coronati viginti unus stuferi tres oboli. 822 cor. 21 st. 3 ob.

Pro aliis expensis extraordinariis praeter superius scriptas, quae factae sunt in diversus rebus servitii Regiae Maiestatis, hic omissis propter prolixitatem et minutias septem mille quadringenti nonaginta tres coronati decem et novem stuferi. 7493 cor. 19 st.

Summa igitur universa totius expensi ex praedictis summis omnibus aestimationis et rationum initarum a provisore Joanne Issuntio ex tempore gubernationis Ducis Albani usque ad finem anni LXXI ‖ fol. 35. *consurgens* est : ‖

Septem milliones nongenti viginti septem mille sexcenti tres coronati decem et octo stuferi duo oboli. (1). 7927603 cor. 18 st. 2 ob.

---

(1) Par l'addition de toutes les sommes des dépenses, on obtient le total de *7,927,499 cor. 19 stuf. 3 ob.* Cela fait une différence peu importante d'environ 100 ducats, en comparant cette somme à la somme marginale. On trouve encore une autre communication du total des dépenses au registre (fol. 42); cette somme diffère de la somme ci-notée d'à peu près 6 ducats.

Summa autem acceptae pecuniae, ut superius suo loco fuit annotatum, fuerat septem milliones octingenti octuaginta duo mille quingenti sexaginta octo coronati. 7882568 cor. (1).

Igitur praedictus solutor facit debitorem Regiam Maiestatem collatis praedictis duabus summis distributae cum accepta pecuniae usque ad finem anni LXXI quadraginta quinque millium triginta quinque coronatorum decem et octo stuferorum et duorum obolorum. 45035 cor. 18 st. 2 ob.

Expensum : 7927603 cor. 18 st. 2 ob.

Acceptum : 7882568 cor. [*18 st. 2 ob.*] (2)

Superat : 45035 cor. 18 st. 2 ob.

---

(1) Il y manque *9 stuf. 6 oboli;* voyez fol. 13.

(2) Sic!

Registrum seu Inventarium chirographorum originalium, quae praedictus quaestor Franciscus Lixaldius habet ad suam justificationem pecuniae ab eo distributae subscripta ab eodem duce Albano cum chirographis recognitoriis eorum, quibus ea pecunia est distributa, acceptis rationibus per quaestores exercitus Regiae Maiestatis juxta rationes et aestimationem, quam ex ordine ejusdem Ducis Albani ab eo accepit provisor Joannes Issuntius usque ad finem anni LXXI, qui Issuntius eas diffinivit et verificavit consignatas sua rubrica, in quibus praedictus solutor facit debitorem Regiam Maiestatem quadraginta quinque millium triginta duorum (1) *coronatorum, quemadmodum praedictus Issuntius exhibuit declaratum et subscriptum sua manu, et idem Dux Albanus transmisit* (*rationes ita subscriptas*) *ad Regiam Maiestatem in Hispaniam. Haec autem summa est praeter alias quasdam summas, quas praedictus Issuntius illi non admisit, eo quod nondum essent verificatae. Praedicta autem chirographa et scripta originalia distri-*

(1) Il faut lire *quinque* au lieu de *duorum.*

buta sunt et distincta per numeros debito ordine, ut per illa facilius reddi possit ratio finalis Regiae Maiestati, cum illi libuerit nominare, qui accipiant; inclusa autem sunt in bursis coriaceis modo, qui jam sequitur.

In quadam bursa numero I *sunt scripta sequentia :*

Primo est fasciculus n° 1 continens quadraginta duo chirographa subscripta a Duce Albano et expedita a praedictis quaestoribus cum suis literis recognitionis acceptae pecuniae [ejus], quod ipsi est solutum pro suo stipendio custodia et statu; continent summam in margine positam. 66762 cor. 7 st. 6 ob. (1).

In eadem bursa est alius fasciculus n° 2 continens viginti chirographa cum suis literis reco||gnitionis solutae pecuniae ejus, quod solutum est Domino Frederico a Tholedo locumtenenti et generali duci peditatus Hispanici pro suo stipendio statu et custodia; summa est : 35785 cor. 37 st. 6 ob. (2). || fol. 36.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 3 continens viginti tria chirographa cum suis literis recognitionis etc. prioris domini Ferdinandi a Tholedo generalis ducis equitatus pro suo stipendio et statu. 21409 cor.

---

(1) On lit ci-dessus, fol. 13 : *66766 cor. 7 stuf. 6 ob.*

(2) On lit ci-dessus fol. 13 : *25,683 cor. 37 stuf. 6 ob.*

In eadem bursa est alius fasciculus n° 4 continens triginta duo chirographa cum suis literis etc. Marchionis Chapini Vitellii magistri castrorum generalis; summa est : 27454 cor. 38 st. 6 ob.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 5, ubi sunt duae literae recognitionis solutionis inspectoris generalis trium millium centum nonaginta quinque coronatorum item decem et octo stuferorum cum dimidio pro stipendio suae personae. Est aliud scriptum Ducis Albani et quaestorum octingentorum octoginta octo coronatorum quindecim stuferorum (1) cum aliis quatuordecim chirographis et literis recognitoriis stipendii suorum satellitum; summa universa est : 4084 cor. 4 st. 6 ob.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 6 continens triginta septem chirographa cum suis literis recognitoriis solutae pecuniae secretario Joanni de Albornoz et suis officialibus pro suo stipendio; summa est : 2767 cor. 10 st. 4 ob.

N° 7 est scriptum recognitorium solutionis quaestoris Castellanii quatuor millium ducentorum septuaginta quinque coronatorum ipsi numeratorum pro stipendio suae personae et officialium usque ad XII decembris anni LXXI : 4275 cor.

---

(1) L'un de ces deux postes devrait monter à 10 *stuferi* de plus.

N° 8 sunt septem scripta recognitoria solutoris quaestoris Alamedii pro suo stipendio et officialium diversis rationibus usque ad XII || || fol. 37. septembri sanni LXX, quo profectus est in Hispaniam, et ab eo die usque ad finem decembris Petro Velasquio ejus locumtenenti; summa est : 3525 cor.

N° 9 summae stipendii quaestoris Francisci Lixaldii juxta illius titulum usque ad ultimum decembris anni LXXI; summa est : 4324 cor. 12 st.

Est alius fasciculus n° 10 continens numero viginti chirographa cum suis literis recognitoriis solutionis septem comissariorum recensionum; summa est : 10850 cor. 56 st.

Est alius fasciculus n° 11 continens tredecim chirographa et literas recognitorias solutionis auditorum generalium exercitus; summa est : 3642 cor. 52 st. (1).

Item est alius fasciculus n° 12 continens triginta chirographa et suas literas recognitorias solutionis Joannis de Bolca capitanei justiciae et praepositi generalis ejusdem exercitus pro suo stipendio et suorum officialium et satellitii ipsi dati ad justiciae executionem; summa est : 6429 cor. 10 st. 4 ob.

Item est alius fasciculus n° 13 con-

(1) On lit ci-dessus fol. 15 : *31 stuferi.*

tinens novem chirographa solutionis Ludovici Cleri marescalci hospitiorum; summa est : 1377 cor.

Item est alius fasciculus n° 14 continens viginti septem chirographa cum suis literis recognitoriis Francisci Ortizii tympanistae summi; summa est : 797 cor. 31 st. (1).

Item est alius fasciculus n° 15 continens undecim chirographa cum suis literis recognitoriis solutionis Doctoris Johannis Munozii Bennevichii et Doctoris Onnatae; summa est : 1927 cor. 6 st. (2).

N° 16 alius fasciculus est continens viginti unum chirographa cum || fol. 37. suis lite||ris recognitoriis solutionis Licentiati Spinosae et Doctoris Oteli medicorum pro suis stipendiis; summa est : 1458 cor. 19 st. 6 ob.

In alia bursa n° 2.

Sunt octuaginta quatuor nominae (catalogos nominum esse puto) chirographa et alia scripta in ipsis usitata solutionis decem et novem turmarum tertii Neapolitani distributa in quatuor fasciculos n° 16, 17, 18, 19. summae sunt octoginta quatuor, quarum summa universalis est : 624571 cor. 15 st. 10 ob.

---

(1) On lit ci-dessus fol. 15 : *798 cor. 31 stuferi.*

(2) On lit ci-dessus fol. 16 : *1,962 cor. 7 stuf.*

In alia bursa n° 3.

Sunt duo fasciculi n° 20, 21, in quibus centum triginta quatuor nominae chirographa et alia scripta in ipsis usitata solutionis undecim turmarum tertii Siculi; summa est : 407256 cor. 34 st.

In alia bursa n° 4.

Sunt duo fasciculi n° 22-23, in quibus sunt quinquaginta septem chirographa et nominae cum aliis scriptis in eis usitatae solutionis decem turmarum tertii Lombardici; summa est : 349917 cor. 26 st. 1 ob.

In alia bursa n° 5.

Est fasciculus n° 24 continens decem et septem nominas chirographa et scripta in eis usitata solutionis decem turmarum tertii Sardiniae; summa est : 104822 cor. 31 st. 7 ob.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 25 continens sexaginta duas nominas chirographa et scripta in eis usitata solutionis decem turmarum tertii Belgici; summa est : 166468 cor. 30 st. 1 ob.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 26 continens decem et septem chirographa et scripta in eis usitata solutionis peditum Hispanorum, qui fuerunt in praesidio in arce Brussellana S. Gullae; summa est : 1981 cor. 13 st.

In eadem bursa est alius fasciculus-

lus n° 27 continens quatuor chirographa cum suis literis recognitoriis solutionis Hispanorum arcis Vilvordiensis; summa est: 872 cor 36 st.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 28 continens sedecim scripta solutionis Alphonsi Bravi capitanci ruralis; summa est: 592 cor. (1).

In eadem bursa est alius fasciculus n° 29 continens viginti unum chirographum et scripta solutionis pro quibusdam expensis factis in curatione militum Hispanorum, qui aegrotarunt in itinere ex Italia ad hos status; summa est : 2466 cor. 8 st. 9 ob.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 30 continens novem scripta solutionis pro armis et munitionibus coëmptis pro exercitu; summa est : 23125 cor. 22 st. 9 ob.

In alia bursa n° 6.

Est fasciculus n° 31 continens viginti quatuor nominas et scripta solutionis duodecim turmarum peditatus regimenti comitis Alberici Lodronii; summa est: 663241 cor. 16 st. 2 ob.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 32 continens decem et novem nominas et scripta solutionis decem turmarum regimenti comitis de Eberstein. summa est : 437417 cor. 21 st. 2 ob

(1) On lit ci-dessus fol. 17 : *2,592 cor.*

In eadem bursa est alius fasciculus n° 33 continens decem nominas et scripta solu||tionis decem turnarum regimenti domini de Xamburg; summa est : 430809 cor. 33 st. 6 ob. | fol. 38

In eadem bursa est alius fasciculus n° 34 continens novem nominas et scripta solutionis tredecim turmarum Belgarum comitis Meghensis; summa est : 212834 cor. 12 st.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 35 continens novem nominas et scripta solutionis quinque turmarum Belgarum regimenti comitis de Arenberga, cui postea successit dominus de Grosbeck; summa est : 2632 cor. 26 st. (1).

Item quoddam scriptum n° 36 mille septingentorum viginti quinque florenorum, quos abstulerunt milites ejusdem regimenti Joanni Alberico; summa est : 1415 cor. 15 st.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 37 continens duo scripta solutionis Cornelis Meinckhausen peditatus Germanici; summa est : 6000 cor.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 38 continens octo nominas et scripta solutionis septem turmarum peditatus Valonii Coronelis de Robles; summa est : 57114 cor. 18 st.

In eadem bursa est alius fascicu-

(1) On lit ci-dessus fol. 18 : *102,632 cor. 26 stuf.*

lus n° 39 continens septem nominas et scripta solutionis decem turmarum peditatus Valonii regimenti domini de Hierges; summa est: 71169 cor. 16 st.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 40 continens undecim nominas et scripta solutionis novem turmarum regimenti coronelis Mondragonis peditatus Valonii; summa est: 86218 cor. 38 st. 9 ob. [1].

In eadem bursa est alius fasciculus n° 41 continens tres nominas et scripta solutionis decem turmarum ejusdem peditatus Valonii comitis de Rus; summa est: 39348 cor. 36 st.

In eadem bursa est alius fasciculus n° 42 continens quatuor nominas et scripta solutionis quinque turmarum peditatus Valonii domini de Blondeau; summa est: 37285 cor. 14 st. 6 ob

Item alius fasciculus n° 43 continens duo scripta solutionis domini de Potella ducis Valonum; summa est: 1525 cor. 35 st.

Item alius fasciculus n° 44 continens quatuor scripta solutionis Verdugi et Mondevillae ducum et suarum duarum turmarum; summa est: 4914 cor. 34 st.

Item alius fasciculus n° 45 continens duas nominas et scripta solutionis peditatus Valonum veterum atque ordinariorum praesidiorum in ingressibus horum statuum constitutorum; summa est: 69846 cor. 33 st.

---

(1) On lit ci-dessus fol. 20 : *86,254 cor. 38 stuf. 9 ob.*

Item alius fasciculus n° 46 continens decem et novem nominas et scripta solutionis turmarum peditatus Valonum novorum praesidiorum, quae veterum loco successerunt; summa est: 48916 cor. 4 st. (1)

In alia bursa n° 7.

Est fasciculus n° 47 continens sexaginta novem nominas et scripta solutionis decem et novem turmarum equitatus Hispanici Italici et Albanensis levioris armaturae; summa est: 575262 cor. 34 st. 8 ob.

Item alius fasciculus n° 48 continens decem et novem nominas et scripta solutionis quatuor turmarum equitatus superioris Burgundiae; summa est: 74003 cor. 30 st. 5 ob.

Item alius fasciculus n° 49 continens duas nominas et scripta solutionis novem turmarum equitatus inferioris Burgundiae ducis domini de Norkermes; summa est: 30806 cor. 34 st. 6 ob.

Alius fasciculus n° 50 continens quinque nominas et scripta solutionis quinque coronetarum equitatus Germanici Ducis Brunsvicensis; summa est: 105286 cor. 7 st. 8 ob.

---

(1) On lit ci-dessus fol. 22 : *48,917 cor. 4 stuf.*

Item alius fasciculus n° 51 continens tres nominas et scripta solutionis coronetae equitatus ritmaistri Johannis Bernardi; summa est: 23294 cor. 9 st.

Item chirographum unum n° 52 solutionis Ducis Francisci de Saxa; summa est: 1076 cor. 36 st.

Item aliud scriptum n° 53 solutionis ritmaistri Pauli Bobessir (1); summa est: 2307 cor. 27 st.

Item alius fasciculus n° 54 continens nominam unam sexaginta trium millium centum unius coronati decem et novem stuferorum cum dimidio et aliud scriptum ducentorum septuaginta trium coronatorum decem et novem stuferorum cum dimidio solutionis turmarum ordinariarum horum statuum; summa est: 63375 cor. 2 ob.

In alia bursa n° 8.

Est fasciculus n° 55 continens triginta octo scripta solutionis confessorum Ducis Albani; summa est: 3161 cor. 21 st.

Item fasciculus alius n° 56 continens quatuordecim scripta solutionis Licentiati Johannis de Vargas; summa est: 10086 cor.

Item alius fasciculus n° 57 continens triginta septem scripta reco-

(1) On lit fol. 24 : *Voviserus.*

gnitoria solutionis Francisci de Ibarra; summa est. 8140 cor. 6 st. 8 ob.

Alius fasciculus n° 58 continens triginta unum scriptum solutionis Gabrionis Cervellonis; summa est : 6267 cor. 19 st.

Item alius fasciculus n° 59 continens octoginta unum scriptum solutionis nobilium Regiae Maiestatis, qui versantur apud primarios duces; summa est : 38072 cor. 35 st. 4 ob.

Item alius fasciculus n° 60 continens triginta scripta recognitoria solutionis diversarum personarum, quae militarunt Regiae Maiestati in exercitu sine stipendio; summa est : 9924 cor. 11 st. 6 ob.

Item alius fasciculus n° 61 solutionis Ducis Sabaudiae pro stipendio duorum millium trecentorum peditum, quos constituit in transitu, cum exercitus praeteriret; summa est : 7952 cor. 19 st. 6 ob

Item alius fasciculus n° 62 continens novem scripta solutionis pro expensis factis cum mulis, quibus comportatae fuerunt munitiones et pecunia exercitus ex Italia in hos status; summa est : 4973 cor. 5 st. 2 ob.

Item alius fasciculus n° 63 continens viginti tria scripta solutionis septem commissariorum victus; summa est : 3777 cor. 19 st. 6 ob.

Item alius fasciculus n° 64 continens || quadraginta sex chirographa et scripta solutionis septem commissariorum recensionum; summa est : 6117 cor. 4 st. 4 ob.

|| fol. 40.

Item alius fasciculus n° 65 continens decem scripta solutionis pro expensis et stipendiis factis ab officialibus ejusdem solutoris suo nomine missis ad stipendia militaria solvenda; summa est: 7843 cor. 36 st.

Item alius fasciculus n° 66 continens sexaginta duo chirographa solutionis rerum secretarum Regiae Maiestatis; summa est: 18166 cor. 35 st. 8 ob.

Item alius fasciculus n° 67 continens duodecim scripta solutionis peculiarium personarum pro itineribus susceptis Romam in Hispaniam et in alias regiones ad servitium Regiae Maiestatis; summa est: 3754 cor. 34 st.

Item alius fasciculus n° 68 continens centum quinquaginta tria scripta solutionis Leonardi Tharsensis praefecti cursorum et aliarum personarum in itineribus susceptis in servitium Regiae Maiestatis; summa est: 23346 cor. 26 st. 7 ob.

Item alius fasciculus n° 69 continens sedecim scripta solutionis quorundam militum pro vexillis hosti ereptis; summa est : 216 cor. 16 st.

Item alius fasciculus n° 70 continens duo scripta recognitoria solutionis pro charta et atramento inspectoris et quaestorum et solutoris, quae R. M. illis exhibet ad exercitium suorum officiorum, videlicet inspectori usque ad ultimam junii

anni LXIX quaestoribus et solutori usque ad finem maii anni LXXI; summa est : 1078 cor.

Item alius fasciculus n° 71 continens viginti unum scriptum solutionis praepositi arcis Antwerpianae et suorum officialium et militum; summa est : 53155 cor. 4 st. 3 ob.

Item alius fasciculus n° 72 continens quinque scripta solutionis praefecti arcis Valencianae et suis officialibus et militibus; summa est : 341 cor. 19 st.

Item alius fasciculus n° 73 continens sexaginta chirographa solutionis diversorum magistrorum machinarum, qui Regiae Maiestati inservierunt in eodem exercitu; summa est : 9788 cor. 16 st.

Item alius fasciculus n° 74 continens triginta novem scripta solutionis diversorum mercatorum pro pactis cambiis et financiis cum ipsis factis; summa est : 1694604 cor.

In alia bursa n° 9.

Est fasciculus n° 75 continens duo scripta solutionis comitis Mansveldensis primarii ducis auxilii in Galliam missi ad regem Christianissimum et domini de Beauvois ejus locumtenentis pro suo stipendio, quo tempore in eo auxilio fuerunt; summa est : 18647 cor. 29 st. 6 ob.

Item alius fasciculus n° 76, in quo sunt septem nominae et scripta recognitoria solutionis quatuor coronetarum equitatus Germanici, quae militarunt in eodem auxilio; summa est: 184927 cor. 36 st.

Item scriptum quoddam n° 77 jacturae factae in imminutione monetarum ex pretio, quo acceptae fuerunt in Gallia, ut expenderentur in eodem auxilio; summa est: 4185 cor. 36 st.

Item aliud scriptum n° 78 expensarum, quas fecit Jacobus de Guemes in eadem profectione Gallica missus nomine ejusdem solutoris ad solvenda stipendia; summa est: 3083 cor. 24 st.

Item alius fasciculus n° 79 continens decem scripta pro praesenti || fol. 41 pecunia numera||ta duobus millibus equitum differenter, videlicet Duci Henrico Brunsvicensi et Duci Francisco de Saxa mille et Comiti Palatino mille; summa est: 92461 cor. 21 st.

Item alius fasciculus n° 80 continens duo scripta recognitoria solutionis Marchionis Joannis Brandenburgensis et Ducis Adolphi de Holstain pro pensione duorum annorum singulis soluta diversa ratione; summa est: 6923 cor. 3 st.

Item alius fasciculus n° 81 continens duo scripta solutionis Hieronymi Curiclis; summa est: 62974 cor. 14 st.

Item alius fasciculus n° 82 conti-

nens quatuor scripta solutionis receptoris generalis financiarum horum statuum Livinio Wauters; summa est : 139176 cor. 16 st.

Item alius fasciculus n° 83 continens viginti tria scripta solutionis Joannis Navarretii solutoris bombardarum ad earum expensas; summa est : 106160 cor. 28 st. 6 ob.

Item alius fasciculus n° 84 continens sex scripta solutionis receptorum victus ejusdem exercitus ad ejus coëmptionem; summa est : 25204 cor. 20 st.

Item alius fasciculus n° 85 continens summam centum viginti septem millium quingentorum viginti octo coronatorum decem et octo stuferorum, qui soluti fuerunt Nicolao Bergio ad aedificium arcis Antwerpianae. In eo fasciculo sunt tria scripta Ducis Albani et diversa chirographa Marchionis Chapini Vitellii et Renati van Ursul, ad quae praedicta summa fuit numerata; summa est : 127538 cor. 18 st.

Est alius fasciculus n° 86 continens duo scripta solutionis Gabrielis Olivarii ad aedificium arcium Veldensis et Fistellensis; summa est : 3000 cor.

N° 87 scriptum quoddam solutionis domini Francisci Albani legati Gallici in aula regis christianissimi; summa est : 2820 cor. 20 st.

Alius fasciculus n° 88 continens

quinque scripta provisionis Londinensis ad Gueraum de Spes legatum Regiae Maiestatis in Anglia; summa est: 22751 cor. 27 st. 6 ob.

Item alius fasciculus n° 89 continens quindecim scripta solutionis pro expensis factis in exceptione Reginae dominae nostrae, cum praeteriit ex his statibus in Hispaniam; summa est: 18281 cor. 22 st.

N° 90 pro centum quinquaginta novem mille septingentis novem coronatis triginta septem stuferis solutis pro sumptibus factis in classe, in qua Regina domina et Serenissimi Principes Bohemiae fratres illius navigarunt in Hispaniam ad chirographa comitis de Bossu et Joannis Moleni et domini de Indevelde tam in nautis quam in stipendiis et aliis praeparamentis ejusdem classis ad abitum et reditum ipsius, quemadmodum videre est in scriptis contentis *in bursa quadam n° 10*; summa est: 159709 cor. 37 st. 9 ob.

In eadem bursa n° 10 est alius fasciculus n° 91 continens quatuordecim scripta solutionis rerum jussu Regiae Maiestatis emptarum et pro aliis expensis; summa est: 7736 cor. 9 st. 6 ob.

Est alius fasciculus n° 92 continens duo scripta solutionis pro emptione et expensis duarum millium et ducentarum bombardarum

minorum, quae missae sunt in Hispaniam; summa est: 4123 cor. 3 st.

Item alius fasciculus n° 93 continens duo scripta de expensis factis in navigatione Comitis Burani in Hispaniam; summa est : 1700 cor.

Alius fasciculus n° 94 continens sex scripta solutionis pro expensis factis cum patribus comissariis a Sanctitate Summi Pontificis missis visitatum monasteria harum regionum; summa est: 822 cor. 21 st. 3 ob. fol. 42.

Item alius fasciculus n° 95 continens quinquaginta octo scripta solutionis pro expensis extraordinariis in eodem exercitu factis; summa est : 7439 cor. 29 st.

Summa generalis totius pecuniae distributae a solutore Francisco Lixaldio, prout apparet ex scriptis originalibus supra relatis usque ad finem anni LXXI: Septem milliones, nongenti viginti septem mille sexcenti novem coronati viginti stuferi duo oboli (1). 7927609 cor. 20 st. 2 ob.

---

(1) Voyez fol. 35.

nominae et scripta necessaria ad satisfactionem ejusdem solutoris de eis, quae juste et diffinitive illi debent admitti ad suas rationes propter praedictas causas, itaque intelligentes, quod in te, Christophore de Castellanos, quaestor exercitus Regiae Maiestatis hae omnes qualitates concurrunt cum aliis multis et optimis, et quod inspicies et examinabis hoc negotium, qua convenit fide sedulitate et vigilantia quaque soles in aliis negotiis tibi commissis, in re praesertim Regiae Maiestatis et in negotiis a nobis hactenus tibi injunctis, tenore hujus praesentis comittimus tibi verificationem praetensionum praedictarum ab eodem solutore, quibus inspectis et examinatis distincte et particulariter (excepta ea, quam superius excepimus, errorum in solutione stipendiorum) efficias nominas et scripta simul aut seorsim, ut tibi visum fuerit, quae scripta subsignata tuo nomine et relata in libros rationales stipendii hujus exercitus, qui apud te sunt, ordinamus et jubemus, ut virtute earum verarum nominarum et chirographorum admittantur et referantur ad rationes eidem solutori pecuniae in ipsis contentae, quantumvis non sint subscriptae nostra manu propter urgentem nostram profectionem, ceterum per te, praenominate quaestor Castellanos, facta et subscripta habemus pro tam firmis et validis, acsi nos ipsi ea subscripsissemus, pollicemurque atque reservamus indemnem quemcumque, qui || fol. 44. illa chirographa a te subscripta, praedicte || quaestor Castellanos, recipere contigerit in rationes, quando quidem ita convenit, ut fiat, servitio Regiae Maiestatis; neque quisquam ex vobis diversum faciatis.

Datum Brussellis xv novembris anni LXXIII.

Dux Albanus.
Jussu ejus Excellentiae
Joannes de Albornoz.

Rex.

Francisce Lixaldi solutor nostri exercitus in Belgio, cum his literis mittitur quoque ad te scriptum permutationis aut cambii Joannis Curielis Thorrensis ad eundem et Alphonsum Diasium de Aguilar agentem Antwerpiae datum Madridii xxv januarii praeteriti hujus anni, ut in eadem urbe Antwerpiensi solvantur ei, quem nos designavimus, ducenta millia coronatorum triginta sex stuferorum in singulos pecunia usitata in solutionibus proximarum nundinarum Paschalis resurrectionis hujus anni LXXII. Mittitur etiam aliud scriptum nostrum, ut tibi ea summa tradatur praedicto tempore, prout videbis in scheda et scripto permutationis (aut cambii) supra memoratis. Quae scripta statim, ut acceperis, repraesentabis eis, ad quos sunt, aut suis sponsoribus, qui ibi fuerint ad tractandum eorum negotia; accipiesque testimonium acceptationis earundem literarum et suo tempore recipies ab eis praedictos ducentos mille coronatos, quos expendes et distribues ad ordinem et literas jussorias Ducis Albani praefecti summi domus nostrae et ducis generalis nostri exercitus, nam vigore hujus meae schedae (accepta illius ratione per Franciscum Granicum quaestorem nostrum et Joannem Delgadum nostrum secretarium et literarum jussoriarum, quas ad te dederit idem Dux Albanus) et scriptorum, quae illorum vigore accepturus es, jubeo, ut tibi admittantur ad rationes praedicti ducenti mille coronati absque ullo alio scripto. Datum Madridii xv aprilis anni LXXII.

Ego Rex.

Ad jussum Regiae Maiestatis Joannes de Schobedo.

Franciscus Granicus accepit rationem; Joannes Delgadus accepit rationem.

Dominus Ludovicus de Requesens Commendator Major Castilliae Regiae Maiestatis consiliarius in rebus status ejus Gubernator locumtenens et dux primarius in statibus Flandriae.

Quoniam Franciscus Lixaldius solutor exercitus Regiae Maiestatis in his statibus nobis retulit, quod vigore cujusdam jussorii scripti domini Ducis Albani dati Brussellis iii aprilis anni praeteriti LXXI idem Dux Albanus injunxit Joanni Issuntia provisori generali triremium Hispanicarum, ut iniret aestimationem pecuniae eidem Lixaldio commissae ex eo tempore, quo est in eo officio et per eum distributae in exercitu tam peditum quam equitum collectorum et retentorum in servitium Regiae Maiestatis aut alia quamvis ratione, et quod vigore ejusdem jussorii scripti praedictus provisor inivit et persecutus est praedictam aestimationem usque ad finem supradicti anni LXXI, nunc vero idem solutor petiit a nobis, ut juxta praedictum ordinem Ducis Albani juberemus eidem provisori Issuntio, ut progrediatur in eadem aestimatione a i januarii anni LXXII usque ad finem novembris anni LXXIII, quo praedictus dominus dux reliquit gubernationem horum statuum, qua re animadversa et, quia Regia Maiestas nondum hactenus nominavit quosquam, qui accipiant et diffiniant eas rationes, ignoramus, in quo statu sint, habeatne apud se aliquam pecuniae summam, qua juvari possemus ad tot tantosque sumptus tamque necessarios, quibus in praesens urgemur, atque etiam, quia nostra interest aequumque est ad nostram satisfactionem, ut sciamus, quo modo rationes illae se habeant, decrevimus igitur ordinare et committere eidem provisori Issuntio, quemadmodum per praesentes ei ordinamus et committimus, ut adscito ad se praedicto solutore Francisco Lixaldio persequatur supradictam aestimationem ea forma, qua hactenus fecit, tam in summis acceptae quam distributae pecu-
| fol. 45. niae a supradicto die i januarii anni LXXII usque ad fi||nem novembris anni LXXIII, quemadmodum dictum est, examinatis summis distributionis cum scriptis originalibus, quas de eisdem

habuerit ad integram sui satisfactionem, et inita demum et deprehensa aestimatione superantis pecuniae ex alterutra parte subscripto ejus nomine praedictae aestimationi, ut liquido appareat, quo in statu sit et nobis constet, modo hoc fiat ad formam tantum aestimationis nullo scripto earundem rationum cancellato, quandoquidem haec diligentia in nullum alium finem suscipitur nisi ad nostram satisfactionem, quare per praesentes mandamus eidem solutori, ut se sistat ante predictum provisorem et ostendat rationes sui accepti et distributi et eorum scriptorum originalium, quae habuerit ad ea pertinentium, intersitque praedictae aestimationi et liquidationi tempore et horis ad illud sibi praescriptis absque ullo defectu. Quod etiam injungimus eidem provisori, ut exequatur cum omni brevitate et diligentia possibili. Item injungimus Alphonsio Alamedio quaestori stipendii militaris, referat eandem aestimationem in libros stipendii sibi commissi adferatque omnes rationes earum summarum, quae ab ipso petentur, ad eam aestimationem pertinentium per praedictum solutorem ab que ullo impedimento aut dilatione. Gregorius Aragutius idem facito, apud quem sunt officiales quaestoris Christophori de Castellanos defuncti, et neutri aliter faciatis. Datum Antwerpiae xiiii septembris anni LXXIIII.

Dominus Ludovicus de Requesens.

Ad jussum Suae Excellentiae Dominus de Gavalo.

Summa acceptae pecuniae per solutorem Franciscum Lixaldium post aestimationem, quam fecit provisor Joannes Issuntius ex ordine Ducis Albani usque ad finem anni LXXI et deinde usque ad finem novembris anni LXXIII, quo reliquit gubernationem horum statuum suffecto in ejus locum illustrissimo et excellentissimo domino domino Ludovico de Requesens Commendatore Majori Castilliae consiliario status Regiae Maiestatis etc, ex cujus ordine praedictus provisor progressus est in praedicta aestimatione juxta illius mandatum.

Pecunia transmissa ex Hispania jussu Regiae Maiestatis per literas cambii ad diversos mercatores ad diversas quoque nundinas et tempora.

Solutiones mensis junii anni LXXI.

Primum per literas Joannis Curielis Torrensis ad Lupum del Campo et Alphonsum Diasium de Aguilar triginta tres mille coronati sex solidorum (1) in singulos, IIII decembris anni LXXI — **30461 cor. 21 st.**

---

(1) Il faut compter le *coronatus* de *6 solidi* à *36 stuferi;* or *1 solid.* vaut *6 stuf.*

Ab Hieronymo Grillo et Lazaro Spinula per literas Stephani et Hieronymi Grilli triginta mille coronati ejusdem valoris xx ejusdem. 27692 cor. 12 st.

Ab eisdem per literas Luciani Centurionis et Augustini Spinulae tredecim mille coronati ejusdem valoris eodem die. 12000 cor.

A Baptista Lomelino per literas Stephani Lomelini duodecim mille coronati || ejusdem valoris eodem die. 11076 cor. 36 st. || fol. 46.

A Francisco de Aguilar per literas Johannis Ferdinandi de Spinosa tantundem eodem tempore. 11076 cor 36 st.

Solutiones in nundinis nativitatis. anni LXXII.

xvii maii anni LXXII a Ferdinando de Frias Gevallos ex pacto cum eodem Duce 51282 cor. 2 st.

Ab eodem jussu ejusdem Ducis viii ejusdem mensis viginti quinque mille coronati quadraginta stuferorum; quos idem Frias rursus accepit a commissario Martino Bergio ex ordine ejusdem Ducis. 25641 cor. 1 st.

A Philippo et Jacomo Catano pro commutatione sive cambio cum ipsis facto in Hispaniam xx januarii anni LXXII. 10256 cor. 1 st. 6 ob.

Solutiones in paschate ejusdem anni.

A Francisco de Aguilar per literas cambii Joannis Ferdinandi de Spi-

nosa centum mille coronati sex solidorum vi junii ejusdem anni LXXII. 92307 cor. 27 st.

vii ejusdem mensis ab Alphonso Diasio de Aguilar per literas cambii Johannis Curielis ducenta millia coronatorum ejusdem valoris. 184615 cor. 15 st.

A Jacomo Maier per literas Antonii Fucheri et Nepotum i septembris anni LXXI sexaginta mille coronati sex solidorum. 55384 cor. 24 st.

A Joanne Curiele et Alphonso Diasio per literas ejusdem Joannis Curielis ii ejusdem quadraginta quinque coronati ejusdem valoris. 41538 cor. 18 st.

A Philippo et Jacomo Catano per literas Nicolai et Thomae Doriae v ejusdem centum viginti quinque mille coronati ejusdem valoris. 115384 cor. 24 st.

Ab Hieronymo Grillo et Lazaro Spinula per literas Laurentii Spinulae decem mille coronati ejusdem valoris xxvii ejusdem. 9230 cor. 30 st.

Ab eisdem per literas Luciani Centurionis et Augustini Spinulae xxvii ejusdem duodecim mille coronati ejusdem valoris. 11076 cor. 36 st.

A Philippo et Jacomo Catano et Carolo Palavesino per literas Nicolai et Thomae Doriae viginti mille coronati ejusdem valoris ix octobris ejusdem anni. 18461 cor. 21 st.

A Johanne Fiesco per Baptistam Lomelinum tantundem per literas Constantini Gentilis viii ejusdem. 18461 cor. 21 st.

A Philippo et Jacomo Catano IIII octobris anni LXXII per literas Thomae Doriae octo mille coronatorum sex solidorum. — 7584 cor. 24 st.

A haeredibus Vicentii Guinisii et Josephi Bernardini per literas Caroli Spinulae Vincentii et Laurentii Gentilis XIIII ejusdem viginti quinque mille coronati ejusdem valoris. — 23076 cor. 36 st.

Ab Hieronymo Grillo et Lazaro Spinula per literas Stephani et Hiero||nymi Grilli centum mille || fol. 47. coronati sex solidorum, qui recepti sunt sub finem octobris anni LXXII; anticipati autem fuere XX augusti ejusdem anni. — 92307 cor. 27 st.

Ex proventu argenti ex Hispania allati per Gutierem Tremdum in ea classe, quam duxit Dux Metinaceli V decembris anni LXXII. — 97145 cor. 15 st.

Solutiones in nundinis septembris anni LXXII.

A Baptista Lomelino per literas cambii praefecti aerarii Melchioris de Herrera viginti quinque mille coronati sex solidorum anticipati XX augusti ejusdem anni. — 23076 cor. 36 st.

Ab Hieronymo Lomelino et fratribus per literas Balthasaris Catano quadraginta tres mille coronati ejusdem valoris XII decembris ejusdem anni LXXII. — 39692 cor. 12 st.

A Joanne Curiele et Alphonso Diasio per literas cambii ejusdem centum quinquaginta quinque (1) coronati ejusdem valoris xx ejusdem.	138461 cor. 21 st.
A Joanne Baptista Lomelino tantundem per literas praedicti praefecti aerarii eodem die.	138461 cor. 21 st.
Ab eodem Lomelino per literas Stephani Lomelini centum mille coronati ejusdem valoris eodem die.	92307 cor. 27 st.
Ab eodem Baptista Lomelina per literas cambii Laurentii Spinulae eodem die centum mille coronati sex solidorum.	92307 cor. 27 st.
Ab eodem per literas ejusdem Laurentii Spinulae eodem die centum duodecim mille centum septem coronati sex solidorum et septem obolorum (2).	103483 cor. 34 st.
Ab eodem per literas Stephani Lomelini eodem die quadraginta mille coronati ejusdem valoris.	36923 cor. 3 st.
A Ferdinando de Frias per literas cambii Joannis Curielis quindecim mille coronati ejusdem valoris eodem die.	13846 cor. 6 st.
A Jacobo de Chavarri per literas	

(1) Supprimez « *quinque* ». *138,461 coron.* (de *39 stuf.*) + *21 stuf.* valent autant que *150,000 coron.* (de *36 stuf.*).

(2) Supprimez « *et septem obolorum* ». *103,483 cor.* (de *39 stuf.*) valent autant que *112,107 cor.* (de *36 stuf.*).

Hieronymi de Salamanca Sanctacrucii quadringenti septem (1) coronati ejusdem valoris III januarii anni LXXIII. — 369 cor. 9 st.

A Joanne Lupo de Carcion per literas Petri de Salamanca V ejusdem januarii. — 249 cor. 9 st.

A Francisco de la Puëbla per literas Roderici Pessii mille coronati ejusdem valoris eodem die. — 923 cor. 3 st.

A Joanne Matantio et Christophoro Pesquiero XX decembris anni LXXII mille quingenti coronati ejusdem valoris per literas Andreae a Sancto Michaele et Jacobi Algredii. — 1384 cor. 24 st.

Ab Hieronymo de Cabanias per literas Laurentii de Lerma XXX ejusdem. — 269 cor. 1 $^{1}/_{2}$ st

A Gaunis per literas eorundem eodem die. — 434 cor. 18 st.

A Petro Quintanadonio per literas ejusdem. — 2400 cor.

A Bomuisiis per literas Francisci Pressii eodem die. — 3692 cor. 12 st

A Baptista Lomelino centum mille coronati septuaginta septem grossorum, quos || accepit Genuae || fol. 48 ex ordine ejusdem Ducis Albani III januarii anni LXXIII. — 98717 cor. 37 st.

---

(1) Supprimez « *septem* ». *369 cor.* (de *39 stuf.*) + *9 stuf.* valent autant que *400 cor.* (de *36 stuf.*).

Solutiones in nundinis nativitatis anni LXXIII.

A Joanne Baptista Doria XII martii anni LXXIII per literas cambii Laurentii Spinulae centum mille coronati sex solidorum. — 92307 cor. 27 st.

Ab eodem Joanne Baptista Doria III ejusdem mensis per literas ejusdem Laurentii centum sedecim mille octingenti octuaginta tres coronati sex solidorum. — 107892 cor. 4 st. 6 ob.

A Baptista Lomelino per literas cambii Stephani Lomelini eodem die quinquaginta septem mille coronati ejusdem valoris. — 52615 cor. 15 st.

A Joanne Curiele et Alphonso Diasio per literas ejusdem triginta quinque (1) coronati ejusdem valoris VI aprilis ejusdem anni. — 32307 cor. 27 st.

Solutiones paschalis resurrectionis anni LXXIII.

A Balthasare Catano per literas cambii ejusdem quinquaginta mille coronati ejusdem valoris VI junii ejusdem anni. — 46153 cor. 33 st.

A Philippo et Jacomo Catano per literas Simonis Lercari tantundem eodem die. — 46153 cor. 33 st.

---

(1) Ajoutez : *mille*.

A Joanne Baptista Doria per literas cambii Luciani Centurionis et Augustini Spinulae tantundem eodem die. 46153 cor. 33 st

A Baptista Lomelino per literas Stephani Lomelini XVII ejusdem 46153 cor. 33 st.

A Francisco de Aguilar per literas Joannis Ferdinandi de Spinosa ducenta millia coronatorum sex solidorum VIII ejusdem junii. 184615 cor. 15 st.

Solutiones in nundinis junii anni LXXIII.

A Franscisco de Aguilar per literas Joannis Ferdinandi de Spinosa ducenta millia coronatorum sex solidorum XII septembris ejusdem anni. 184615 cor. 15 st.

A Johanne Curiele et Alphonso Diasio per literas ejusdem II ejusdem mensis ducenti decem mille coronati ejusdem valoris. 193846 cor. 6 st.

A Johanne Orthegio Torrhensi et Gregorio Ruisio ducenta millia coronatorum ejusdem valoris per literas ejusdem Johannis Orthegii III ejusdem. 184615 cor. 15 st.

Solutiones nundinarum septembris anni LXXIII.

A Johanne Curiele Torrhensi et Alphonso Diasio de Aguilar per literas ejusdem Curielis ducenti

decem mille coronati ejusdem valoris XII decembris ejusdem anni. 193846 cor. 6 st.

Eodem die a Johanne Orthegio et Gregorio Ruisio de Juramendi centum viginti septem mille ducenti sedecim coronati unus solidus tres oboli ejusdem valoris. 117403 cor. 6 st. (1)

A Johanne Curiele et Alphonso ‖ fol. 49. Dia‖sio per literas cambii praefecti aerarii Melchioris de Herrera septuaginta duo mille septingenti octuaginta tres coronati octo solidi ejusdem valoris eodem die. 67185 cor. 10 st. (2)

Ab haeredibus Vincentii Guinnisii et Josephi Bernardini viginti quinque mille coronati ejusdem valoris eodem die. 25076 cor. 36 st.

Solutiones in nundinis nativitatis anni LXXIIII.

A Johanne Curiele et Alphonso Diasio per literas ejusdem Curielis anticipante hanc summam Ferdinando de Frias VIII martii anni LXXIIII ducenti triginta mille sep-

---

(1) La réduction n'est pas juste : *127,216 coron.* (de *36 stuf.*) *6 stuf. 3 ob.* valent autant que *117,430 coron.* (de *36 stuf.*) *12 stuf. 3 ob.*

(2) La réduction n'est pas juste : *67,185 coron.* (de *39 stuf.*) + *10 stuf.* valent autant que *72,784 coron.* (de *36 stuf.*) + *1 stuf.* Supprimez les mots « *octo solidi* ».

tingenti sexaginta novem coronati novem stuferi. 230769 cor. 9 st.

A Carolo Spinula et Laurentio Gentili viginti quinque mille coronati sex solidorum II aprilis ejusdem anni anticipante hanc summam eodem Frias. 23076 cor. 36 st.

A Ferdinando Frias Jacobo de Chavarri et Thoma Fiesco ad rationes cujusdam pacti centum mille coronatorum, cujus summae residuum fuit in pannis, xv aprilis ejusdèm anni viginti octo mille septingenti septemdecim coronati triginta unus stuferi. 28717 cor. 31 st.

A Thomaso Fiesco ad rationes alterius pacti cum ipso facti centum viginti sex mille florenorum tantumdem xx novembris anni LXXIII; reliquum ejus summae in pannis. 28717 cor. 31 st.

A Petro del Hoyo pro quadam poena pecuniaria a provisore Joanne Issuntio ipsi illata quinquaginta duo coronati triginta duo stuferi. 52 cor. 32 st.

A Domino Antonio de Tholeto ex eis, quae emit ad licitationem bonorum confiscatorum a Regia Maiestate, quinquaginta unus coronatus viginti unus stuferus. 51 cor. 21 st.

Pecunia accepta a Martino Bergio receptore generali confiscationum et Nicolao Vartelo receptore generali financiarum et Antonio del Rio, qui successit Bergio.

A Martino Bergio temporibus et modo infra declaratis summae sequentes :

vii decembris anni LXXI.	15384 cor. 24 st.
xiii ejusdem.	3076 cor. 36 st.
xxvi ejusdem	1538 cor. 18 st.
iii januarii anni LXXII viginti quinque mille Franci Burgundiones quindecim stuferorum; conficiunt novem mille sexcentos quindecim coronatos quindecim stuferos.	9615 cor. 15 st.
iiii januarii anni LXXI.	1538 cor. 18 st.
vi ejusdem.	1025 cor. 25 st.
xii ejusdem.	3076 cor. 36 st.
Eodem die.	2461 cor. 21 st.
xxvii.	1025 cor. 25 st.
xiii martii anni LXXII.	307 cor. 27 st.
xvii ejusdem.	2461 cor. 21 st.
Ultima ejusdem.	1025 cor. 25 st.
iiii aprilis.	406 cor. 26 st.
‖ fol. 50. vii ejusdem.	4102 cor. 22 st.
xvii ejusdem.	3076 cor. 36 st.
Eodem die.	2461 cor 21 st.
xviii ejusdem.	925 cor. 5 st.
xxiiii ejusdem.	3076 cor. 36 st.
xxviii ejusdem.	1025 cor. 25 st.
xvii maii anni LXXII.	3076 cor. 36 st.

xix ejusdem.	676 cor 36 st.
xxvii ejusdem.	2051 cor. 11 st.
iii junii.	2461 cor. 21 st.
Summa :	65875 cor. 18 st. (1)
Ab Antonio del Rio xix novembris anni LXXIII in una summa.	15384 cor. 24 st.
Per Jacobum de Guemes.	4102 cor. 22 st
A Nicolao Vartelo receptore financiarum in summis sequentibus :	
xxvi aprilis anni LXXII.	58974 cor. 14 st.
xxii augusti anni LXXIII.	27777 cor. 17 st
ix octobris ejusdem anni.	13833 cor. 33 st.
ii decembris ejusdem anni.	2465 cor. 10 st.
Summa :	103050 cor. 35 st.
A Petro Mercatore receptore Burgundiae per Sagustum Cavallum.	11785 cor. 13 st.
v Aprilis anni LXXIII a Jacobo de Chavarri Thomaso Fiesco et Ferdinando de Frias ad complementum pacti centum mille coronatorum, quos dederunt peditatui Germaniae superioris in pannis.	73846 cor. 6 st.

(1) Par l'addition de tous les postes de cette partie du compte, on obtient la somme de *65,878 cor. 18 stuf.*

Ab eodem Thomaso Fiesco in pannis traditis regimento domini de Beauvois iiii febr. anni LXXIII. 10153 cor. 33 st.

Ab eodem pro quadringentis vestibus pro quibusdam Hispanis militibus ejusdem exercitus. 4102 cor. 22 st.

Alia. Ingressus pro egressibus.

Ad literas Ducis Albani xx julii anni LXXII datas quadringenti sexaginta unum mille octingenti septem floreni cum dimidio viginti stuferorum, quos Ferdinandus de Frias Gevallos anticipavit a diversis personis, prout apparet in eisdem litteris tredecim summis, quae in eadem forma referri debent in distributione harum rationum. 236824 cor. 14 st.

Ad alias literas datas xv julii anni LXXIII ad quaestores stipendii exercitus, ut summae in eis contentae debitorem facerent eundem solutorem et simul facerent creditorem millionis unius centum quinquaginta mille ducentorum quinquaginta sex coronatorum sedecim stuferorum triginta novem stuferis in singulos. Quam summam diversi mercatores anticiparunt ad literas cambii ex Hispania allatas ad solutiones nundinarum paschalis anni LXXII et junii anni LXXIII, quam anticipationem pecuniae fecerunt

diversis temporibus, prout apparet in eisdem literis speciatim, quae summae referri debent in distributione harum rationum a XXVIII aprilis anni LXXIII. 1150256 cor. 16 st.

Item unus millio et centum mille coronati sex solidorum, quos Regia Maiestas procurari jussit ad diversas nundinas solutionum junii anni LXXIII et nativitatis LXXIIII, quam summam anticiparunt praedicti mercatores diver||sis temporibus et summis, prout speciatim apparet in eisdem literis datis ultima novembris anni LXXIII, quae etiam referri debent in eadem distributione. 1015384 cor. 24 st. || fol. 51.

Ex praecedentibus ergo summis a fine anni LXXI usque ad XXIX *novembris anni LXXIII, quo Dux Albanus reliquit gubernationem horum statuum, summa totalis universae pecuniae acceptae est sex milliones trecenti quinquaginta tres milliones trecenti quinquaginta tres mille nongenti quinquaginta octo coronati triginta quinque stuferi* (1). 6353958 cor. 35 st.

---

(1) Par l'addition de tous les postes de cette partie du registre, on obtient le total de *6,334,471 cor. 25 stuf. 6 ob.* Le total noté au registre lui-même est plus grand de *9 1/2 stuferi.*

Relatio summae pecuniae distributae post aestimationem factam per provisorem Joannen Issuntium usque ad finem anni MDLXXI et deinde usque ad finem novembris anni LXXIII, quo relicta gubernatione horum statuum Dux Albanus profectus est in Hispaniam.

DISTRIBUTIO.

Stipendium ducis generalis et retentorum in exercitu.

Duci Albano pro stipendio suae personae et status ducis generalis ejusdem exercitus usque ad finem decembris anni LXXIII. 35280 cor.

Dom. Friderico de Tholeto pro stipendio suae personae et status ducis generalis peditatus Hispanici et locumtenentis ejusdem Ducis Albani. 40783 cor. 7 st.

Dom. Ferdinando de Tholeto priori St Joannis pro stipendio suae personae et status ducis generalis equitatus levioris armaturae ejusdem exercitus, quousque militare desiit in eo officio. 5420 cor.

Marchioni Chapino Vitellio magistro castrorum generali ejusdem exercitus ad rationes sui stipendii. 12000 cor.

Jordano Valdesio inspectori generali ejusdem exercitus ad rationes sui stipendii. 224 cor. 2 st.

Joanni Albornosio secretario ejusdem exercitus.	1200 cor.
Quaestori Christophoro de Castellanos usque ad finem decembris anni LXXIIII.	1837 cor. 19 $\frac{1}{2}$ st.
Quaestori Alphonso Alamedio a xx (1) septembris anni LXX usque ad finem decembris LXXIIII.	2945 cor.
Retentis in eodem exercitu.	
Eidem solutori Francisco Lixaldio pro stipendio viginti quatuor mensium a I januarii anni LXXII usque ad finem decembris anni LXXIII.	1800 cor.
Commissariis recensionum ordinariis ad rationes sui stipendii.	4705 cor. 8 st.
Auditoribus ejusdem exercitus ad rationes sui stipendii.	1095 cor.
Joanni de Bolea praeposito generali ejusdem exercitus.	6610 cor. 35 $\frac{1}{2}$ st.
Ludovico Clero marescalco hospitiorum ejusdem exercitus.	945 cor. 30 st.
Francisco Ortizio tympanistae generali ejusdem exercitus.	190 cor.
Doctori Quatae medico ejusdem exercitus.	870 cor.
Doctori Cabrerae medico xenodochii ejusdem exer||citus et Licentiato Salazario et Manuelo Jieronymo chirurgio ad rationes sui stipendii. (|| fol. 52.)	760 cor.
Summa :	116666 cor. 24 st.

(1) XXII (?); voyez p. (34).

Stipendium peditatus Hispanici ad rationes.

Tertio Neapolitano ad rationes sui stipendii. 189635 cor. 5 st.

Tertio Siculo. 105506 cor. 34 1/2 st.

Tertio Lombardiae. 118137 cor. 6 st.

Tertio Flandrico. 99887 cor. 37 1/2 st.

Tertio novo ex Italia. 77334 cor. 33 st.

Sex turmis ex Hispania adductis per Ducem Metinacceli ad rationes sui stipendii. 14524 cor. 29 st.

Ducibus et officialibus omnium tertiorum et militibus eorum praedicti peditatus Hispanici differenter ad rationes sui stipendii. 28697 cor. 27 st.

Duci Nofre Saurim ad subsidium Hispanorum sub eo militantium. 340 cor. 26 1/2 st.

Alphonso Bravo duci campanae ejusdem exercitus et Hieronymo Fuemento, qui illi successit, ad rationes sui stipendii. 1367 cor.

Xenodochio regio ejusdem exercitus.

Pro expensis factis in xenodochio regio in curandis militibus aegrotis et vulneratis undecim mille centum triginta septem coronati triginta octo stuferi. 11137 cor. 38 st.

Stipendium peditatus superioris Germaniae.

Regimento Comitis Ottonis ab Eberatein ad rationes sui stipendii. 179839 cor. 22 st.

Regimento baronis de Frunsberg. 168253 cor. 13 st.

Regimento Baronis de Poulvillair.	147165 cor. 5 st.
Regimento Caroli Fuchari.	28559 cor. 29 st.
Turmae peditatus Germaniae superioris militanti sub Francisco a Montesdoca ad rationes sui stipendii.	23755 cor. 20 st.
Turmae domini de Xamburgo.	4993 cor.
Pro vexillis datis praedictis regimentis.	805 cor. 56 st.
Pro pulvere tormentario plumbo funiculis et stipendio numerato Germanis, qui erant in praesidio Wertii.	1203 cor. 11 ½ st.

Eidem peditatui Germanico.

Tribus turmis peditatus Germanici deductis a Duce Brunsvicensi cum equitatu levioris armaturae ad rationes sui stipendii.	2812 cor. 9 st.
Aliis sex turmis peditatus Germanici, quas deduxit Dux Ulestainius cum suo equitatu, ad easdem rationes.	12110 cor. 30 st.

Peditatus Germaniae inferioris.

Regimento Comitis de Bossu ad rationes sui stipendii.	55688 cor. 29 st.
Regimento Comitis Meghensis.	23306 cor. 21 st.

Item peditatus Flandrorum et Valonum.

Regimento domini de Hierges ad rationes sui stipendii.	27930 cor. 14 st.

Gubernatori Venalensi ad subsidium peditatus eorundem regimentorum.	4105 cor. 23 st.
fol. 53. Adriano Campenero ad unam solutionem pro iis, qui deducti sunt in praesidium ejusdem oppidi.	791 cor. 31 st.
Regimento coronelis Mondragonis ad rationes sui stipendii.	52067 cor. 37 st.
Regimento coronelis domini de Beauvois.	43443 cor. 3 st.
Regimento Comitis de Rus.	31218 cor. 18 st.
Regimento domini de Litzes.	39708 cor. 38 st.
Regimento domini de Capres.	55356 cor. 21 st.
Regimento Casparis Roblii.	6361 cor. 31 st.
Regimento Johannis de Arieta.	5277 cor. 31 st.
Regimento domini de Molain, post cuius mortem successit Franciscus de Verduga.	18532 cor. 10 st.
Regimento Domini de Laitre.	8731 cor. 14 st.
Regimento Alphonsi Lupi Galli.	6418 cor. 38 st.
Jacobo de Pennalosa duci unius turmae Valonae ad eam instruendam.	169 cor. 9 st.
Sex turmis peditatus Valonii ad rationes sui stipendii.	1220 cor. 36 st.
Petro Hermetio locumtenenti in arce Gerbucana [?] pro sex solutionibus tam illius quam peditatus Valonii, quem habebat in praesidio ejusdem arcis.	623 cor. 5 st.
Domino de Casse castellano Rupelmundae ad unam solutionem viginti quinque militum Valonum.	64 cor. 4 st.

Adriano de Ortesio domino de

Villerroël ad unam solutionem suae turmae peditatus Valonum. 676 cor. 36 st.

Antonio Octeñario sargento turmae domini de Beauvilla. 317 cor. 17 st.

Adriano Gulpeno et Gerardo Ledrebelo. 615 cor. 15 st.

Gubernatori Edinensi ad subsidium Valonum, quos habebat secum. 200 cor.

Domino de Gate, gubernatori Daventriensi. 205 cor. 5 st.

Capitaneo Petro Tordescillio ad subsidium Valonum, quos secum habuit Vianae. 461 cor. 21 st.

Domino Jacobo de Corduba ad subsidium Valonum, quos secum habuit. 410 cor. 10 st.

Peditatus superioris Burgundiae.

Baroni de Chebraux et suo regimento ad rationes sui stipendii. 12854 cor. 21 st.

Equitatus levioris armaturae permixtarum nationum.

Equitatui levioris armaturae Hispanorum Albanensium et Italorum ad rationes sui stipendii. 65297 cor. 7 st.

Equitatus Germanicus.

Quatuor coronetis equitatus Comitis de Xamburg ad rationes sui stipendii. 92224 cor.

Quinque coronetis equitatus Ar-

chiepiscopi Coloniensis ad rationes sui stipendii. 13361 cor. 29 ½ st.

Quatuor coronetis Comitis de Lobestein. 61214 cor. 15 st.

Tribus coronetis Ducis Francisi de Saxa ad rationes. 70692 cor. 37 st.

Duobus millibus equitum Ducis Brunsvicensis ad rationes. 68165 cor. 15 st.

fol. 54. Quatuor coronetis equitatus Antonii Velesii ad rationes. 59197 cor. 29 ½ st.

Coronetis equitatus Ducis de Olstain ad rationes. 117167 cor. 36 ½ st.

Quinque coronetis Comitis Mansveldensis. 33034 cor. 26 st.

Ritmaistro Johanni Balart. 15957 cor. 37 st.

Comiti de Lobenstein et praedicto Johanni Balart ad rationes pecuniae reditus. 15033 cor. 13 st.

Coronetae Johannis Estenroda. 10673 cor. 12 ½ st.

Ritmaistro Christophoro Xenque. 25406 cor. 32 st.

Eidem peditatui Germanico ad reditum diversis temporibus. 84001 cor. 23 st.

Equitatus ordinum statuum.

Equitatui ordinum ad rationes. 60826 cor. 19 ½ st.

Equitatus superioris et inferioris Burgundiae.

Praedicto equitatui ad rationes sui stipendii. 5833 cor. 15 st.

Christophoro de Mondragon ad armandos quinquaginta sclopetarios equites. 307 cor. 27 st.

Philippo Dautermont duci praeeuntium castra quadraginta sclope-

tariorum equitum ad rationes sui stipendii. — 886 cor. 6 st.

Stipendium diversarum personarum in exercitu retentarum.

Confessori fratri Lucae de Arevalo. — 1462 cor. 5 st.

Licentiato Joanni Vargio. — 4402 cor.

Nobilibus Regiae Maiestatis assistentibus. — 17664 cor. 23 st.

Diversis personis, qui militarunt in eodem exercitu sine certo stipendio. — 3763 cor. 3 st.

Domino de Norkarmis locumtenenti generali Hollandiae ad rationes. — 1450 cor.

Domino de Gossi et domino de Lamota, qui militarunt apud eundem de Norcarmis. — 1315 cor. 15 st.

Nautae et milites collecti a domino de Leguiszano pro classe.

Eidem domino Lupo et officialibus ad rationes sui stipendii. — 1628 cor. 35 st.

Joanni Martinio de Recalde ad rationes sui stipendii. — 200 cor.

Expensae diversae in eodem exercitu.

Diversis personis ad secretas expensas in servitium Regiae Maiestatis. — 26543 cor.

Diversis personis pro itineribus susceptis in servitium Regiae Maiestatis.	19036 cor. 14 st.
Praefecto cursorum Leonardo de Tarsis ad expensas cursorum.	13005 cor. 4 st.
Nonnullis militibus pro vexillis et captivis ex hoste captis.	646 cor. 20 st.
Quaestoribus et solutori pro charta et atramento.	216 cor.

Arces.

Sancio de Avila castellano arcis ‖ fol. 55. Ant‖werpiensis ad rationes sui stipendii et praesidio ejusdem arcis.	34026 cor. 27 st.
Rodericho Orcjonio castellano arcis Valencianae.	3436 cor. 26 st.
Hieronymo Salinio castellano Gandavensi defuncto.	452 cor. 26 st.
Francisco Ferdinandes de Avila castellano Gruningensi.	1791 cor. 28 ½ st.
Joanni Daceo castellano Ultraiectensi.	2896 cor. 16 st.
Capitaneo Casparo Gomecio gubernatori Gravensi.	1230 cor. 30 st.
Francisco de Montesdoca gubernatori Traiectensi.	49 cor. 12 st.
Antonio Wansio castellano Vilvordiensi.	51 cor. 11 st.

Magistri Machinarum.

Capitaneo Bartholomaeo Campi ad rationes sui stipendii.	1684 cor. 24 st.
Capitaneo Scipioni Campi filio ipsius.	1230 cor. 30 st.

Aliis diversis magistris machinarum ad rationes.	918 cor. 19 ½ st.

Ingressus pro egressibus (hoc est acceptum pro distributo) solutionum mercatoribus factarum.

Ferdinando de Frias Gevallos.	236824 cor. 14 st.
Diversis mercatoribus.	1150256 cor. 16 st.
Eisdem mercatoribus.	1015384 cor. 24 st.
Ferdinando de Frias et Jacobo de Chavarri pro pactione cum ipsis facta.	102564 cor. 24 st.
Eidem Frias ad literas Ducis.	51282 cor. 2 st.
Thomaso Fiesco.	10153 cor. 33 st.
Alphonso Diasio de Aguilar.	18461 cor. 21 st.
Thomaso Fiesco.	4192 cor. 22 st.
Mercatoribus pro interessibus et anticipationibus.	114985 cor. 4 st.
Lanzaroto Parresio.	1025 cor. 25 st.
Jacobo Instoveno.	1538 cor. 18 st.
Domino de Norcarmes.	10256 cor. 16 st.
Georgio Dusio.	1538 cor. 18 st.
Hieronymo Arzeo, qui fuit in officio solutoris bombardici.	89221 cor. 31 st.
Joanni Navarretio solutori bombardico ad ejus expensas.	80034 cor. 52 st.
Gundizalvio Cano, qui profectus est cum eodem Duce ad subsidium quinque turmarum equitum, quas in custodiam suae personae duxit in Italiam.	15384 cor. 24 st.
Joanni Olegui ad emendum pulverem tormentorium in Germania.	23839 cor. 14 st.
Mathaeo Vosio receptori victus ad illius coëmptionem.	34939 cor. 19 st.

Nicolao Vartio receptori generali financiarum ad expensas classium et alias res.	15856 cor. 26 st.
Martino Bergio commissario finaciarum ad emendum salvitrum et pulverem tormentarium.	25492 cor. 32 st.

fol. 56. *Sumptus Classium.*

Vindergartio receptori Ziriciensi.	15333 cor. 13 st.
Rolando Macis receptori generali victus classium.	13095 cor. 28 st.
Johanni Galarco ad emptionem victuum in classes.	6153 cor. 33 st.
Comiti de Bossu ad expensas classis instructae Osterdami.	21035 cor. 35 st.
Jacobo Cloquemano solutori classis Hollandiae ad illius expensas.	73458 cor. 28 ct.
Diversis nautis ejusdem classis Hollandicae.	1104 cor. 10 st.
Petro Martinio de Arratia ad expensas classis Esclusensis.	13854 cor. 13 st.
Pro expensis factis in classibus Bergensibus.	3049 cor. 9 st.
Pro expensis factis in classibus diversis temporibus Antwerpiae instructis.	272455 cor.
Burgundionibus oppidi Dargusii (1).	20807 cor. 38 st.

Aliae expensae.

Pro nonnullis rebus coëmptis ad rationes Regiae Maiestatis.	738 cor. 38 st.

(1) C'est probablement *Ter Goes*.

Pro pulvere tormentario ad exercitum.	3899 cor. 5 1/2 st
Pro quibusdam monilibus et catenis dono datis nonnullis personis pro diversis officiis in Regiam Maiestatem.	5521 cor. 31 st.
Pro jactura pecuniae et panni facta diversis infortuniis, quorum ratio exhiberi potest a praedicto solutore.	10882 cor. 20 st.
Pro expensis factis a commissariis recensionum in executione suorum officiorum.	2215 cor. 20 st.
Pro aliis expensis praeter praedictas factis in eodem exercitu.	30421 cor. 3 st.
Pro expensis factis ab officialibus ejusdem solutoris tam in suis stipendiis quam in custodiis praesidiariis et curribus, quorum omnium rationes sunt in promptu.	7404 cor. 35 1/2 st.
Pro aliis expensis ab eisdem factis in comportatione pecuniae ad castra et alias ad partes etc., quorum ratio potest exhiberi ab eodem solutore.	10416 cor.
Thomaso Fiesco ad literas ejusdem Ducis ad solvendum quaternis nundinis quinquaginta mille floreni.	23641 cor. 1 st.
Pro scriptis pecuniariis amissis, quae educenda sunt ad satisfactionem ejusdem solutoris tempore gubernationis Ducis Albani	6943 cor
Qui eidem solutori debent fieri tuti in nomina Comitis Alberti Lodronii.	4300 cor.

Pro interessibus solutis ab eodem solutore diversis mercatoribus ab anno LXX pro pecunia ad cambium et financias ab eis accepta in rem Regiae Maiestatis. — 18500 cor.

Pro aliis expensis factis a solutore et suis officialibus. — 12800 cor.

Pro aliis subsidiis factis ab eodem solutore in eodem exercitu ducibus et officialibus illius ex mandato Ducis Albani etc. — 5550 cor.

Ex imminutione monetae in solutionibus factis a solutore et suis officialibus. — 2500 cor.

Summa igitur totalis et generalis distributae pecuniae ex praedictis omnibus specialibus consurgens in aestimatione, quam provisor Joannes Issun||*tius fecit usque ad finem anni LXXI et inde usque ad finem mensis novembris anni LXXIII, quo dominus Dux Albanus reliquit gubernationem horum statuum et reversus est in Hispaniam sex milliones trecenti octuaginta mille trecenti nonaginta quatuor coronati duodecim stuferi cum quarto* (1). [|| fol. 57.] — 6380394 cor. 12 1/4 st.

---

(1) Par l'addition de tous les postes marginaux dans cette partie du registre, on obtient le total de *6,390,487 coron. 8 stuf. 6 ob.* La somme ci-dessus notée en marge est plus petite de *10 092 cor. 35 stuf. 3 ob.* Il faut certainement attribuer cette différence à une faute que le copiste a commise en copiant les nombres de la marge.

Accepta autem pecunia erat, ut ex praecedentibus apparet, sex milliones trecenti quinquaginta tres mille nongenti quinquaginta octo coronati triginta quinque stuferi. 6353958 cor. 35 st.

Igitur solutor deprehendit debitorem Regiam Maiestatem in hac aestimatione usque ad finem novembris anni LXXIII viginti sex millium quadringentorum triginta sex coronatorum viginti duo stuferorum cum quarto. 26436 cor. 22 $^{1}/_{4}$ st. (1)

---

(1) Même ici l'on s'aperçoit d'un *error calculi*. La différence entre les revenus et les dépenses, ou, pour mieux dire, des sommes qui y sont mises en marge du manuscrit, monte en vérité à *26,435 coron. 16 stuf. 3 obol.*

Relatio pecuniae acceptae et distributae in rationibus, quas ex ordine illustrissimi et excellentissimi domini Ludovici de Requesens Commendatoris Maioris Castiliae et consiliarii status Regiae Maiestatis ejusque gubernatoris et locum tenentis et ducis generalis in his statibus Flandericis accepit a Francisco Lixaldio solutore ejus exercitus quaestor Joannes Navarretius a XXIX *novembris anni LXXIII, qua accepit praedictum gubernationem usque ad finem februarii anni LXXV per modum aestimationis (quae relatio transmissa est in Hispaniam ad Regiam Maiestatem subscripta manu ejusdem quaestoris Navarretii) et postea a* I *martii anni LXXV per eundem quaestorem et quaestorem Alphonsum Allamedium usque a* V *martii anni LXXVI, quo excessit e vita praedictus dominus Commendator. Continetur praeterea in his rationibus, quicquid post illius obitum pecuniae traditum est eidem solutori et per eundem distributum ex ordine et literis solutoriis dominorum consiliariorum status juxta ordinem Regiae Maiestatis usque ad finem julii insequentis ejusdem anni LXXVI.*

ACCEPTUM.

Primum quatuor mille floreni, quos accepit idem solutor xvi decembris anni LXXIII a Nicolao Vart receptori generali financiarum, qui efficiunt coronatos triginta novem stuferorum. — 2051 cor. 11 st.

Item quatuor mille octuaginta floreni et duodecim stuferi, quos accepit xix ejusdem, ut solveret capitaneo Ferdinando Lupio. — 2092 cor. 12 st.

Item a Jacobo de Chavarri et Alphonso Diasio de Aguilar ex pactione cum ipsis facta II decembris anni LXXIII et xx januarii anni LXXIIII. — 136752 cor. $5\,^3/_4$ st.

Item xx decembris anni LXXIII et xx januarii LXXIIII a Baptista Lomelino vigore alterius pactionis. — 68376 cor. $2\,^1/_2$ st. fol. 58.

Item quingenti mille coronati sex solidorum, quos accepit in modum, qui sequitur, per literas cambii ex Hispania datas III januarii anni LXXIIII a diversis mercatoribus (1):

---

(1) Cette partie du texte ne semble pas tout à fait claire. Les postes, dont la somme de 500,000 ducats se compose, ne sont pas spécifiés, quoiqu'il soit dit dans ce passage : « *Quos accepit in modum qui sequitur.* » Par l'addition de toutes les recettes du 29 juin 1573 jusqu'au 5 mars 1576, on obtient le total de *4,742,024 coron. 3 stuf;* selon le manuscrit, celui-ci ne monte qu'à

A Philippo et Johanne Catano et Carolo Palavesino.	10000 cor.
A Joanne Orthegio Torrhensi et Gregorio Ruisio de Juramendi.	6494 cor. 19 1/2 st.

In nundinis Nativitatis anni LXXIII.

Ab eisdem Philippo et Jacomo Catano.	13000 cor.
Ab Hieronymo Grillo et Lazaro Spinula.	75000 cor.
Ab eisdem.	13000 cor.
A Stephano Lercaro.	80000 cor.
A Luciano Centurione et Augustino Spinula.	125000 cor.

In nundinis Septembris anni LXXIIII.

A Constantino Gentili.	67505 cor. 16 1/2 st.
A Balthasare Catano.	60000 cor.
Ab Antonio Fucchero et Nepotibus.	50000 cor.

Item accepit nonaginta octo mille quadringentos septuaginta novem coronatos viginti stuferos quadraginta stuferorum xx januarii anni

---

4,703,530 corón. 14 stuf. Il est donc impossible que la dite somme de 500,000 ducats se soit trouvée originalement à la marge du registre et qu'elle soit supprimée par la négligence du copiste; il faut croire que le texte est mutilé ou que tout ce passage est à supprimer.

LXXIIII a Marco Nunio Peresio et Francisco Ruisio de Vergara ex pactione quadam cum ipsis facta, qui efficiunt coronatos triginta novem stuferorum. — 101004 cor. 20 st. (1)

Item accepit ab eisdem ad literas datas IIII januarii anni LXXIIII, quae aestimari debent ingressus pro egressu (hoc est ni fallor acceptum pro distributo). — 50497 cor.

Item ex alia pactione facta cum Thomaso Fiesco V januarii anni LXXIIII. — 153846 cor. 6 st.

Item viginti quinque mille floreni, quos accepit ab Antonio del Rio receptore generali confiscationum. — 12820 cor. 20 st.

Item triginta sex mille floreni a Nicolao Vart receptore generali financiarum, ut daret domino de Hierges; est ingressus pro egressu sive acceptum pro distributo. — 1846 cor. 6 st. (2)

Item septem mille quadringenti viginti septem floreni ab eodem Nicolao Vart, ut daret domino de Vitacoste, acceptum pro distributo. — 3808 cor. 28 st.

Item quadringenti floreni ab eodem, ut daret ritmaistro Joanni Valarto, IX martii anni LXXIIII. — 205 cor. 4 st. (3)

---

(1) Il faut lire : *24 stuferi.*

(2) *36,000 fl.* valent autant que *18,461 coron. 21 stuf.* La somme marginale n'est pas juste.

(3) Il faut lire : *5 stuf.*

Item Francisco et Alphonso Spinosis et Francisco de Aguilar Porres ex alia pactione cum ipsis facta xii februarii anni LXXIIII pernumerata insequenti majo. 330715 cor. 11 st.

Item ab Alphonso Diasio ad rationes pactionis decem et octo mille octingentorum coronatorum cum ipso factae in expensis arcis xii februarii anni LXXIIII. 6974 cor. 14 st.

Ab eodem Alphonso Diasio de Aguilar. 10256 cor. 16 st.

Ab Antonio del Rio ad solvendum Francisco Inglefit iii aprilis anni LXXIIII. 512 cor. 32 st.

Item a Jacobo de Chavarri et Alphonso Diasio ex alia pactione ‖fol. 59. cum ipsis facta xx ‖ aprilis anni LXXIIII. 410256 cor. 16 st.

Item ex alia pactione cum supradictis Marco Nunio Percsio et Francisco Ruisio xx aprilis anni LXXIIII. 102564 cor. 4 st.

Item ab eodem Alphonso Diasio ad complementum supradictae pactionis decem et octo mille (1) coronatorum. 2051 cor. 11 st.

---

(1) Le poste se rapporte à deux autres ci-dessus mentionnés :

6,974 cor. 14 stuf.
2,051 — 11 —
10,256 — 16 —
19,282 cor. 2 stuf.

19,282 cor. (de *39 stuf.*) + *2 stuf.* valent autant que *18,800 cor.* (de *40 stuf.*).

Item mense majo anni LXXIIII a magistratu urbis Antwerpianae ad rationes quadringentorum millium florenorum.	186191 cor. 31 st.
Item triginta mille floreni a Philippo Catano ad rationes eorundem quadringentorum millium florenorum eodem tempore (1).	15564 cor. 24 st.
Item ab Antonio del Rio II maii anni LXXIIII.	4476 cor. 10 st.
Item a Marco Nunio Peresio XXIX junii anni LXXIIII.	20000 cor.
Item a Jacobo de Chavarri in solutionibus junii anni LXXIIII.	4102 cor. 22 st.
Item a Ferdinando de Frias Gevallos eodem tempore.	8205 cor. 5 st.
Item per literas cambii Johannis Ferdinandi de Spinosa in solutionibus nundinarum Paschatis anni LXXIIII et junii insequentis; est autem haec summa acceptum pro distributo.	461538 cor. 18 st.
Item tantundem per literas Joannis Ferdinandi de Spinosa ad Franciscum et Alphonsum de Spinosa et Franciscum Aguilarium in solutionibus nundinarum septembris anni LXXIIII et in solutionibus nativitatis insequentis.	461538 cor. 18 st.

(1) Par l'addition de ce poste et du précédent, on obtient la somme de *201,556 cor. brab. 16 stuf.* Pour compléter la somme de *400,000 flor.*, il manque encore un troisième poste de *6,965 floren.* (= *3,572 cor. 2 stuf.*).

Item ab Alphonso Diasio de Aguilar xx junii anni LXXIIII. — 6153 cor. 33 st.

Item a Francisco et Alphonso de Spinosa et Francisco Aguilario Porres eodem tempore. — 4402 cor. 22 st.

Item a Joanne Curicle Thorrensi et Alphonso Diasio et Jacobo de Chavarri per pactionem cum ipsis factam IIII junii anni LXXIIII. — 153849 cor. 24 st.

Item a Ludovico Peresio xx junii ejusdem. — 6153 cor. 33 st.

Item a Marco Nunio Peresio eodem tempore. — 6153 cor. 33 st.

Item a Nicolao Vart per Carolum Medinen receptorem urbis Valencianae acceptum pro distributo per literas datas XIX julii anni LXXIIII. — 1794 cor. 34 st.

Item per eundem receptorem et per eundem urbis Valencianae eodem tempore acceptum pro distributo. — 1025 cor. 25 st.

Item ab Alphonso Diasio ex alia pactione XVII junii anni LXXIIII. — 30769 cor. 9 st.

Item a Thomaso Fiesco et Philippo Catano ex alia pactione eodem tempore. — 68376 cor. 2 st.

Item sexcenta millia coronatorum sex solidorum, quos accepit per literas Johannis Ferdinandi de Spinosa a Francisco et Alphonso de Spinosa et Francisco Aguilario Porres ad solutiones nundinarum septembris et nativitatis anni LXXIIII. — 553848 cor. 6 st. (1)

(1) Il faut lire : *553,846 cor. 6 stuf.*

Item a Petro et Alphonso de Camino ex pactione cum ipsis facta xxix junii ejusdem anni. — 77948 cor. 28 st.

Item ex alia pactione quinquaginta unius mille ducentorum octo florenorum per Ba||ptistam Lomelinum et Petrum Spinulam solutorum domino de Hierges in Geldria xii julii anni LXXIII. — 26260 cor. 20 st. || fol. 60.

Item ab Alphonso Diasio ex pactione cum ipso facta xx septembris anni LXXIIII. — 58769 cor. 9 st.

Item ab eodem Alphonso Diasio ex alia pactione xx septembris ejusdem anni. — 102564 cor. 4 st.

Item a Ferdinando de Frias. — 5128 cor. 8 st.

Item a Nicolao de Gaona. — 3076 cor. 27 st.

Ab Alphonso de Camino. — 5128 cor. 8 st.

A Jacobo de Chavarri. — 4102 cor. 22 st.

A Francisco Aguilario. — 4102 cor. 22 st.

A Ludovico Peresio. — 5128 cor. 8 st.

A Roderico Alvarez Caldeira. — 3076 cor. 27 st.

Ab Alphonso Diasio Aguilario. — 5128 cor. 8 st.

Omnia accepta mense julii et augusti anni LXXIIII.

Ab eodem Alphonso Diasio ex alia pactione cum ipso facta mense septembris anni LXXIIII. — 74220 cor. 54 st.

Item sunt ad rationes ejusdem solutoris pro deductione Helvetiis facta a Martino Venesio. — 5076 cor. 36 st.

Item ex alia deductione ejusdem facta per Simonem Marcana. — 135 cor. 15 st.

Item per Ferdinandum de Sevilla mense julii et augusti anni LXXIIII. — 12091 cor. 51 st.

Item per Benedictum et Bernardinum Bomuisios x junii anni LXXIIII.	10256 cor. 16 st.
Item per Gasparum Meierum acceptum pro distributo.	410 cor. 10 st.
Item per Alphonsum Diasum ex alia pactione xx septembris anni LXXIIII.	35191 cor. 4 st.
Item per eundem ad literas Joannis Moseni eodem tempore.	17374 cor. 14 st.
Item per eundem ex alia pactione mensis octobris ejusdem anni.	50756 cor. 23 st.
Item per eundem ex alia pactione mensis novembris ejusdem anni.	31263 cor. 23 st.
Item per Gregorium Ruisium de Juramendi xx decembris ejusdem anni.	2051 cor. 11 st.
A Nicolao de Gaona eodem tempore.	1025 cor. 25 st.
Per Alphonsum de Camino eodem tempore.	2051 cor. 11 st
Per Manuelem Rodericum eodem tempore.	1025 cor. 25 st.
Per Ferdinandum Ximenium eodem tempore.	1025 cor. 25 st.
Per Petrum Issuntium, qui eam pecuniam dedit ad mutuum in Hispaniam mense decembris anni LXXIIII januario et februario LXXV.	14358 cor. 38 st.
A Ludovico Peresio I januarii anni LXXV.	10256 cor. 16 st.
A Johanne Matantio et Christophoro Pesquiero ex pactione cum ipsis facta x junii anni LXXIIII.	20512 cor. 32 st.

A Ferdinando de Sevilla et Petro Issuntio ex pactione cum ipsis facta x januarii anni LXXV. 102564 cor. 4 st.

A Marco Nunio Peresio in solutionibus nativitatis anni LXXIIII. 12307 cor. 27 st.

A Petro Issuntio per capitaneum Corque||rum in solutionibus septembris LXXIIII. 1162 cor. || fol. 61.

A Roderico Alvarez Caldeira ex alia pactione cum eo facta II novembris anni LXXIIII. 5497 cor. 7 st.

A Petro Issuntio. 8000 cor.

Ab eodem et Roderico Alvarez. 6000 cor.

Ab Alphonso Diasio de Aguilar. 4000 cor.

A Jacobo de Chavarri. 2000 cor.

Hae quatuor postremae summae in nundinis nativitatis anni LXXIIII sunt coronati quadraginta stuferorum, efficiunt triginta novem stuferorum. 20512 cor. 32 st.

A Petro Alphonso de Camino ex alia pactione mensis novembris anni LXXIIII. 10256 cor. 16 st.

A Thomaso Fiesco et Lazaro Spinula ex alia pactione eodem tempore. 20512 cor. 32 st.

A Baptista Spinula ex alia pactione xx novembris anni LXXIIII. 82051 cor. 11 st.

Item per Simonem de Marcana, qui eam pecuniam accepit Ultraiecti mense septembris anni LXXIIII. 15071 cor. 3 st.

Item per Johannem de Onaindra, qui eam pecuniam accepit ab Arturo Molkemanno Ultraiecti I januarii anni LXXV. 12314 cor. 12 3/4 st.

SUMMA ERGO TOTALIS

Acceptae pecuniae usque ad finem februarii anni LXXV juxta aestimationem factam per quaestorem Navarretium Solutori Lixaldio ex ordine dom. Commendatoris Maioris Castilliae est :

Quatuor milliones et septingenti tres mille quingenti octuaginta coronati quatuordecim stuferi. 4705580 cor. 14 st. (1)

---

(1) Par l'addition de tous les postes marginaux de cette partie du registre (voyez ci-dessus la note 1 de la page 143), on obtient le total de *4,742, 024 cor. 23 stuf.* En considérant les notes 1, 2, 3, de la page 143 et la note 1 de la page 146, on obtiendrait *4,758 637 cor. 23 stuf.* Certainement le copiste a commis des fautes en copiant les nombres marginaux de cette partie du registre.

Relatio distributae pecuniae a solutore Lixaldio usque ad finem februarii anni LXXV [et deinde usque ad v martii, quo obiit dom. Commendator Major, et deinde ex ordine et literis solutoriis dominorum consiliariorum status Regiae Maiestatis usque ad finem julii anni LXXVI] (1) juxta aestimationem acceptam a quaestore Joanne Navarretio ex ordine ejusdem domini Commendatoris.

DISTRIBUTIO.

Pro stipendio domini Commendatoris Maioris usque ad finem octobris anni LXXIIII.	11314 cor.
Item a I novembris ejusdem anni usque ad finem martii anni LXXV pro augmento stipendii ejusdem.	12307 cor, 29 st.
Marchioni Chapino Vitellio ad rationes sui stipendii.	6500 cor.
Domino de Norcarmes, qui fuit generalis in Hollandia, in tribus summis.	2175 cor.
Comiti de la Roca domino Ferdinando de la Noyx.	2450 cor.
Fratri Stephano de Molina con-	

(1) Le compte des dépenses qui commence ici ne s'étend que jusqu'à la fin du mois de février 1575.

fessori Suae Excellentiae in septem summis.	669 cor. 9 st.
Secretario Dominico de Cavala et suis officialibus.	735 cor. 9 st
Satellitibus custodiae Ejus Excellentiae in quatuor summis.	2485 cor. 28 st.
Quaestori Christophoro de Castellanos.	575 cor.
Quaestori Joanni Navarretio ejus successori defuncti.	524 cor.
fol. 62. Quaestori Alamedio usque ad finem februarii LXXV.	1134 cor.
Solutori eidem tantundem.	1134 cor.
Nobilibus Regiae Maiestatis assistentibus generali.	17056 cor. 7 st.
Comitissae de la Roca ad rationes stipendii viri sui.	1000 cor.
Dom. Johanni Mendosio equiti ordinis S. Jacobi.	1693 cor. 13 st.
Domino Alphonso Vargio.	1200 cor.
Alexandro de Gonzaga.	1600 cor.
Joanni Munozio de Recalde.	2000 cor.
Capitaneo Johanni Hurtado Mendosio.	72 cor.
Auditori Valcazario.	388 cor.
Auditori Paregio.	610 cor. 22 st.
Doctori Christophoro Roderico ordinis jesuitarum.	90 cor.
Ludovico Clero marescalco hospitiorum.	285 cor.
Comissariis recensionum.	3004 cor 37 st.
Comissariis extraordinariis.	3522 cor. 12 st.
Tertio Siculo ad rationes sui stipendii.	154333 cor. 27 st.

Tertio Neapolitano ad rationes.	161573 cor. 21 st.
Tertio Flandrico.	92706 cor. 32 st.
Tertio Lombardiae ad rationes.	118833 cor. 33 1/2 st.
Tertio foederis.	158744 cor. 7 1/2 st.
Turmae domini Lupi de Leguizamo.	448 cor. 20 1/2 st.
Viginti quatuor turmis auxiliariis tertiorum.	34225 cor. 9 1/2 st.
Melchiori Camargo praefecto generali exercitus.	2605 cor. 13 st.
Francisco Ortizio tympanistae generali.	135 cor.
Jacobo del Valle et aliis magistris machinarum.	430 cor.

Peditatus superioris Germaniae.

Regimentò Comitis Eberstainii ad rationes sui stipendii.	134785 cor. 35 st.
Regimento Baronis Fronsbergii.	111412 cor. 32 st.
Regimento Caroli Fucheri.	62098 cor. 18 st.
Regimento Baronis de Polvillir.	81799 cor. 30 st.
Turmae domini de Xamburg.	2660 cor. 38 st.
Regimento Comitis Daltemps.	54505 cor. 11 st.
Turmae militanti sub Francisco de Montesdoca.	15433 cor. 13 st
Quindecim turmis peditatus Helvetii.	131498 cor. 15 st

Peditatus inferioris Germaniae.

Regimento Comitis de Bossu.	70997 cor. 17 st.
Regimento domini de Hierges.	10004 cor. 27 st.
Regimento Comitis Meghensis.	25665 cor.

Peditatus Valonum.

Regimento domini de Beauvois.	14979 cor. 32 st.
Regimento Christophori de Mondragon.	19927 cor. 34 1/2 st.
Regimento domini de Laitre.	8305 cor. 18 st.
Regimento Comitis de Rus.	6735 cor. 2 st.
Regimento domini de Capres.	2642 cor. 2 st.
Regimento domini de Abre.	18782 cor. 17 st.
Regimento domini de Monterol.	9095 cor. 25 st
Regimento coronelis de Robles.	2097 cor. 17 st.
Regimento Valonum domini de Hierges.	764 cor 4 st.
Regimento Baronis de Xerbaux.	1969 cor. 23 st.
Regimento domini de Champini.	5310 cor. 30 st
fol. 63. Regimento domini de Ligues	2313 cor. 3 st.
Regimento coronelis Verdugi.	21890 cor. 12 st.
Regimento Marii Carduini.	11743 cor. 34 st.
Regimento coronelis Galli.	15283 cor. 28 st.
Turmae Valonum Andreae Sterque.	2769 cor. 5 st.
Domino de Hierges ad subsidium Valonum et Hispanorum.	1066 cor. 26 st.
Eidem per receptorem Gueldriae.	26260 cor. 20 st.

Equitatus levioris armaturae Hispanorum et Italorum.

Equitatui praedicto ad rationes sui stipendii.	94342 cor. 1 st

Equitatus Germanicus.

Coronetae Ritmaistri Christophori Schenck.	22449 cor.
Ritmaistro Johanni Valart.	9082 cor. 23 st.

Duci Erico Brunsvicensi.	46322 cor. 29 ½ st.
Paulo Cueller.	164 cor. 4 st.
Comiti Ottoni Xamburgensi.	28269 cor. 3 st.
Comiti Mansveldensi.	38658 cor. 8 st.

Arces.

Sancio de Avila castellano arcis Antwerpiensis et ejus locumtenenti Midelio et militibus praesidiariis ad rationes sui stipendii.	63734 cor.
Castellano Utrajectensi.	14726 cor.
Militibus praesidiariis Gandanensibus.	2065 cor. 33 st
Praesidiariis arcis Valencianae.	7425 cor. 16 st.
Domino de Gossi castellano Cameracensi.	500 cor.
Solutori bombardarum ad illarum expensas.	18920 cor.
Matthaeo Vosio receptori victus ad illius emptionem.	23825 cor.
Praefecto cursorum Leonardo de Tarsis et ejus locumtenenti ad expensas cursorum.	9873 cor. 15 st.
Pro expensis extraordinariis.	25258 cor. 16 ½ st.
Michaëli Algarvio ad expensas munitionum	3747 cor. 27 st.
Receptori Flandriae.	1025 cor. 25 st.
Jacobo Rhegio pro pulvere tormentario ab eo coëmpto.	19083 cor. 32 st
Nicolao Vart receptori generali financiarum pro pulvere tormentario ab eodem coempto in classem.	2353 cor. 23 st.
Joanni Martinio Astorguensi praefecto xenodochii exercitus ad cura-	

tionem aegrotorum et vulneratorum.	5279 cor. 7 st.
Medicis et chirurgis.	718 cor. 6 1/2 st.
Diversis mercatoribus pro interessibus pecuniae ab eis receptae et anticipatae et ad cambium et ad financiam datae.	25398 cor. 10 1/2 st.
Diversis mercatoribus pro pecunia mutuo data et anticipata.	26035 cor. 23 st.

Classes Antwerpianae, Amsterodamenses et Dunkerkenses.

Ad sumptus classium Antwerpianarum Joanni Peresio de Erzilla.	103846 cor. 6 st.
Gasparo de Meira.	7179 cor. 19 st.
Minuncetae.	7538 cor. 18 st.
Gubernatoribus navium et nautis ad literas solutorias Johannis Issuntii.	3688 cor. 2 st.
Michaëli de Villareal.	37441 cor. 3 st.

fol. 64. *Classes Hollandicae.*

Gundizalvo de Redondo ad classes Hollandicas.	25703 cor. 35 st.
Eidem ad literas Comitis de la Roca.	600 cor.
Francisco Azurterio.	1130 cor. 30 st.
Joanni Oneindia (1) ad sumptus earundem classium.	36531 cor. 20 st.
Jacobo le Roi pro pulvere tormentario ab eo dato ex ordine Joannis Moreni.	1086 cor. 26 st.

(1) Il y a plusieurs variantes de ce nom.

Cornelio Simisquello tantundem eadem ratione. 1086 cor. 26 st.

Diversis personis ad literas solutorias Joannis Moreni. 1538 cor. 18 st.

Dom. de Champini ad emendum frumentum pro insula Valquervana. 6153 cor. 33 st.

Ad literas solutorias magistri castrorum Juliani Romeri ad expensas munitionum. 6567 cor. 19 st.

Coroneli Verdugo et Johanni Terrazio ad expensas similes. 252 cor. 22 st.

Secretario Dominico de Cavala et Claudio Chos ad secretas expensas. 2001 cor.

Cancellario Ultraiectensi. 54 cor. 23 st.

Jacobo de Guemes ad complementum quindecim millium trecentorum coronatorum, quorum duodecim mille quingentos numeravit Comiti Xamburgensi; referuntur ad suas rationes. 2800 cor.

Ducibus et officialibus et nobilibus ad rationes suarum literarum solutoriarum pro primo tertio. 13742 cor.

Diversis personis ad literas solutorias Ducis Albani, quas dedit ex ordine Suae Excellentiae, cum proficisceretur. 12890 cor. 12 st.

Guilelmo Jaqueto ad rationes literarum quarundum solutoriarum majoris summae. 615 cor. 15 st.

Pro expensis factis ab officialibus ejusdem solutoris tempore gubernationis ejusdem Commendatoris

pro suis stipendiis custodiis et curribus pro pecunia ab eis expensa in comportanda pecunia ad diversa loca castrorum. 8950 cor.

Jacobo de Chavarri Alphonso Diasio de Aguilar Petro Issuntio et Roderico Alvarez Caldeira viginti mille coronati mutuo ab ipsis dati ad rationes solutoris. 20512 cor. 32 st.

Summae in rationes distributionis admittendae eidem solutori ingressus pro egressibus; hoc est, ni fallor, acceptum pro distributo.

Ex versuris diversis mercatoribus factis quingenti mille coronati sex solidorum ex ordine ejusdem Commendatoris Majoris, qui efficiunt triginta novem stuferorum. 446312 cor. 29 st. (1)

Francisco Ruisio de Vergara soluti per eundem solutorem. 50497 cor. 29 st.

Thómaso Fiesco eadem ratione. 64615 cor. 15 st.

Jacobo de Chavarri et Alphonso Diasio eadem ratione. 134300 cor. 7 st.

Francisco et Alphonso de Spinosa et Marco Nunio Peresio et Francisco Ruisio de Vergara eadem ratione. 461538 cor. 18 st.

Jacobo de Chavarri Baptistae

---

(1) *500,000 cor.* (de *36 stuf.*) valent autant que *461,538 cor.* (de *39 stuf.*)+*18 stuf.*

Lomelino et Alphonso Diasio de Aguilar. — 461538 cor. 18 st.

Item diversis mercatoribus in nundinis se||ptembris anni LXXIIII et nativitatis insequentis eadem ratione. — 553846 cor. 6 st. || fol. 63.

Item diversis mercatoribus in solutionibus junii anni LXXIIII pro acceptis in septem summis ab Alphonso Diasio de Aguilar. — 35191 cor. 4 st.

Item diversis personis ad literas solutorias Joannis Moreni pro victu ab ipsis dato in classem. — 17374 cor. 14 st.

Item diversis personis pro sorte et usuris pactionum cum ipsis factarum in solutionibus junii anni LXXIIII. — 71076 cor. 18 1/2 st.

Johanni Matantio et Christophoro Pesquiero ad complementum quadraginta millium coronatorum. — 4803 cor. 13 st.

Item septem vellixiferis reformatis [sic!] ad literas solutorias ejusdem commendatoris maioris datas xix junii anni LXXIIII. — 210 cor.

Summa ergo universa totius pecuniae distributae ex suprascriptis summis consurgens in rationibus acceptis a solutore Lixaldio per quaestorem Navarretium ex ordine domini Commendatoris Maioris Castillae usque ad finem mensis januarii (1) *anni LXXV est qua-*

---

(1) Il faut lire *februarii.*

tuor milliones septingenti sexaginta tres mille sexcenti octoginta sex coronati quatuor stuferi cum dimidio.	4763686 cor. 4 1/2 st. (1)
Accepta vero pecunia erat quatuor milliones septingenti tres mille quingenti octoginta coronati quatuordecim stuferi.	4703580 cor. 14 st.
Deprehendit ergo solutor Regiam Maiestatem, ut ex praedictis rationibus apparet, debitorem sexaginta millium centum quinque coronatorum viginti novem stuferorum cum dimidio.	60105 cor. 29 1/2 st.

---

(1) Par l'addition des postes marginaux de cette partie du manuscrit, on obtient la somme de *4,748 429 cor. 27 stuf.* En considérant la note 1 de la page 158, on obtiendrait la somme de *4,763,655 cor. 16 stuf.* Cela ferait une différence peu importante (d'environ 230 ducats), en comparant cette somme à la somme marginale; il faut l'attribuer certainement à la négligence du copiste.

Relatio acceptae pecuniae a I *martii anni LXXV usque ad finem junii ejusdem anni LXXV et deinde usque ad* V *martii anni LXXVI, quo praedictus dominus Commendator Maior Castellae excessit e vita.*

Acceptum.

A Lazaro Spinula v martii anni LXXV decem mille coronati quadraginta stuferorum, qui efficiunt coronatos triginta novem stuferorum:	10256 cor. 16 st.
Ab (1) eodem tempore.	6153 cor. 33 st.
A Petro et Alphonso de Camino XVI martii.	6153 cor. 33 st.
A Lazaro Spinula XXI ejusdem.	24915 cor. 15 st.
Ab Alphonso Lupo Gallo coroneli eodem tempore.	25631 cor. 1 st.
A Nicolao deGaona XXVI ejusdem.	6153 cor. 33 st. fol. 66.
A Francisco de Aguilar Porres V aprilis.	6153 cor. 33 st.
A Petro Issuntio XI ejusdem.	4102 cor. 22 st.
A Petro Alphonso del Camino XXIII ejusdem.	10256 cor. 16 st.
A Ferdinando de Sevilla in duabus summis quinque millium coronatorum singulis mense februario anni LXXV.	10256 cor. 16 st.
A Petro Issuntio tantundem XXVI aprilis.	10256 cor. 16 st.

(1) Ajoutez *eodem* [sc. ab Lazaro Spinula].

A Jacobo de Chavarri eodem die.	10256 cor. 16 st.
A Petro Issuntio xi maii.	10256 cor. 16 st.
Ab Alphonso Diasio de Aguilar eodem die tantundem.	10256 cor. 16 st.
A Marco Nunio Peresio vi maii.	12820 cor. 20 st.
A Ludovico Peresio eodem die tantundem.	12820 cor. 20 st.
Ab Alphonso Diasio de Aguilar xiiii maii.	4102 cor. 22 st.
A Roderico Alvarez Caldeira eodem die.	10256 cor. 16 st.
A Lazaro Spinula xviiii maii.	10256 cor. 16 st.
A Petro Issuntio ex pactione cum eo facta ultima aprilis.	101538 cor. 18 st.
Ab Alphonso Diasio de Aguilar ex alia pactione eodem tempore tantundem.	101538 cor. 18 st.
A Jacobo de Chavarri ex alia pactione mense aprili et majo ejusdem anni LXXV.	61538 cor. 38 st.
A Nicolao de Caona ex alia pactione xxii februarii anni LXXV.	54358 cor. 38 st.
Ab Alphonso Diasio de Aguilar viii aprilis ejusdem anni.	6153 cor. 35 st.
A Philippo et Jacomo Catanno eodem tempore.	3076 cor. 27 st.
Per dominam Joannam de Velvis uxorem domini de Beauvois xxvii martii anni LXXV.	2153 cor. 33 st.

Item trecenta millia coronatorum in nundinis paschalibus anni LXXV sex solidorum per literas Nicolai Grimaldi. Item per alias literas ejusdem Grimaldi centum quinqua-

ginta mille coronati in eisdem solutionibus, qui simul efficiunt coronatos triginta novem stuferorum quadringentos quindecim mille trecentos octuaginta quatuor viginti quatuor stuferos. 415384 cor. 24 st.

In nundinis paschalibus anni LXXIIII.

Item quadraginta octo mille quingenti coronati praedictis nundinis post literas Stephani Grilli ad suum procuratorem, qui efficiunt triginta novem stuferorum coronatos: 44769 cor. 9 st.

Item quadringenti septuaginta tres mille coronati sex solidorum recepti in nundinis nativitatis anni LXXIIII et paschalibus anni LXXV in summis sequentibus :

A Stephano Grillo quinquaginta mille. 50000 cor.

Ad literas Nicolai Grimaldi septuaginta tres mille. 73000 cor.

Ad literas ejusdem Grimaldi centum mille. 100000 cor.

Ad literas Luciani Centurionis quinquaginta mille. 50000 cor.

Ad literas praedicti Stephani Grilli quinquaginta mille. 50000 cor.

Ad literas Balthasaris Cantanni quinquaginta mille. 50000 cor.

Ad literas Nicolai Grimaldi in solutionibus paschalis anni LXXV centum mille. 100000 cor. fol. 67.

Efficiunt simul quadringentos septuaginta tres mille sex solidorum, qui rursus efficiunt coronatos triginta novem stuferorum : 436615 cor. 15 st.

Item a Ferdinando de Sevilla quadraginta mille quadringenti quinquaginta tres coronati quadraginta stuferorum et viginti stuferi in quinque summis sequentibus :

Ultima aprilis decem mille. 10000 cor.

xi maii decem mille. 10000 cor.

xviii ejusdem et iii junii octo mille septingenti quadraginta sex coronati decem et octo stuferi. 8746 cor. 18 st.

iiii ejusdem et xvii mille quingenti decem et septem coronati triginta unus stuferi. 1517 cor. 31 st.

viii junii anni LXXV decem mille centum octuaginta novem coronati decem et octo stuferi. 10189 cor. 18 st.

Efficiunt simul quadraginta mille quadringentos quinquaginta tres coronatos viginti septem stuferos quadraginta stuferorum, qui rursus efficiunt coronatos triginta novem stuferorum : 41490 cor. 37 st.

Item ab Alphonso de Camino xxv junii ejusdem anni LXXV. 10256 cor. 16 st.

A Francisco de Aguilar Porres eodem tempore. 10256 cor. 16 st.

Ab Alphonso Diasio de Aguilar xxvii junii. 10256 cor. 16 st.

A Petro Issuntio et Ferdinando de Sevilla et Alphonso Diasio de

Aguilar centum mille coronati quadraginta stuferorum in summis sequentibus :

Ab Issuntio xxvii junii quadraginta unum mille viginti quinque coronati viginti quinque stuferi. 41025 cor. 25 st.

Ab Alphonsi Diasio de Aguilar xxx ejusdem quadraginta unum mille viginti quinque coronati viginti quinque stuferi. 41025 cor. 25 st.

A Ferdinando de Sevilla iiii julii viginti mille quingenti duodecim coronati triginta duo stuferi. 20512 cor. 32 st.

Efficiunt simul coronatos triginta novem stuferorum : 102564 cor. 4 st.

Item viginti mille quingenti duodecim coronati triginta duo stuferi, quorum fit creditum in sexaginta mille centum et quinque coronatis, qui relati sunt in distributione usque ad finem februarii anni LXXV. 20512 cor. 32 st.

Item a Roderico Alvarez Caldeira i junii anni LXXV. 2555 cor. 34 st.

Ab Alphonsio Diasio de Aguilar eodem tempore. 8286 cor. 15 st.

A Nicolao de Gaona eodem tempore. 2282 cor. 18 st.

A Petro de Tholosa et Joanne Lucensi eodem tempore. 547 cor. 21 st.

A Petro et Alphonso de Camino eodem tempore. 1280 cor.

A Jacobo de Chavarri eodem tempore. 4603 cor. 3 st

Ab Alphonso de Camino xii julii ejusdem anni LXXV. 5128 cor. 8 st.

A Petro Issuntio eodem tempore.	10256 cor. 16 st.
A Jacobo de Chavarri XXII ejusdem julii.	10256 cor. 16 st.
A Manuele Roderico et liberis XIX ejusdem.	2186 cor. 20 st.
A Roderico Alvarez Caldeira a XXX julii ejusdem anni LXXV.	10256 cor. 16 st.
fol. 68 Ab Alphonso Diasio de Aguilar eodem tempore.	10256 cor. 16 st.
A Petro Issuntio IIII augusti.	10256 cor. 16 st
A Marco Nunio Peresio I augusti.	10256 cor. 16 st.
A Francisco de Aguilar Porres XI ejusdem.	10256 cor. 16 st.
Ab Alphonso Diasio de Aguilar XII ejusdem.	10256 cor. 16 st.
A Jacobo de Rojas eodem tempore.	10256 cor. 16 st.
Ab Alphonso de Camino XII augusti.	10256 cor. 16 st.
A Ludovico Peresio XVI augusti.	10256 cor. 16 st.
A Jacobo Alphonso de Sambitores XXI ejusdem	1269 cor. 3 1/2 st.
A Francisco de Aguilar Porres XXII ejusdem.	41025 cor. 25 st.
Ab eodem XXVI ejusdem.	30769 cor. 9 st.
Item ad mandatum quoddam Commendatoris Maioris datum XXVII augusti anni LXXV a diversis mercatoribus, quemadmodum per praedictum mandatum constat, ad datas literas in Hispaniam ad solvendum XX die post acceptas literas ad praefectum aerarii generalem Joannem Ferdinandum de Spinosa.	47545 cor. 27 st.
A Francisco de Aguilar Porres XXVII augusti.	10256 cor. 16 st.

A Joanne Ferdinando de Sambitores xxix ejusdem.	995 cor. 3 1/2 st.
Ad literas collegarum financiarum pro ritmaistro Christophoro Schenkio datas iiii augusti anni LXXV.	512 cor. 32 st.
A Jacobo de Chavarri ad literas Ejus Excellentiae xxvii julii ejusdem anni.	104924 cor. 4 st.
Ab eodem Jacobo de Chavarri ultima augusti.	20512 cor. 32 st.
A Jacobo Pardo eodem tempore.	10256 cor. 26 st.
A Marco Nunio Peresio vi septemb.	20512 cor 32 st.
A Lazaro Spinula eodem tempore.	20512 cor. 32 st.
A Marco Nunio Peresio ix augusti.	16020 cor. 13 st.
A Lazaro Spinula eodem tempore.	41456 cor. 31 st.
A Marco Nunio Peresio vii septemb. LXXV.	10307 cor. 27 st.
A Jacobo de Rojas iiii augusti.	1707 cor. 27 st.
Ab eodem vi ejusdem.	6153 cor. 33 st.
A Jacobo de Chavarri xxiii septembris.	15384 cor. 24 st.
A Gundizalvo Almidonio eodem tempore.	15384 cor. 24 st.
A Jacobo Pardo xxx ejusdem.	25641 cor. 1 st.
A Jacobo de Chavarri ii octobris LXXV.	9230 cor. 30 st.
Ab eodem vii ejusdem.	8820 cor. 20 st.
A Gundizalvo Almidonio eodem tempore.	2666 cor. 26 st.
A Philippo Cantanno xi octobris.	39377 cor. 21 st.
Ab Alphonso Diasio de Aguilar centum quinquaginta mille coronati sex solidorum in solutionibus nundinarum paschalium anni LXXV; efficiunt triginta novem stuferorum:	138461 cor. 21 st.

Ab Antonio Fuchero et nepotibus mensibus novembri et decembri LXXV.	92307 cor. 27 st.
Ad mandatum ejusdem Commendatoris Maioris datum XII januarii anni LXXVI a Bomuisiis.	15384 cor. 24 st.
Ab eisdem ad aliud mandatum XXIX ejusdem.	6153 cor. 33 st.
A Fucheris ad aliud mandatum XXX januarii.	20512 cor. 32 st.
A Joanne Almonacidio praeposito aerarii ejusdem Commendatoris Majoris IIII februarii anni LXXVI.	5128 cor. 8 st.
A Castellano Sancio de Avila eodem tempore.	4102 cor. 22 st
fol. 69. A Bomuisiis per scripta.	844 cor. 4 st.
Ab Abrahamo Ortegoësio IIII februarii.	2564 cor. 1 st.
A Bomuisiis XIX ejusdem februarii.	25641 cor. 1 st.
Ad quaedam scripta, quae Nicolaus Vart exhibuit domino Indeveldio ad classem pertinentia, ingressus pro egressu.	1819 cor. 5 st.
Summa ergo universa totalis pecuniae acceptae a I *martii anni* LXXV *usque ad* V *martii anni* LXXVI, *quo obiit dominus Commendator, est duo milliones quingenti septuaginta septem mille quadraginta sex coronati tredecim stuferi.*	2577046 cor. 13 st. (1).

(1) Par l'addition des nombres marginaux de cette partie du manuscrit, on obtient *2,777,636 cor. 26 stuf.*; c'est *200,590 coron.* de plus que le total que nous trouvons au registre. Certainement on peut attribuer cette différence à des fautes que le copiste a commises en copiant les nombres marginaux.

Relatio distributae pecuniae per solutorem Lixaldium a I martii anni LXXV usque ad finem junii ejusdem anni et deinde usque a V martii anni LXXVI, quo obiit dominus Commendator Maior Castilliae.

Pro debito, quo dictus solutor Lixaldius deprehendit Regiam Maiestatem debitorem in rationibus et aestimatione initis per quaestorem Joannem Navarretium ex ordine ejusdem commendatoris usque ad finem februarii anni LXXV (1).	60105 cor. 24 st.
Pro stipendio Suae Excellentiae in sedecim summis.	38530 cor. 26 st.
Pro stipendio Marchionis Chapini Vitellii ad rationes.	8038 cor. 28 st.
Pro stipendio Alexandri de Gonzaga.	1400 cor.
Fratri Stephano de Molina confessori Suae Excellentiae.	819 cor. 9 st.
Capitaneo Campanae et auditori et tympanistae generali.	21562 cor. 28 1/2 st.
Secretario Dominico de Cavala et suis officialibus.	620 cor.
Satellitibus custodiae Suae Excellentiae.	2472 cor
Pro stipendio quaestorum et so-	

(1) Quant au nombre des *stuferi*, voyez ci-dessus fol. 65.

lutoris a I martii anni LXXV usque ad finem februarii LXXVI.	2916 cor.
Nobilibus Regiae Maiestatis retentis in exercitu.	17039 cor. 37 ½ st.
Commissariis recensionum.	3836 cor. 21 st.
Tertio Siculo.	21748 cor. 32 ½ st.
Tertio Lombardico ad rationes sui stipendii.	9440 cor. 35 st.
Tertio confoederatorum.	6600 cor. 12 ½ st
Magistris machinarum.	775 cor.
Xenodochio ejusdem exercitus.	938 cor.
Medicis et chirurgis ejusdem exercitus.	705 cor.
Equitatui permixtarum nationum.	10096 cor. 28 st.
Equitatui Germanico.	1102 cor. 22 st.

Peditatus superioris Germaniae.

Regimento Comitis de Eberstein.	77025 cor. 15 st.
Regimento Fronsbergii	46097 cor. 17 st.
Turmae Germanorum militantium sub Francisco de Montesdoca.	10307 cor. 27 st.
Regimento Caroli Fucheri.	50348 cor. 8 st.
Regimento Baronis de Povilvir	27535 cor. 10 st.
Regimento Comitis Hannibalis de Altempes.	66402 cor. 22 st.
Regimento Coronelis Alphonsi Lupi Galli.	4102 cor 11 st.
Regimento coronelis Francisci Verdugi.	430 cor. 30 st.
fol. 70. Regimento coronelis Mondragonis.	1876 cor. 36 st.
Domino de Beauvois et uxori illius dominae Joannae.	2153 cor. 33 st.
Coroneli Mario Cardunio.	615 cor. 15 st

Arces.

Castellano officialibus et militibus arcis Antwerpianae.	23080 cor. 26 1/2 st.
Castellano urbis Valencianae.	32 cor. 16 st.
Castellano Gandavensi.	1030 cor. 8 st.
Procuratori bombardarum ad earum expensas.	4210 cor. 11 st.
Jacobo le Roi pro pulvere tormentario ad exercitum.	32564 cor. 4 st.
Receptori victuum ad eorum emptionem.	14705 cor. 5 st.
Diversis mercatoribus pro pecunia accepta quadraginta duabus summis.	241191 cor. 2 st.
Praefecto cursorum et aliis cursoribus.	3710 cor. 38 1/2 st.
Pro expensis extraordinariis in exercitu factis.	12902 cor. 10 st
Ad literas solutorias tertiis annualibus ducibus officialibus et nobilibus pro secundo tertio sub finem augusti anni LXXV.	13742 cor.
Michaëli de Villareal ad expensas classium a xxiii martii anni LXXV usque ad xx februarii anni LXXVI in viginti quinque summis ex ordine Commendatoris Maioris.	160756 cor. 16 st.
Joanni de Onuindia officiali ejusdem solutoris ex ejusdem Commendatoris ordine ad distribuendum in Hollandia per literas domini de Hierges, ut apparet ex eisdem ordinibus in viginti una summis.	342601 cor. 11 st.

Item diversis personis ad solutiones et subsidia pecuniaria ipsis exhibita, de quibus scripta et rationes reddere debent, ut apparet, in triginta duabus summis. — 106843 cor. 35 1/2 st.

Ingressus pro egressibus sive, ut puto, acceptum pro distributo.

Ad quoddam scriptum IIII augusti datum anni LXXV per Christophorum Schenkium. — 512 cor. 31 st.

Ad aliud XXVII julii ejusdem anni per Jacobum de Chavarri. — 104924 cor. 4 st.

Ad aliud, quo assignati sunt Alphonso Diasio de Aguilar Thomaso Fiesco Marco Nùnio Alphonso de Camino Roderico Alvarez Caldeira. — 415384 cor. 24 st.

Thomaso Fiesco et Lazaro Spinulae. — 44769 cor. 9 st.

Alphonso de Camino Thomaso Fiesco et Lazaro Spinulae et Philippo Catano. — 138461 cor. 21 st.

Item Thomaso Fiesco, Joanni Curieli Torrensi Joanni Matantio et Christophoro Pesquiero et aliis mercatoribus. — 436615 cor. 15 st.

Item per Petrum et Alphonsum de Camino ad mandatum I julii datum anni LXXV. — 1280 cor.

Continent hae summae unum millionem centum quadraginta unum mille nongentos quadraginta

septem coronatos viginti septem (1) stuferos. 1141947 cor. 27 st.

Pro interessibus ab eodem solutore diversis mercatoribus solutis pro pecunia ab eis accepta ad cambium et financiam ad negotia servitio Regiae Maiestatis convenientia diversis temporibus et ad diversos || terminos, quae pecunia accepta || fol. 71.
fuit ex ordine ejusdem commendatoris tam verbo quam scriptis. 14516 cor. 7 st.

Ad literas solutorias tertiis annualibus diversis ducibus et officialibus ejusdem exercitus pro tertio ultimo completo sub finem decembris anni LXXV. 13542 cor.

Ex illis summis, quas quaestor Navarretius solutori non admisit in aestimatione ab eo inita usque ad finem februarii anni LXXV, quae postea elucidatae admitti debent ad rationes. 9142 cor. 2 1/2 st.

Pro expensis, quas officiales ejusdem solutoris ostendunt, factis in traducenda pecunia ad diversa loca et pro custodia illius. 2500 cor.

Ad quaedam scripta domini de Indevelde ad classes concernentia, quae Nicolaus Vart exhibuit mille octingentorum decem et novem coronatorum quinque stuferorum, cujus summae idem solutor dedit

(1) Il faut lire *sex* au lieu de *septem*.

literas acceptionis recognitionis, ingressus pro egressu 1819 cor. 25 st. (1).

Per quaestorem Joannem Navarretium ad literas solutorias Ejus Excellentiae ad expensas bombardarum. 1025 cor. 25 st.

Summa ergo universae pecuniae distributae a I *martii anni LXXV usque ad* V *martii anni LXXVI, quo obiit praedictus Commendator, est :*

Duo milliones sexcenti decem et octo mille quingenti octo coronati decem et sedecim stuferi cum dimidio (2). 2618508 cor. 17 1/2 st.

Accepta vero pecunia fuit, ut ex superioribus apparet, duo milliones, quingenti septuaginta septem mille quingenti quadraginta sex coronati triginta quinque stuferi (3). 2577546 cor. 35 st.

Deprehendit itaque solutor Regiam Maiestatem debitorem quadraginta unius mille quadringentorum sexaginta unius coronati viginti unius stuferi. 41461 cor. 21 st.

---

(1) Il faut lire *5* au lieu de *25*.

(2) Par l'addition des nombres marginaux de cette partie du manuscrit, on obtient le total de *2,637,508 coron. 18 stuf.* C'est *29,000 coron. 1/2 stuf.* de plus que la somme que nous trouvons au registre. Évidemment, il s'agit ici de nouveau d'une faute du copiste.

(3) On trouve au fol. 69 un autre nombre pour la somme des revenus de cette époque. En réalité, pour constater la somme que le roi devait au trésorier, on a soustrait *2,577,046 cor. 13 stuf.* du total des dépenses.

Acceptum.

Summa pecuniae acceptae ab eodem solutore post mortem Commendatoris Maioris Castellae, videlicet a v martii anni LXXVI usque ad finem julii et augusti insequentis ejusdem anni.

Ab Antonio Fuchero et nepotibus ad tria chirographa Regiae Maiestatis.	138465 cor. 3 st.
A Bomuisiis centum quinquaginta mille coronati sex solidorum.	138461 cor. 21 st.
Ab eisdem Fucheris septuaginta mille coronati sex solidorum. Efficiunt triginta novem stuferorum coronatos :	64615 cor. 15 st.
Item viginti unum mille coronati octuaginta sex grossorum, qui efficiunt triginta novem stuferorum (1):	20461 cor. 21. st.
Item ad literas Regiae Maiestatis datas in Escuriali xxx maii anni LXXVI ab eisdem Fucheris centum mille coronati sex solidorum, qui efficiunt triginta novem stuferorum :	92307 cor. 27 st.
Item centum mille coronati sex solidorum, quos accepturus est ab eisdem Fucheris ad initium septembris ad finem octobris hujus anni LXXVI, qui efficiunt triginta novem stuferorum :	92307 cor. 27 st.
Summa totalis :	546618 cor. 36 st.

(1) *20,461 cor. 21 stuf.* valent autant que *798,000 stuferi;* or, les *coronati* du texte (à *86 grossi*) valent chacun *38 stuf.*, c'est-à-dire que *1 stuf.* = *2* $^{5}/_{19}$ *grossi.*

fol. 72. *Distributum.*

Pro pecunia, cujus deprehendit debitorem Regiam Maiestatem solutor usque ad v martii anni LXXVI, quo obiit praedictus Commendator Castilliae. 41461 cor. 21 st.

Distributum post obitum ejusdem Commendatoris ex ordine dominorum conciliariorum status Regiae Maiestatis :

Testamentariis ejusdem Commendatoris Maioris. 5128 cor. 8 st.

Castellano Sanccio de Avila. 4102 cor. 22 st.

Ex una solutione quinque turmis facta Brussellis existentibus ex tertio Juliani Romeri. 4021 cor. 13 st.

Pro stipendio unius mensis eisdem turmis. 641 cor.

Provisori Joanni Issuntio ad expensas classis. 10256 cor. 16 st

Matthaeo de Wos receptori victus. 9230 cor. 30 st

Solutori tormentorum ad eorundem expensas. 1128 cor. 8 st.

Undecim commissariis recensionum pro stipendio bimestri. 690 cor. 30 st.

Duci Camargo. 476 cor.

Auditori generali. 90 cor.

Francisco Ortizio tympanistae generali. 30 cor.

Francisco Leonensi. 15 cor.

Andreae Pontio munitori arcis Antwerpianae. 2500 cor.

Arci Antwerpianae.	2434 cor. 6 st.
Nobilibus Regiae Maiestatis.	3123 cor. 17 st.
Ad unam solutionem militibus insulanis.	19000 cor.
Domino de Hierges ad credita Ultraiecto.	6153 cor. 33 st.
Comiti Meghensi.	3076 cor.
Martino de Chavarria.	1000 cor.
Satellitibus custodiae.	652 cor. 13 st.
Solutori tormentorum.	3492 cor. 32 st.
Item ad expensas classium.	15384 cor. 24 st.
Ultraiecto domino de Hierges ad credita.	6153 cor. 33 st.
Item quinquaginta mille coronati Ultraiectum missi numerata pecunia per Joannem de Onaindia eidem domino de Hierges.	50000 cor.
Doctori Diomedi pro suo stipendio bimestri.	60 cor.
Christophoro Vasquio de Avila.	300 cor.
Equitatui levioris armaturae secessionem meditanti.	5000 cor.
Arci urbis Valencianae.	851 cor. 11 st.
Alexandra Gonzagae pro suo stipendio quadrimestri.	800 cor
Quinque turmis ex tertio Juliani Romeri Brussellis egressis ad militiam.	663 cor.
Antonio Morcionio militi turmae dom. Ludovici Queralti.	42 cor.
Solutori tormentorum ad illorum expensas.	1528 cor.
Domino Jacobo Raminio turmae insulanae.	30 cor.

Quaestoribus et solutori pro suo stipendio bimestri.	450 cor.
Francisco Meriae torturas passo.	128 cor.
Antonio Camargo.	60 cor.
Baptistae de Bues.	164 cor.
Dieterico Clero ad duo chirographa.	52 cor.
Petro Ariolio.	20 cor.
Patri fratri Stephano de Molina.	293 cor.
Capitaneo Caesari Capuzamedio.	200 cor.
fo. 73. Doctori Diomedi.	180 cor.
Domino Alphonso Vargio gubernatori equitatus.	500 cor.
Domino Guilelmo Saroti Clementis.	100 cor.
Baroni Fronsbergio.	6000 cor.
Bomuisiis pro interessibus.	3722 cor.
Baroni Fronsbergio rursus.	7700 cor.
Comiti Ebersteinio ad suum regimentum.	8700 cor.
Turmae superioris Germaniae ducis Montesdocae.	1000 cor.
Coroneli Carolo Fucchero ad suum regimentum.	4500 cor.
Licentiato Salazario.	50 cor.
Antonio Ferdinandes de Corduba.	110 cor.
Manueli Hieronymo.	60 cor.
Joanni Henrico Monprotio.	20854 cor. 27 st.
Bernhardino et Benedicto Bomuisiis.	576 cor. 36 st.
Castellano Sancio de Avila pro una solutione.	2381 cor. 17 st.
Solutori bombardarum ad earum expensas.	5438 cor. 35 st

Hollandiae ad expensas exercitus.	22769 cor. 9 st.
Comiti Annibali de Altempes.	14700 cor.
Bomuisiis quadraginta octo mille viginti tres coronati viginti tres stuferi accepti ad rationes centum quinquaginta millium coronatorum sex solidorum, quos praedicti Bomuisii anticiparunt ante obitum ejusdem Commendatoris Majoris.	48023 cor. 23 st.
Insulis ad earum subsidia diversis vicibus praeter jam dicta.	30392 cor. 12 st.
Joanni Osonio de Ulloa pro suo stipendio bimestri.	120 cor.
Joanni Palomario pro occupationibus.	126 cor.
Dom. Joanni Quinonio turmae Waldesianae.	24 cor.
Capitaneo Guilelmo Catrepato regimenti Polvilleri coronelis.	1000 cor.
Francisco Ortizio tympanistae generali.	20 cor.
Blasio Garciae militi ex turma equitatus domini Petri de Butos.	30 cor.
Receptori Paulo Perquebalo et Aresirio Regio ad subsidium capitanei Henrici Reinesterii.	1000 cor.
Cornelio Janseno Dubescori scribae Ambsdenodamensi.	51 cor. 11 st.
Alphonso de Cueller militi ex turma Joannis Castellani.	8 cor.
Jacobo Varotello seplasiario in insula Covena (1) xix maii in sumptus classis.	184 cor. 24 st.

(1) *insula Covena :* c'est l'île de Schouwen en Zélande.

Licentiato Sebastiano Alpharo auditori tertii castrorum magistri domini Ferdinandi a Tholeto. 30 cor.

Petro Mediano ex turma Gasparis Ortizii. 18 cor.

Domino Joanni Mendosio equiti ordinis S. Jacobi. 200 cor.

Auditori Paregiae. 90 cor.

Dom. de Lojono in suum regimentum. 3076 cor. 36 st.

Comissario Laraio Charonio. 76 cor 6 st.

Secretario Balthasari Lopesio pro duobus mensibus. 40 cor.

Item trecenti coronati ad literas quaestoris Navarretii in xenodochium Bruhershavense (1) fratri Joanni Brussellensi. 307 cor. 27 st.

Quaestoribus et solutori pro duobus mensibus majo et junio. 486 cor.

fol. 74. Joanni Lopesio viginti coronati ad expensas, quas facturus erat in deducendis sex millibus coronatorum Valencianam. 20 cor.

Dominico de Arino ad expensas itineris, cum mitteretur Valencianas facturus unam solutionem arci. 12 cor. 6 st.

Juliano Fontano Majori ad literas solutorias. 30 cor.

Leonardo Tarsensi ad litteras iiii martii. 351 cor. 35 st.

Joanni Henrico Monprotio pro interesse viginti millium coronatorum. 350 cor.

---

(1) C'est probablement Brouwershaven.

Pro expensis factis in mittenda pecunia ad diversa loca.	117 cor. 37 st.
Item septem mille trecenti quadraginta coronati triginta quinque stuferi, quos apud se retinuit Fucherus pro non soluta a mercatoribus pecunia ex prolongatione solutionis, qua fruuntur.	7340 cor. 35 st.
Ex ordine dominorum consiliariorum curati sunt xxvii junii in Hollandiam ad distribuendum ad literas domini de Hierges Joanni de Onaindria officiali ejusdem solutoris coronati :	30769 cor.
Item Coroneli Mondragonio curati sunt :	5000 cor.
Dom. de Lojono ad subsidium sui regimenti.	6153 cor. 33 st.
Officialibus et militibus arcis Antwerpianae ad literas solutionis juxta specimen acceptum a quaestore Alamedio.	4845 cor. 21 st.
Dom. Alexandro Tonellio ad literas solutorias.	233 cor.
Joanni Issuntio ad sumptus classis.	10256 cor. 16 st.
Arci Valencianae per Matthaeum Fortium.	520 cor.
Solutori tormentorum ad eorum expensas.	512 cor.
Sex turmis regimenti Comitis Hannibalis Daltempes insulanis.	6000 cor.
Septem turmis regimenti Baronis Fronsbergii.	7700 cor
Quatuor turmis Eberstainii prae-	

sidiariis Traiectensibus cum statu coronelis. 4700 cor.

Quatuor turmis Fucheri. 4500 cor.

Duabus turmis Nivelli praesidiariis coronelis Fucheri et Polvilleri. 2000 cor.

Turmae Germanorum Montesdocae. 1000 cor.

Item soluti a Joanne Henrico Monprotio coroneli Fuchero ad literas dominorum consiliariorum ix junii, quarum habenda erit ratio ad liberationem solutoris coronati. 1025 cor. 25 st.

Item retenti a Joanne Henrico ex interesse anticipationis centum millium coronatorum coronati. 1145 cor. 25 st.

Item ad literas solutorias dom. Micaelis Cruilleri. 100 cor.

Item decem mille floreni retenti a Joanne Henrico Monprotio pro civibus insulanis, qui consignandi sunt Sanccio Avilae ad munimenta arcis Antwerpianae. 5128 cor. 8 st.

Item ad literas solutorias x julii decem militibus ex turma Damiani Morelii. 106 cor.

Ad alias literas cuidam militi ex turmis Muntii Pagani. 12 cor.

Traiecto ad subsidium turmarum Hispanorum sub Montesdoca ad literas solutorias. 400 cor.

Item nonaginta duo mille trecenti || fol. 75. septem || coronati viginti septem stuferi in diversis summis distributi ex ordine dominorum consiliariorum status Regiae Maiestatis. 92307 cor. 27 st.

Jacobo Mortriolio seplasiario.	307 cor. 27 st.
Petro Villafainio.	4 cor.
Francisco Regio.	23 cor.
Garciae Aldanae.	228 cor.
Joanni Flautio.	197 cor.
Joanni Ferdinando Navarretio.	400 cor.
Francisco Bernardino Caccenio pro armis ab eo emptis militibus Hispanis.	631 cor.
Joanni Peresio Lixaldio.	190 cor.
Domino Guilielmo Sancti Clementis.	100 cor.
Secretario Lopesio.	100 cor.
Quaestoribus et solutori pro stipendio trimestri usque ad finem septembris anni LXXVI.	729 cor.
Alphonso Carnerio.	30 cor.
Francisco Ortizio tympanistae generali.	30 cor.
Evangelistae de Coivis.	40 cor.
Michaelo Roserio.	203 cor. 1 1/2 st.
Testamentariis Gregorii Aragutii defuncti.	178 cor.
Pro interessibus viginti quinque millium coronatorum a v martii anni LXXVI, quo obiit Commendator Major Castellae, usque ad v septembris ejusdem anni, unum pro centum in mensem.	1500 cor.

Summa igitur totalis pecuniae distributae et solutae per solutorem Lixaldium ex ordine et litteris solutoriis dominorum consiliariorum status Regiae Maiestatis post obitum Commendatoris usque ad finem

augusti anni LXXVI est : quingenti octuaginta octo mille septuaginta novem coronati. *588079 cor.* (1).

Accepta vero pecunia fuerat quingenti quadraginta sex mille sexcenti decem et octo coronati. *546618 cor.*

Debet igitur Regia Maiestas solutori ex his postremis rationibus quadraginta unum mille quadrigentos sexaginta unum coronatos. *41461 cor.*

Debita Regiae Maiestatis solutori Francisco Lixaldio, quae apparent ex rationibus et aestimationibus ab eo acceptis per Joannem Issuntium et quaestorem Navarretium ex ordine Ducis Albani et Commendatoris Castilliae usque ad v martii anni LXXVI, quo obiit, et deinde ejus pecuniae, quam postea accepit ex ordine Regiae Maiestatis et distribuit ad jussa et literas solutorias dominorum consiliariorum ejus status usque ad finem mensis augusti ejusdem anni salvis semper calculi erroribus sive adversus rem Regiae Maiestatis sive ejusdem solutoris, qui juxta morem usitatum rationum valere nunquam debent.

---

(1) Par l'addition des postes marginaux de cette partie du manuscrit, on obtient la somme de *583,058 coron. 19 stuf.* C'est *5,020 cor. 20 stuf.* de moins que le total que nous trouvons au registre. Sans doute lecopiste a de nouveau mal copié .

Ex rationibus et aestimatione ab eo accepta per provisorem Issuntium ex ordine Ducis Albani usque ad finem anni || LXXI deprehendit Regiam Maiestatem debitorem liquido : 45032 cor. || fol. 76.

Ex rationibus, quas ipse praesentavit eidem provisori Issuntio ex ordine Commendatoris Majoris Castilliae usque ad finem anni LXXIII, quo relicta gubernatione Dux Albanus rediit in Hispaniam : 26436 cor.

Ex rationibus temporis gubernatoris ejusdem Commendatoris usque ad v martii anni LXXVI, quo obiit, et postea usque ad finem augusti sequentis : 41461 cor.

Summa ergo totalis ejus pecuniae, cujus debitorem deprehendit Regiam Maiestatem Lixaldius solutor, est : 112949 cor. (1).

Pecunia adhuc accepta a solutore Lixaldio cum ipsius distributione.

Debet adhuc solutor Lixaldius ducenta millia coronatorum sex solidorum, quos Regia Maiestas per regium chiragraphum datum S. Laurentii ab Escuriali VIII augusti anni MDLXXVI ad Antonium Fuc

(1) Il faut lire *112,929 coron.;* voyez fol. 4.

cherum et nepotes (1), cujus summae centum mille coronati recipiendi erant x octobris ejusdem anni alii centum mille x novembris insequentis distribuendi ex ipsius ordine ad jussa et literas solutorias dominorum consiliariorum status; efficiunt coronatos triginta novem stuferorum: 184615 cor. 15 st.

Distributio.

Liberatur praedictus solutor debitor praedictorum ducentorum millium coronatorum ingressus pro egressu. Nam distribuendi sunt ex ordine dominorum consiliariorum status Regiae Maiestatis; est aequalis distributio ipsi debito. 184615 cor. 15 st.

Finis.

Summa aller ausgabe, vermoge der sechs unterschiedlichen Zaiten a primo aprilis anno 67 bis ad finem augusti anno 76, wie die konigliche rethe seind bestrickt worden, thut 22,462,885 Ducaten (2).

Thut zue Talern : 33704327 taler (3).

---

(1) Cette partie du manuscrit semble être mutilée.

(2) Il faut lire *22,462,892 cor. 19 stuf. 5 ob.;* voyez ci-dessus fol. 42, fol. 57, fol. 65, fol. 71, fol. 75, fol. 76.

(3) Le *thaler* dont on parle ici devrait monter à *26 stuf.*, c'est-à-dire à deux tiers d'un ducat brabançon. Au registre même (fol. 31), il se trouve un *thaler* de *30* ou *31 stuf.* En Allemagne, selon l'ordonnance monétaire de l'empire de l'an 1559, l'écu comptait *68 kreutzer*, le ducat en comptait au plus *104*. Or, en Allemagne, un thaler était

à un ducat à peu près comme deux à trois. Suivant cette relation entre ces deux espèces en Allemagne, le traducteur réduit les ducats du registre en écus allemands en supposant que le ducat brabançon vaut autant que le ducat allemand.

On trouve aux archives de Dresde un autre manuscrit (Locat 9309 n° 33), qui contient un extrait de notre registre en langue allemande. Il est intitulé : *Auszug etlicher merkwurdigen Sachen aus des Konigs zu Hispanien zu dem niderlendischen krigswesen vororden-ten Zahlmeisters Francisci Lixaldi ubergebener rechnung.* Nous n'en imprimerons ici que la partie finale :

Summa Summarum

aller ausgaben, so obberurter koniglicher hispanischer Zahlmeister Franciscus Lixaldius vom 1 aprilis a° 1567 bis zu ende des augst monats a° 1576 und also in 9 jaren und 5 monat ausgeben und zu Register bracht hat,

thut an ducaten. 22,462,885
und zu thalern gerechnet 33,704,327

Wan nun auf dise haubtsumma von idem hundert funf thaler interesse gerechnet werden, so tregt die verzinsung jerlich :

1,685,216 ¹/₂ thaler.

Und dieweil nicht vermuthlich, das des ganzen ordentlichen einkommens, so der Konig van Hispanien aus den Niderlanden jerlich gehabt, soviel ides jares austragen solte, so volgt hiraus, das der Konig von Hispanien das Niderland albereit einmal vorkriegt und vorloren hat, und mag noch ein land daran setzen, das er es wider gewinne, und wan solchs geschicht, so ist das land vorterbet und wurd nicht wol die ordentliche einkommen ertragen, viel weniger bei menschen gedenken das, so verloren ist, erstatten konnen.

Do man nun hierbei auch die summen setzen solt, was dem theil, so sich Spanien widersetzet, ist aufgangen, so möchte leicht auf beiden theilen soviel ausgegeben sein, das man damit zwei Niderland kaufen und bezahlen könte.